

ПРЯМА МОВА

Українські політики дають фору
Верці Сердючці
Стор. 20

БРЕНД «ЯНУКОВИЧ»

Лякає Ріната Ахметова
Стор. 22

АФРИКАНСЬКА АКУЛА

Нафтова компанія Vanco
розроблятиме український шельф
Стор. 32

Скрипка та акордеон

ЛІДЕР ГУРТУ «ВВ» —
20 РОКІВ ПОТОМУ. СТОР. 14



ISSN 1996-1561



9 771996 156002



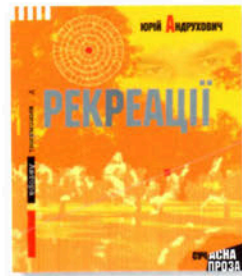
СУЧАСНА ПРОЗА



КОМПАНІЯ А. Е. Л.
виробництво аудіолітератури



В ФОРМАТІ
• МР3 •

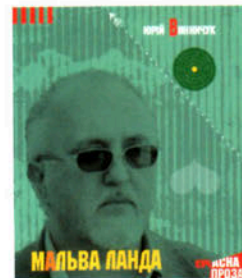


Найперші людські історії були вимовлені й почуті.
Література почалася не з потреби писати й читати,
а з Розповідати і Слухати.



Я надзвичайно радий приєднатися до цієї традиції
власним голосом. Отже, я тут, зовсім поруч,
... ми з вами в єдиному звуковому просторі...

Юрій Андрухович



8 (044) 227-38-08

WWW.AEL.COM.UA

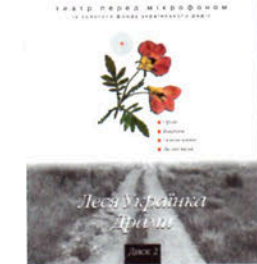


Аудіолітература – це сучасно і вчасно в шаленому
ритмі життя – чудове доповнення до меню музики і
інформаційних програм; це покращення
якості використання часу, збагачення власного
словникового запасу... – ... і задоволення!



Скоро:

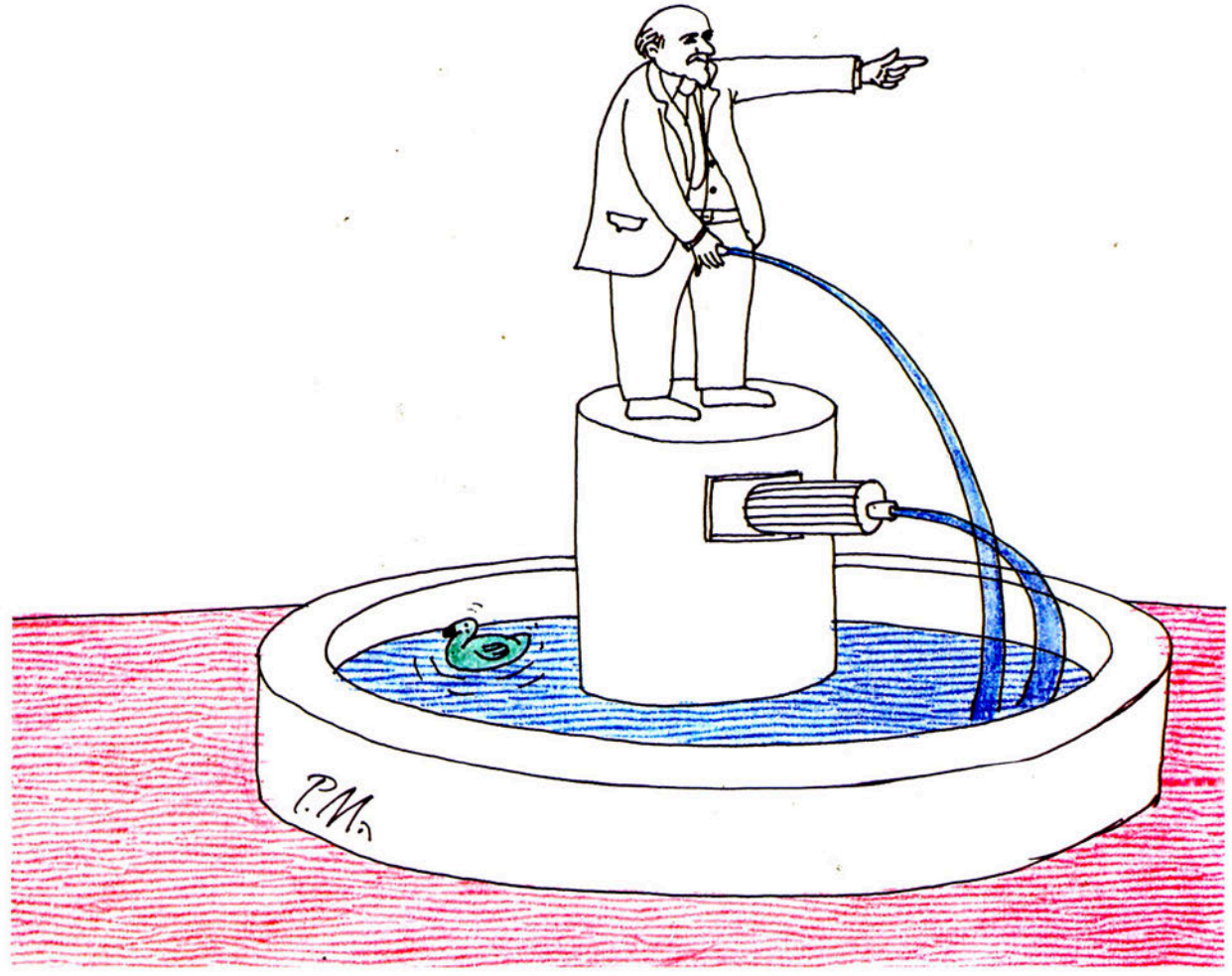
Ірен Роздобудько «Ранковий прибиральник», «Шості двері»;
Лариса Денисенко «Корпорація ідіотів»,
Сергій Жадан «Гімн Демократичної Молоді»,
в серії «Театр перед мікрофоном» вистави:
Софокл «Антигона», **Арістофан** «Лісістрата»,
Лопе де Вега «Собака на сні», **Дж.Г.Байрон** «Дон Жуан»,
Вільям Шекспір «Багато галасу даремно».



Скасувати 7 листопада як «червоний день календаря» — це ще півсправи. Варто б зробити цю дату днем пам'яті всіх жертв 74-річного

ми мали б відзначати революцію Лютневу як початок кінця імперії. А ще краще — гуляти на власні свята. Малюнок: Роман Марковець

експерименту (див. стор. 2, 56). Кажуть, у Французів досі національне свято — 14 липня, річниця найжахливішої за мірками XVIII



століття революції... Так, але вони відзначають день взяття Бастилії, а не день впровадження кривавої якобінської диктатури — за аналогією.

Український ТИЖДЕНЬ

Засновник ТОВ «ЕСЕМ Медіа ГмбХ»

Видавець ТОВ «Український Тиждень»

Головний редактор Юрій Макаров

Заступник головного редактора

Роман Кульчинський

Відділ політики Анатолій Бондаренко

Відділ економіки Роман Кульчинський

Відділ розслідувань Андрій Лаврик

Відділ суспільства Ольга Михайлова

Відділ історії та науки Роман Кабачий

Відділ культури та спорту Вікторія Поліненко

Літературний редактор Ольга Артюх

Виконавчий директор Андрій Решетник

Відповідальний секретар Юрій Коломицев

Арт-директор Надя Кельм

Дизайнери Ганна Єрмакова, Тимофій Молодчиков,

Микола Титаренко

Художник Андрій Ермоленко

Більд-редакція Вікторія Буянова, Анатолій Белов

Фотографи Валентин Дирман, Євген Котенко

Кольорокоректор Олена Шовкопляс

Коректори Марина Петрова, Світлана Стопова

Відділ реклами Алла Левковська

Відділ розповсюдження Наталія Астаф'єва

Відділ маркетингу Ганна Лебедева

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ №13005-1889Р

від 13.08.2007 р.

Друк ТОВ «Новий друк»

№ зам. 07-6024

Наклад 17 000

Адреса редакції 01030, Київ, вул. Б. Хмельницького, 36, кв. 7

Адреса для листування 03040, Київ, вул. Васильківська, 2 А

Телефон (044) 503 3740

Виходить щотижня

Розповсюджується в роздрібній торгівлі та за передплатою

Ціна договірна

Передплатний індекс 99319



Святкове шизофренічне

ЮРІЙ МАКАРОВ

«Компартія України виражає рішучий протест проти переслідування громадян за їхні духовні переконання й політичні погляди, що відбувається з доручення Банкової й за згодою Президента...» і подібне. Цей шматок тексту кількамисячної давнини викинув пошуковик, коли я вирішив дізнатися, як збираються зустріти українські комуністи річницю петроградського Жовтневого перевороту — хай там як, а кругла дата — 90 років!

Переслідування за переконання — це серйозно. Попри увесь скепсис довелося поцікавитися, що передувало появі такої гучної офіційної заяви однієї із провідних українських політичних сил. Виявляється, влітку в Одесі група маргіналів влаштувала хресний хід пам'яті імператора Миколи II, який плавно переріс в антинатівську демонстрацію, і, відхилившись від узгодженого з міською владою маршруту, перекрив рух транспорту в центрі міста... За що Приморський райсуд наклав на організатора акції штраф — 170 гривень. Закачували, просто жаж!

Ні, прошу вчитатися, це не анекдот, а документ: Микола II... хресний хід — антинатівська демонстрація... дозвіл міської влади... перекриття руху... 170 гривень... З приводу такої-от карикатури законні спадкоємці більшовиків висловлюють рішучий протест. Вони захищають право вшановувати пам'ять колишнього монарха колишньої держави, якого їхні духовно-організаційні попередники стратили без суда і слідства разом із дітьми та прислугою. Вони захищають право сповідувати православ'я (до речі, тільки одного — московського зразка) й ходити містом із хрестами та хоругвами після того, як біль-

шовики до 1922 року винищили понад 300 тисяч священників тільки за те, що вони були священниками. Вони захищають право на інші політичні погляди, наші комуністи! Звісно, як захищали це право вони — саме вони, адже це було ще зовсім недавно, — варто було б запитати ну хоча б у Василя Стуса, Петра Григоренка, Миколи Горбала, В'ячеслава Чорновола, Миколи Руденка, Надії Світличної, Гелія Снегірьова, але їх уже немає серед живих. Проте ще можна поговорити з Мирославом Мариновичем, Леонідом Плющем, Семеном Глузманом, Євгеном Сверстюком — почуйте чимало цікавих сюжетів.

Я ще зрозумів би, якби комуністи сказали: «Ми зберігаємо вірність ідеалам, але зрікаємося урочисто, публічно, безкомпромисло жаливого спадку», тоді, можливо, можна було б їх пускати в порядне товариство. Але ж вони знову про індустріалізацію (добре, що не про колективізацію з Голодомором), звільнення Європи від фашизму (добре, що не про режими, які вони насадили скрізь, де їм дозволили), про людину в космосі (добре, що не про ракету «Сатана», похідним продуктом від якої була радянська космічна програма).

Ось побачите, наступної середи вони знову понесуть квіти до пам'ятника вождеві, який колись заповідав: «Говорити правду — дрібнобуржуазний забобон». Бездарний керівник, кепський менеджер, слабкий філософ, обмежений економіст, безпринципний політик... Єдине, чим Ленін справді володів неперевершено, — це терор та інтриги. Завдяки терору виграв громадянську війну, придушив незалежність народів імперії, пограбував свій власний народ (від «залиш-

ків» хліба до церковних цінностей), побудував систему тотального контролю, позбувся конкурентів. Йому — квіти?

Хоча цікаво, що сказав би Ленін, побачивши комуністів, які сидять в одній парламентській коаліції із представниками олігархічного капіталу й підтримують православних монархістів? Гадаю, від такого він перевернувся б у своїй піраміді. Скажете: «Скільки можна про них?» Але «червона» дата в календарі муляє око, але в поштову скриньку регулярно кидають газети «Коммунист» і «Киевский вестник» (цікаво, за які такі пролетарські гроші?), але на останніх виборах понад 5 % співгромадян проголосували саме за них...

Проблема навіть не в цих 5 %. Проблема в нездатності суспільства протистояти шизофренії (тому що Ленін та Микола II в одному флаконі — це точно діагноз), що є продовженням старої хвороби. Адже не так багато людей чинили спротив системі Сталіна, так само як і системі Хрущова чи Брежнєва. Тобто, комунізм як влада тримався на солідарній згоді великої кількості, якщо не більшості населення всього СРСР і УРСР зокрема. Зауважимо, вцілілого населення, хоча це мало що змінює. Сьогодні політичне виживання комуністів тримається на колективній байдужості, а не на толерантності західного типу. Толерантність — це усвідомлення, а тут щось цілком протилежне.

Кажуть, тривалий контакт із душевнохворими сприяє розладу психіки у здорових людей. Тому напередодні кожного 7 листопада потрібно їм нагадувати, хто вони такі. І протягом року також. ■

У НОМЕРІ



28 № 60-1241*
Спецоперація
«Вбивство Гонгадзе»

50 СЕЛИЩЕ ДЛЯ ПРИСЛУГИ
Антон Зікора знайшов місце,
де еліта спілкується з народом

60 ЦЕНТР СВІТУ. КИТАЙ
«Один день — одна справа»

ОБРАЗ

1 **Карикатура ТИЖНЯ.**
Малюнок Романа Марковця

ОСОБИСТА ДУМКА

2 **Святкове шизофренічне.**
Колонка Юрія Макарова

НА ЧАСІ

4 **Фото ТИЖНЯ.** Церква їде
6 **Тенденція ТИЖНЯ.**
Партія у нас не одна

ВПРИТУЛ

- 14** **Головне — знайти контакт.**
Інтерв'ю з Олегом Скрипкою
- 20** **«Зібен-зібен-ай-лю-лю».**
Діалоги політиків від Антона Зікори
- 22** **Гра Ахметова.** Господар Донбасу
хоче замінити прем'єра
- 25** **Країна зіпсованих свят.**
Андрій Капустін розмірковує
про пам'ятники
- 26** **Табель про ранги.** Українські
чиновники мають 15 рангів
та 7 категорій
- 28** **№ 60-1241*** Після зникнення
Гонгадзе два генерали міліції пішли з
життя, а ще один — потрапив у кому
- 32** **Чорноморські багатирі.**
Україна нарешті почала освоювати
глибоководний шельф
- 38** **Підкорення FoxeX.**
Аби заробляти, потрібно вміти
ризикувати і знати вищу
математику
- 38** **Польща «повертається»
до Європи.**
Формування коаліції після
дострокових виборів відбувається
по-українськи

ТЕМА ТИЖНЯ

40 **Зрозуміти Донбас.**
Історія формування Запорізької Січі
та Донбасу мають спільні риси

МИ

- 50** **Селище для прислуги.** У Козині
колишні вчителі обслуговують
багатіїв, але на життя не скаржаться
- 55** **Рівняння з двома невідомими.**
Дмитрій Скрыбін про родину —
між Києвом та Москвою
- 56** **Провінційна революція.**
Після жовтня 1917 року провінційні
міста 7 років залишалися
без електропостачання

НАВІГАТОР

- 60** **Центр світу.** 5 тисяч років історії
навчили китайців не поспішати
- 66** **Планета на прив'язі.** NASA втілює
в життя проект Цюлковського
- 68** **Шоу емоцій.**
«Золота Лілія» сподобалася публіці
- 70** **Привід опери.** Співаки чомусь
не хочуть співати големи
- 72** **Проблемна елітарність.**
Професор Марина Черкашина-
Губаренко про провінційність
- 73** **«Молодість» дозріла.**
Українським кіно починають
опікуватися все більше організацій
- 74** **Ясний Цісар.** Ідейні жарти Петра
Старуха продаються недешево
- 76** **Відгуки.** Вистави, фільми,
виставки, книги, музичні записи
- 78** **Анонси.** Коротко про культурні події

НАШ ТИЖДЕНЬ

80 Кілька слів від журналістів
«Українського ТИЖНЯ»



74

АРТ&ФАКТ — Петро Старух,
концептуаліст зі Львова



ФОТО НА ОБКЛАДКІ:
МАЙДАННИК



Церква переїжджає

Храм, який мирно простояв у німецькому містечку Гюсрсдорф поблизу Лейпцига з 1297 року, вирушив у дорогу після того, як на цьому місці було знайдено поклади кам'яного вугілля. 1000-тонну споруду перевезуть за 10 км — у сусіднє селище Борна, подолавши один міст і дві залізничні колії. Служіння відновиться до наступного Великодня. Вся операція коштуватиме 4,2 млн дол. Попри економічну зацікавленість інвесторів (родовище містить понад 50 млн тонн палива), зруйнувати пам'ятку й потім побудувати її на новому місці (або просто зруйнувати) нікому не спало на думку. Досвіду немає.

ОБЛИЧЧЯ ТИЖНЯ



ІВАНА МАРЧУКА
визнано живим генієм

Художник Іван Марчук потрапив до списку сотні геніїв сучасності, який оприлюднила світова консультативна компанія Creators Synectics. Разом з українцем до ТОП-100 увійшли швейцарський хімік, винахідник наркотика ЛСД Альберт Хоффман, та один із родоначальників Інтернету Тім Бернерс-Лі.



СЕРГІЙ КУНИЦІН
знайшов «формулу примирення»

Голова Севастопольської міськдержадміністрації вважає, що водночас із пам'ятниками російським царям потрібно встановлювати пам'ятники українським гетьманам та депортованим народам. «І якщо навіть ставити у Севастополі, як і в Одесі, пам'ятник Катерині, то я б зробив би баланс — і поставив би також пам'ятник гетьману Сагайдачному», — заявляє він.



ІГОР СМЕШКО
судитиметься
з Президентом України

Колишній голова СБУ оскаржуватиме Указ Президента про позбавлення його рангу Надзвичайного і Повноважного Посла, згідно з яким цей ранг йому присвоїли «безпідставно». Зараз Смешко переховується в Росії у зв'язку зі звинуваченням у причетності до отруєння Президента України у 2004 році.



ОЛЕКСАНДР МОРОЗ
проситиметься на пенсію

Питання про свою відставку він має намір винести на черговий з'їзд СПУ у листопаді цього року. «Новий лідер соціалістів з'явиться сам», — запевняє Мороз.



ЮРІЙ МІРОШНИЧЕНКО
пропонує реанімувати Універсал

Кандидат у народні депутати від Партії регіонів жалкує, що не всі політики підписали Універсал національної єдності. «Це був шлях правильний, потрібно йти цим шляхом, робити висновки і повертатися на нього», — стверджує Ю. Мірошніченко.

Хто там крокує лівою?

Чи може об'єднати нова помаранчева партія різні політичні сили, що належать до помаранчевого табору?

Про можливе створення мегапартії, в яку мають увійти члени пропрезидентського блоку «Наша Україна — Народна Самооборона» заявив днями керівник Секретаріату Президента. Віктор Балога вважає таке об'єднання необхідним для підвищення конкурентоспроможності демократичних сил як у Парламенті, так і на рівні місцевої влади. Він закликає якомога швидше почати практичні кроки зі створення партії, адже «надто багато сподівань і відповідальності покладає на неї суспільство», і не бачить для цього юридичних перешкод. Нагадаємо, до блоку НУ-НС входять партії Народний союз «Наша Україна», «Вперед, Україно!», Народний рух України, Українська республіканська партія «Собор», Українська народна партія, Християнсько-демократичний союз, «Пора», Партія захисників Вітчизни та Європейська партія України.



ЦИТАТА ТИЖНЯ



ВІКТОР ЯНУКОВИЧ про важкі роки політичної боротьби Партії регіонів:

Я хочу, щоб всі розуміли: яким би не виявився розклад сил у Верховній Раді, жодне важливе рішення у сфері внутрішньої і зовнішньої політики не буде ухвалено в обхід Партії регіонів. Десять років політичної боротьби загартували нас досить, щоб не допустити узурпації влади в країні, навіть якщо хтось зуміє про це нишком домовитися.



ДОВІДКА

Партію регіонів України (попередні назви — Партія регіонального відродження України, Партія регіонального відродження «Трудова солідарність України») було створено під парламентські вибори 1998 року. Напередодні президентських виборів 1999-го вона увійшла до виборчого блоку «Наш вибір — Леонід Кучма!». Стала частиною пропрезидентського блоку «За єдину Україну» перед виборами до ВР 2002 року, за підсумками яких В. Януковича було призначено прем'єр-міністром, а на наступних виборах 2004 року — висунуто в Президенти. Внаслідок Майдану ПР тимчасово втратила свій статус провладної, який повернула собі в липні 2006-го. У різний час у складі керівництва ПР перебували В. Рибак, П. Порошенко, М. Азаров, Л. Черновецький, Є. Звягільський, А. Клюев. За 10 років свого існування Партія регіонів перебувала в опозиції 15 місяців.



Натомість у складі можливих партнерів геть не спостерігається однастайності. Зокрема, лідер УНП Юрій Костенко вважає, що варто передусім домовитися про ідеологічну базу: «Потрібно визначитися, про яку партію йдеться. Якщо про праву, то ми готові об'єднатися. І вже прийняли відповідне рішення про об'єднання з Рухом. А якщо йдеться про якусь іншу ідеологію, то потрібно в цьому питанні детально розібратися». За його словами, в Україні всі звикли до проектів, але рано чи пізно люди все ж таки голосуватимуть не за гарні вивіски, а за ідеологію, так як це робиться в Європі. «Не можуть бути в одній партії лівий Луценко і правий Костенко. Я умовно кажу», — додав політик. Справді, Юрій Луценко донедавна входив до складу Соціалістичної партії України й не приховує своєї відданості ідеалам соціальної справедливості, натомість у складі НУНСу є чимало політиків, які сповідують консервативні цінності й декларують принципи вільної конкуренції та невтручання держави в економіку країни. До останньої групи можна віднести прихильників широкої коаліції за участю Партії регіонів.

Юрій Майдачевський

Кризу газової інфраструктури України було сплановано

Представник Вексельберга звинувачує фірму Фірташа і державу



Останніми роками в Україні були створені умови для навмисного доведення до банкрутства основних газорозподільних організацій з метою консолідації їх у руках монополістів. Про це повідомляє газета «Дзеркало тижня» з посиланням на президента російської компанії «КЕС-холдинг» Міхаїла Слободіна.

За цей час зношення газової інфраструктури країни досягло критичного рівня — близько 55—60 %, середній термін її експлуатації набли-

звився до 40 років, а 10 % вже переступили цей рубіж. Щодо забезпечення норм безпеки, Україна у найближчі 10 років має фактично повністю відновити приблизно половину своїх газорозподільних мереж, стверджує російський бізнесмен, який звинувачує в цілеспрямованих діях компанію «Укргаз-Енерго» разом із державними структурами. «При цьому використовувалися різні засоби примусу до такої консолідації — тиск через фінансові важелі, договірні умови постачання газу та володіння мережами, відкриття ліцензії та інші методи».

«КЕС-холдинг» входить до російської групи компаній «Газекс», що залишається єдиним великим гравцем поза монопольною схемою, якому вдалося зберегти свої позиції у промислових містах Сходу.

П'ять подій



12-ТІ З КІНЦЯ Україна посіла 70-те місце з 82-х за показниками підприємницької привабливості в рейтингу впливового британського тижневика *ECONOMIST*. Випередили нас Росія і Казахстан. Найкраще ж, за версією видання, бізнесменам ведеться у Данії, Фінляндії та Сінгапурі.



ІНТЕРПОЛ НА ДРОТІ. Українське бюро Інтерполу відкрив «гарячу» телефонну лінію для співвітчизників за кордоном. У разі небезпеки вони зможуть цілодобово телефонувати за єдиним номером + 38-044-254-98-36



НЕВ'ІЗДНЕ М'ЯСО. Країна заборонила ввезення свинини з приморського краю РФ, Нігерії та м'яса птиці з Канади. У тварин виявили чуму та високопатогенний пташиний грип.



НЕ СУДИЛОСЯ. Сюзанні Станік відмовили у поновленні на посаді судді конституційного суду. Підставою для такого рішення київського Апеляційного суду стала процесуальна помилка в позові С. Станік, звільненої влітку указом Президента.



ДРАГ-ДИЛЕРИ У ПОГОНАХ. У Криму засудили трьох міліціонерів «перевертнів», які торгували наркотиками. Організатор дилерської мережі проведе за ґратами 10 років. Двох його спільників позбавили волі на 5 і 6 років.



В Україні побільшає Редісонів

Готелів бракує, а ринок перспективний

У Львові, Одесі, Донецьку, Харкові, Дніпропетровську та Запоріжжі з'являться готелі всесвітньо відомої мережі Rezidor Hotel Group. Бельгійський лідер готельного бізнесу розвиватиме тут 2 свої бренди — Radisson SAS і Park Inn. Решта брендів компанії виявилися надто дорогими для України, ринок якої у компанії вважають перспективним. Втім, додають: проведення в нас Чемпіонату Європи з футболу 2012 року з цим не пов'язане. Нині Rezidor Hotel Group керує готелем Radisson SAS у Києві. А незабаром відкриє ще один — неподалік аеропорту Бориспіль.



Обіцяного 10 років чекають

Держава розрахується за вклади в Ощадбанку, але не скоро

Компенсувати вклади громадян України в Ощадбанку СРСР можна впродовж наступних 7—10 років, вважає голова ради Асоціації українських банків Станіслав Аржевітін. Він висловив думку, що повернення втрачених грошей так званими немонетарними методами, а саме за допомогою цінних паперів, не перспективне, оскільки населення не має довіри до емітента (себто держави), а державні облігації стануть предметом спекуляцій.

Уряд оцінює обсяг втрачених вкладів у 300 млрд грн. Якщо відшкодування не прискориться, процес повернення боргів триватиме близько 2000 років.

Вимикай світло!

Україна призупинила постачання електроенергії до Польщі

Причиною стало рішення Національної комісії з регулювання енергетики, в якому стверджується, що закупівля енергії для експорту ведеться за цінами, значно нижчими, ніж склалися на гуртовому ринку. Державне підприємство «Укрінтеренерго» досі здійснювало постачання згідно з контрактом із польською компанією «Зомар» за ціною 2,85 цента за кВт/год у той час, як на гуртовому ринку в жовтні ціна наблизилася до 5 центів. Голова Національної комісії Сергій Титенко повідомив, що після припинення експорту українській стороні почали надходити пропозиції від польських

операторів щодо нових довготермінових контрактів на значно вигідніших умовах.

Три тижні тому у Вільнюсі Президент В. Ющенко заявив, що Україна готова збільшити експорт електроенергії до європейських країн та хоче інтегрувати свої мережі в загальноєвропейську систему. Водночас варто згадати, що на початку вересня було припинено постачання до Росії, у зв'язку з чим міністр палива та енергетики Алексей Шеберстов заявив, що Україна не має зайвої енергії, і це пов'язано зі зростанням промислового виробництва всередині країни, в першу чергу, в металургії.

ЦИФРА ТИЖНЯ

На 340 грн

зросла середня заробітна плата в Україні



За рік вона збільшилася на понад 31% і станом на вересень 2007 року становить близько 1426 грн. Перший віце-прем'єр-міністр, міністр фінансів Микола Азаров пояснив, що вихід на внутрішній ринок додаткових грошей сприяв появі нових товарів і послуг як складників ціноутворення. Водночас, за словами урядовця, саме підвищення платні, а також зростання світових цін на нафту та падіння курсу долара стали причиною стрімкого подорожчання життя українців. Серед винуватців негативної тенденції на валютному ринку М. Азаров також назвав... українських заробітчан. «В Україну надійшло від них 7 млрд дол., які Нацбанк вимушений був викупувати — емітувати нові обсяги гривні». Цьогоріч інфляція в Україні сягне 9,8%.

Індійські енергетики звинувачують

Харківський «Турбоатом» у зриві експортних поставок

Індійська компанія Bharat Heavy Electrical, що споруджує гідроелектростанцію Катешвар у індійському штаті Уттар Прадеш, повідомляє, що на будівництво досі не надійшли 3 радіально-вісьових колеса, які мали відвантажити з України ще 2 роки тому. Генеральний керівник ВНЕ у листі до Харкова скаржиться, що затримка загрожує підряднику штрафними санкціями з боку замовника, повідомляє «Коммерсант-Україна».

Контракт на виготовлення 5 таких колес на суму 3,41 млн дол. було підписано 2003 року. Відтоді ціни на комплектуючі зросли, й угода стала для підприємства не вигідною, але виготовлення деталей триває, стверджує керівництво заводу. «Турбоатом» сподівається домовитися з підрядником про «компромісну ціну». Аналітики ринку вважають, що конфлікт може послабити шанси підприємства на перемогу в будь-якому новому тендері в Індії. Тоді харків'яни зможуть брати участь у нових проектах за допомогою посередників, зокрема, російських «Силових машин».

Акціонерне товариство «Турбоатом» (Харківський турбінний завод) — один із найбільших світових виробників енергетичного обладнання. На харківських турбінах працюють АЕС, ТЕС та ГЕС у 40 країнах світу. Обороти підприємства позаторік становив майже 300 млн грн.



Заради вступу до СОТ Україна готова на все

Зокрема, погоджується на всі вимоги Киргизії

У Женеві оприлюднили звіт Робочої групи в межах вступу України до Світової організації торгівлі. За інформацією ЗМІ, киргизька делегація визнала необґрунтованість деяких своїх претензій до України. Втім, перший віце-прем'єр, міністр фінансів Микола Азаров вже заявив про готовність України до будь-яких поступок. «Я дав вказівку нашій делегації погодитися на всі умови з Киргизстаном», — сказав він. Крапкою у складних перемовинах обох країн може стати вже наступне засідання робочої групи — уряди Киргизії та України планують провести його в кінці листопада. Протокол про доступ на киргизький ринок товарів необхідний Україні для приєднання до СОТ. Доки ж свою згоду на це дали 49 країн — членів Робочої групи СОТ. Вони також заявили про підтримку швидкого завершення перемовин з Киргизстаном. Але експерти побоюються, що політична криза в Киргизії вчергове може відтягнути остаточне завершення процесу перемовин у межах СОТ.



Аргентинці — феміністи

Дружина колишнього глави держави Христина Кіршнер здобула 44,9 % голосів у першому турі президентських виборів

Свій триумф вона назвала визнанням політики, що провадив її чоловік — Нестор Кіршнер, який очолив країну в 2003 році у момент важкої соціально-економічної кризи. Дружина екс-президента пообіцяла також боротися з бідністю, звернувшись до всіх політиків із закличком брати участь у проєкті оновлення країни. Х. Кіршнер не приховує своїх симпатій до одіозного лідера Венесуели Уго Чавеса і аргентинської легенди Еви Перон. За словами спостерігачів двох жінок зближує любов до прикрас, вбрання від знаменитих дизайнерів і прагнення завжди бути у прекрасній формі.

Перемогу «Пінгвінихи» — так ласкаво аргентинці називають першу леді — пояснюють величезним політичним досвідом Кіршнерів і адміністративним ресурсом. Не секрет, що чоловік-президент допомагав своїй дружині під час кампанії, а сама вона обіймала сенаторське крісло від провінції Буенос-Айрес.

Одним із двох основних конкурентів Кіршнер також була жінка — представник лівоцентристської «Громадянської коаліції» Еліс Каріо. За попередніми даними свої голоси їй довірили лише 20 % аргентинців.

Прем'єр Ізраїлю хворий на рак

У найближчі кілька місяців 62-річного Ехуда Ольмерта прооперують

У керівника ізраїльського уряду виявлено рак. За словами лікарів небезпечну хворобу зафіксували вчасно, тому вона не загрожує життю прем'єра. «У мене пухлина простати на дуже ранній стадії. Мікроскопічна пухлина, яку можна буде прибрати хірургічно. Це зовсім не небезпечно і лікується», — сказав Ольмерт на спеціально скликаній прес-конференції. Прем'єр Ізраїлю обіцяє повернутися до виконання своїх службових обов'язків одразу після операції. Зрештою, сьогодні він має головне — підтримку свого політичного курсу серед населення Ізраїлю. Рейтинги Е. Ольмерта, які впали після ліванської війни 2006 року, почали відновлюватися після гучної історії про ізраїльський авіаудар по території Сирії. Хвороба додала політику нові бали популярності. Згідно з опитуванням дослідницького інституту «Дахаф» 41 % ізраїльтян схвалює діяльність Ольмерта на посаді глави уряду. Це на 6 % перевищує показники попереднього місяця.



Режисер режисеру: «Будьмо!»

Переможцям «Молодості» підняли й без того непоганий настрій

Репутацію однієї з провідних подій у світі кіно підтвердив 37-й міжнародний фестиваль «Молодість», який урочисто закрився в столиці минулої неділі. Журі на чолі зі всесвітньо відомим іранським режисером М. Махмальбафом оголошило переможців, серед яких були кінематографісти-початківці з Ізраїлю, Німеччини, Польщі, Норвегії, Росії та Румунії. У церемонії закриття взяв участь улюбленець публіки — французький актор Жерар Депардьє, який останнім часом часто з'являється в Україні. Цього вечора в палаці «Україна» відбувся також передпрем'єрний показ повнометражної історичної стрічки російського режисера Владіміра Хотінєнка «1612». Особливим успіхом у глядачів і тим більше учасників користувалася церемонія нагородження: усі призери, члени журі, а також зірки, які брали участь у святі, після виконання своєї місії сідали за столи, накриті безпосередньо на сцені, перед присутніми могли підкріпитися українською горілкою та традиційними українськими наїдками.



Ваші проблеми

Київська мерія більше не допомагатиме обдуреним інвесторам

Допомога мерії ошуканим вкладникам будівельної компанії «Еліта-Центр» — виняток, оскільки це була перша подібна афера, заявив київський міський голова. Леонід Черновецький наголосив на тому, що інвестор повинен розуміти — він ризикує своїми коштами. «Виділяючи ділянки, ми не знаємо, що далі діятиметься: чи продадуть їх шахраєві, який почне збирати гроші», — стверджує мер і натякає, що схожих випадків у столиці чимало. Вихід київський голова бачить у відповідному законі, який має прийняти Верховна Рада. На початку минулого року близько 1,5 тис. киян стали жертвами шах-

райства, коли представники «Еліта-Центру» зібрали близько 400 млн грн нібито на спорудження квартир, які насправді й не збиралися будувати.



Замість королеви — Сімпсони

У Великій Британії з'явилися фальшиві фунти «з сюрпризом»

Кілька сотень віртуозно підроблених 20-фунтових купюр було продано на блошиному ринку в Ньюкастлі на півночі Англії, повідомляє канал Sky News. Замість портрету королеви Єлизавети II на них зображено популярних футболістів Алана Ширера та Майкла Овена, а також героїв всесвітньо відомого анімаційного серіалу «Сімпсони» — Барта та Гомера. Влада оцінила типово британський гумор і повірила поясненням продавця, що банкноти — просто сувенір, але розповсюдила звернення до місцевих жителів, оскільки люди зі слабким зором можуть прийняти їх за справжні.



Не відкритишся

Імовірність виправдання в українському суді — 0,52 %

Шанс на виправдальний вирок отримуватиме лише піввідсоток підозрюваних у злочині. Такі дані оприлюднило Пенітенціарне товариство України. За словами керівника організації Олександра Букалова, коріння такої гнітючої тенденції — у стереотипах практики радянських часів, а також у браку кваліфікованих адвокатів. «Якщо слідство стверджує, що людина скоїла злочин, шанс довести протилежне — піввідсоток», — зізнався О. Букалов. Окрім цього, вкрай повільними темпами реформується практика роботи міліції. Натомість свідчень про нові випадки корупції чи незаконного затримання громадян міліцією не меншає. В установах покарання сьогодні перебувають майже 160 тис. українців, більше 1400 із них — засуджені до довічного позбавлення волі.

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

Про сильну руку

«Сильна рука» потрібна тим, у кого слабка голова або у кого слабка потенція.

homer_s24.10.07 18:06

Ще про сильну руку

Мене завжди цікавило: чому в Україні стверджується існування «олігархів», але суспільний лад зветься «демократія»? Загляньте в «Політику» Арістотеля: коли є олігархи, то ніяка це не «демократія», а олігархія — так зветься цей суспільний лад. І за Арістотелем, спасенним виходом із неї може бути також і диктатура. Коли ми діждемося Піночета з новим і праведним багнетом? А діждемось таки колись... (Вільно за Т. Шевченком.) А Піночет спочатку навів порядок, а вже потім почав демократизацію Чилі.

Peter1 18.10.07 14:01

Не бачу різниці

Що Балогі, що Януковичі — одне і те саме. Різниця в географії, а в світогляді — повне співпадіння. Не думаю, що лідерство Балог в новому політпроекті, підніме рейтинг нової партії. Скоріше навпаки.

Інженер 30.10.2007 09:53

Хто більший зрадник?

Потрібно говорити всю правду — напівправда породжує чутки і недовіру. Недоговорював — ось і розцінили всі вчинок Мороза як зраду, хоча невідомо, хто більший зрадник. Хотілося довести політреформу до завершення — виправдання вагоме, але душок залишився. А те, як чіпляється за крісло, відчуваючи близький кінець, і зовсім не красиво. Шкода цю партію, однозначно краща за Регіони, голосував за них, але тепер не буду точно.

zr.ua 07.08.07 00:42

Замало пам'ятників

Пропоную в Одесі ще поставити пам'ятник Антонеску, в Краснодоні — місцевому начальникові гестапо при окупації, а в Рівно увічнити Еріха Коха. А в Освенцимі взагалі урочисто відкрити монумент Рудольфу Гессу.

Ф-Всеволод 25.10.2007 12:15



РОМАН КАБАЧИЙ

Редактор відділу історії та науки

Пізнаваймося!

Ніколи в житті не доводилося бувати на Донбасі. І, якщо бути щирим, спеціально туди поїхати, щоб подивитися на власні очі на цей край, ніколи не планував. Чи багато українців задається питанням, що насправді вони знають про землі, де не були і не хочуть бути, а при цьому мають про них свою незаперечну думку?

Згідно з дослідженням, проведеним кілька років тому часописом «І», східняки (а конкретніше харків'яни) якраз відкритіші для контактів з «іншими», ніж мешканці Львова. Якщо вважати проблемою те, що донеччани вкрай заідеологізовано сприймають мешканців Західної України, то не меншою проблемою буде те, що чимало «найсвідоміших» українців не бували ніколи східніше Збруча. Що вони тоді знають про Україну, іншу може Україну, але не менш українську, ніж Західна?

Пишу про це, тому що самому доводилося нерідко стикатися із досить агресивним ставленням до вживаних мною у розмовній мові «да» замість «так», «харашо» замість «добре» та інших «сердючизмів». Однак за цими звинуваченнями мої опоненти не бачили дещо більшого — збереженої основи мови. Люди, які звикли купатися у

приятному до себе середовищі, не зрозуміють специфіки регіону, в якому, щоб попросити саме «сірники», а не «спічки» у магазині, потрібно приготуватися до моральної атаки.

Одна моя «принципова» білоруська знайома ходить до магазину із менш «принциповою», аби зеконотити час на з'ясування значень зворотів «калі ласка», чи «дзякуй». На мою втіху, серед друзів маю вихідців із різних куточків України. Якось із ними домовлявся, навіть часом дивувався, як саме. Не можу однак сказати, що всі мої знайомі толерантно ставляться до «тих-отих-во». Трохи західніші кривилися на згадку про мої симпатії до донеччан, а східніші затаїли образу за їх нерозуміння західняками.

Тому трохи погано, що більшість наших потягів ходить уночі, — ми просипаємо ту частину нашої держави, яка однаковою мірою не по-добається, але яка «влаштує» крайній Схід із крайнім Заходом. Та й столиця наша знаходиться в центрі. І саме через Київ відбувається пізнання одними українцями інших. Можливо, це породить бажання пізнавати не лише інших українців, а й інші України. Принаймні собі цього зичу.

АДРЕСА «ТИЖНЯ»

Листи надсилайте за адресою: 03040, Київ, вул. Васильківська, 2а

Телефонуйте: (044) 503-3740; факсуйте: (044) 503-3740

E-mail: tyzhden@gmail.com

Передплатити журнал з першого номеру ви можете через редакцію заповнивши квитанцію та передплативши її у будь-якому найближчому відділенні банку. Розбірливо зазначте адресу доставки та контактний телефон.

НАШ ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС – 99319

Оформити передплату ви можете:

- у будь-якому відділенні зв'язку «Укрпошта»;
- через передплатні агенції:

АТЗТ «САММІТ» (м. Київ)
(044) 254-50-50 (багатоканальний)

ДП «САММІТ-Крим»
(м. Сімферополь) (0652) 51-63-55, 51-63-56

Філія ДП «САММІТ-Крим» (м. Ялта) (0654) 32-41-35

«САММІТ-Харків» (0572) 14-22-60, 14-22-61

«САММІТ-Кременчук»
(0536(6) 3-21-88, 79-61-89

ДП «САММІТ-Дніпропетровськ»
(056) 370-44-23, 370-45-12

ТОВ «ПресЦентр»:
(м. Київ) (044) 536-11-75, 536-11-80
(м. Запоріжжя) (0612) 62-45-39

ТОВ «Фірма Періодика»
(м. Київ) (044) 278-00-24

ТОВ Агенція передплати
«Меркурій»:
(м. Київ) (044) 248-88-08, 249-98-88
(м. Кременчук) (0536) 70-03-84

ТОВ фірма «Меркурій»:
(м. Дніпропетровськ)
(056) 721-93-93, 721-93-94

(м. Новомосковськ) (05693) 6-00-93
(м. Павлоград) (05632) 6-00-93

ТОВ «Донбасс-Інформ»

(м. Донецьк) (062) 345-15-92,
345-15-94

ТОВ «Медіа-Прінт» (м. Черкаси) (0472) 45-31-13,
45-25-10

ПП «Медиа-Новости»
(м. Полтава) (0532) 50-90-75

Вартість редакційної передплати на журнал «Український ТИЖДЕНЬ»:

1 місяць – 14 грн;

3 місяці – 42 грн;

6 місяців – 84 грн;

12 місяців – 168 грн

Відправте заповнений бланк замовлення та квитанцію про оплату:

**• факсом : (044) 503-37-41,
(044) 258-88-48;**

**• поштою : ТОВ «Український ТИЖДЕНЬ»
вул. Васильківська 2а, м. Київ, 03040**

повідомлення	отримувач платежу	ТОВ «Український тиждень»	
		26007026823721	35392656
		поточний рахунок отримувача	код отримувача
	назва установи банку	Печерське відділення КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК»	
		322012	МФО банку
	Прізвище, ім'я та по батькові платника		
	Адреса платника, телефон		
	вид платежу: за передплату на журнал «Український ТИЖДЕНЬ»		
	період:		
	касир		сума, грн
	платник (підпис)		

квитанція	отримувач платежу	ТОВ «Український тиждень»	
		26007026823721	35392656
		поточний рахунок отримувача	код отримувача
	назва установи банку	Печерське відділення КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК»	
		322012	МФО банку
	Прізвище, ім'я та по батькові платника		
	Адреса платника, телефон		
	вид платежу: за передплату на журнал «Український ТИЖДЕНЬ»		
	період:		
	касир		сума, грн
	платник (підпис)		

**ОЛЕГ СКРИПКА: «ПОКИ ТАМ,
НАГОРІ, ЙДЕ БИТВА
ДИНОЗАВРІВ
З БРОНТОЗАВРАМИ,
МИ РОБИМО СВОЮ СПРАВУ»**

Головне —

У кожного є своє минуле, але не в багатьох минуле перетворюється на легенду. Рішення створити рок-гурт «Вогні Відоплясова», скорочено «ВВ», народилося на 11 поверсі гуртожитку № 15 Київської політехніки — це вже початок легенди. І це сталося 20 років тому...

Розмовляв **Юрій Макаров**

Що ви відчуваєте, коли журналісти вас запитують: «Як зробити Україну класною?»

— Журналісти мене ніколи про це не запитують...

У.Т. Ви жартуєте! Мені здавалося, що саме про це вас запитують передусім...

— Ніколи! Журналісти запитують, чи є в мене домашні тварини, чи люблю я французьких жінок, який мій талісман, які вечірки мені подобаються, кого я поважаю із вітчизняних виконавців — саме таке. Тоска смертна. А питання, з якого ви почали... Після Помаранчевої революції збирали там, нагорі, доярок, сталеварів, акторів, проктологів, медиків і запитували, як зробити Україну класною. Я ж кажу: задавайте ці питання професіоналам, тоді щось може бути нормальним в цій країні. Тоді артисти навчаться співати пісні, а політики — робити політику.

У.Т. Все одно є відповідальність...

— ...Громадянина?

У.Т. Ні. Це називається opinion-leader — лідер громадської думки, і нічого тут не поробиш. Тому що вас: ►



ФОТО: Євген Козменко

ЗНАЙТИ КОНТАКТ



а) знають; б) поважають; в) люблять; г) довіряють... Чи комфортно в такій ситуації, коли тебе запитують: «Учитель, як жити далі?»

— Є вчителі двох гатунків. Вчителі, які насправді жулики, користуються званням вчителя і заводять людей у глухий кут, а є вчителі, які не все знають, але навіть з гумором ставляться до цієї ситуації... Я намагаюся з авторитетності, відомості й тому подібного витягнути щось позитивне для всіх. Тобто започатковувати фестивалі, якісь культурно-громадські проекти, які несуть позитив, а не просто набивати кишені грішми чи купатися в променях слави.

У.Т. Але в Олега Скрипки, очевидно, є своє уявлення, якою він хоче бачити Україну за 20 років.

— Не знаю, чи я правий, але майбутню ситуацію потрібно бачити в метафорах. Коли ти з точністю уявиш майбутнє, то воно таким не буде ніколи, сто відсотків... Але якщо ти будеш думати про майбутнє якось метафорично, казково собі уявляти, це означає, що ти надаєш директиви, такі магічні послани в майбутнє. Тоді є більше шансів, що воно здійсниться. Тому в «Країні мрій» я пропоную казкову, зовсім ілюзорну картинку, і вона, як мені здається, буде краще працювати, ніж коли будемо казати про відсотки валового продукту, або про кількість квадратних метрів на душу населення, або середню зарплату чи пенсію...

У.Т. А чи є у вас імпульс до трансформування життя? Фестиваль «Краї-

на мрій» — це як забавка, поклик артистичної душі, чи все ж таки є спокуса щось змінити в цьому житті, якось його перелаштувати?

— Конкретний приклад: фестиваль «Країна мрій» зробив перелом у суспільній свідомості. Було як: займатися українською традицією — це жлобство. На сьогодніш-

«ФЕСТИВАЛЬ «КРАЇНА МРІЙ» ЗРОБИВ ПЕРЕЛОМ У СУСПІЛЬНІЙ СВІДОМОСТІ. БУЛО ЯК: ЗАЙМАТИСЯ УКРАЇНСЬКОЮ ТРАДИЦІЄЮ — ЦЕ ЖЛОБСТВО. НА СЬОГОДНІШНІЙ ДЕНЬ ЦЕ — ІНТЕЛІГЕНТНА СПРАВА»

ній день це — інтелігентна справа. І цей перелом відбувся, тому що там є енергія, багато інформації, яка захоплює, яку хочеться нести, нести... І це емоційний приклад, який працює набагато яскравіше. У програмі Савіка Шустера (я там був уперше — я ж телевизор взагалі не дивлюся) всі казали речі дуже спеціальні: як потрібно влаштувати вибори, щоб вони були ефективнішими. І хоча я стежу за політикою, я не дуже розумів, про що йдеться, я думаю, що глядачі теж. І от мене запитують — а там були приклади, як проходять вибори в Індії, Швейцарії, США, — люди в студії голосували і вибирали, що їм ближче. Я кажу: вибачаюсь, але як артист я вважаю, що люди голосують згідно зі своїми симпатіями. Люди симпатизують

Індії, вони дуже довіряють усьому швейцарському, і люди не люблять американців, тому їм не подобаються методи виборів парламенту в Америці — це суто емоційне сприйняття. Мені заткнули рота... Я все одно вважаю, що ми — слов'яни, ми живемо в емоційному суспільстві. До того ж я артист,

тому для мене ця емоційна складова, емоційна картинка дуже важлива. Як кажуть великі практики східних єдиноборств: спочатку потрібно зробити емоційний посыл, потім раціонально поставити мету, а потім вже виконувати завдання. Була на тій передачі також людина, яку я дуже поважаю, — Сергій Проскурня. Його теж запитали: «Ну що ви думаєте, що робити?» А він дуже правильно відповів: «Ви мене, артиста, запросили і запитуете, що робити. Що я можу сказати? Треба підвищувати культурний рівень, а все інше залежить від цього. Чому у нас крадуть голоси? Тому що безкультурність. Цього не буде, коли люди будуть культурні, будуть поважати себе й інших».

У.Т. Коли ви кажете, що ми емоційні люди, про яку емоційність йдеться? Коли ти не можеш себе контролювати? Англіїці з двох років кажуть дитині: «Візьми себе в руки». Тобто «опануй себе». Я думаю, що дев'яносто відсоткам українських дітей цього ніколи не казали, і тому навіть близькі люди дуже швидко починають у спілкуванні дратуватися, переходять на підвищені тони, а потім пояснюють: «Я не кричу, у мене голос такий»... То, може, йдеться не про емоційність, а про невихованість?

— Будь-який прилад мусить мати живлення, грубо кажучи батарейку, і систему управління. Я вважаю, що у нас енергії дуже багато. Не знаю, як в політиці, але в шоу-бізнесі настільки низький культурний рівень — вони не мають сис-

ДОВІДКА

ОЛЕГ ЮРІЙОВИЧ СКРИПКА

Народився 24 травня 1964 року в Ходженті (Таджикистан) у родині українських переселенців. Дитинство провів у Мурманську. 1986 року закінчив Київський політехнічний інститут, того ж року створив рок-гурт «Волпи Відоплясова» («ВВ»). Перший великий виступ відбувся на фестивалі «Рок-Парад» у листопаді 1987-го. Починаючи з 1990 року, група активно гастролює Європою, впродовж 7 років живе у Франції.

З 1997 року Олег Скрипка зі своєю командою знову на Батьківщині. Гурт знімає кліпи, випускає альбоми, виступає на великих майданчиках (рекорд — 50 тис. глядачів на Європейській площі в Києві), зокрема з хором та оркестром Збройних сил України, письменником Лесем Подерв'янським. Бере участь у численних театральних та телевізійних проектах («Ніч перед Різдом» — 2001, «Танці з зірками» — 2007). Активний учасник Майдану 2004 року. Організатор етнічного фестивалю «Країна мрій» (2004) та «Рок-Січі» (2006).

Основні альбоми: «АБО-АБО» (1991), «Країна мрій» (1994), «Музика» (1997), «Хвилі амура» (2000), «Мамай» (2001), «Файно» (2002), «Були деньки» (2006).

ВПРИТУЛ

теми управління, вони мають тільки батарейки. Коли вони махають отак руками, тому що енергії за багато, їх всі бачать — це закон шоу-бізнесу: хто більше махає, того бачать. Тільки культурні люди бачать людей, які махають руками пластично. Система управління — це вже другий крок. Та нація, яка має батарейку, тобто живлення, і систему управління своєю державою, і є цивілізованою. А та нація, в якій вже сіла батарейка — це цивілізація або імперія, яка занепадає.

У.Т. Вчора мені принесли статтю, в якій дівчина пише, що для української самостійності й самоусвідомлення український рок зробив значно більше, ніж будь-який український політик. Кого ми можемо згадати з політиків 15-річної давнини, крім хіба що Леоніда Макаровича Кравчука? Ну от пам'ятаю, проти якогось прем'єра протестували, голодували студенти — це був перший Майдан. Як було його прізвище? Забулося... А от українських рок-музикантів тих часів ми можемо перерахувати більш-менш упевнено. Ви згодні з тезою, що рок-музиканти важливіші за політиків?

— У політиці, я впевнений, дуже багато порядних, розумних людей, які хочуть і кажуть щось, але ми їх не чуємо. Ми чуємо голоси тільки тих людей, які вже в цій поп-політичній схемі, ми чуємо тільки гучні голоси, які мають ефір, інакше твій голос не почує ніхто. А музиканти спромоглися сказати тому, що... Яка була схема розповсюдження рок-музики? Це була передача касет із рук у руки — від одного іншому, тобто автентичний спосіб передачі інформації. Цього автентичного способу сьогодні вже немає. Хто переписує сьогодні сі-ді-роми, не знаю. Мабуть, ніхто або одиниці. Ми купуємо в магазинах те, що нам пропонують дистриб'ютори, вже не кажучи про телебачення. Тобто ми залежимо від чужої культурної думки.

У.Т. У вас був час фантастичної популярності в Росії, від якої ми не такі вже і далекі. Є артисти, які туди переїхали, там живуть, працюють, тому що там більший ринок, більше людей, більше коштів. У вас такої спокуси не було?



— Ми все ж таки україномовний колектив, і в нас там більшого ринку немає, ніж в Україні. І, по-друге, здається, де американці придумали цей параметр, а європейці його підтримують: «якість життя». Якість життя в Москві, за всіх тих можливостей, які там є, не може бути вищою, ніж у Києві, тому що саме місто не комфортне. Те саме можна сказати і про Париж. Місто, яке зручне для роботи і абсолютно незручне для життя.

У.Т. Але що стосується вашої популярності, пам'ятаю, 2000 року в Москві у мене за один день було кілька зустрічей із різними людьми в різних кнайпах. І з цих шести-семи ресторанів у трюх звучав Скрипка! Від демократичних «Ёлки-палки» на Новому Арбаті до якогось пафосного «Пушкіна».

— Це все дуже пов'язано з політикою, тому що на той період імперська позиція була така: ми ж одна країна — білоруси, казахи,

українці — ми єдині, і воно крутилося в ефірі. Тоді ще не створювався образ ворога, а сьогодні образ ворога вже створено. Навіть Сердючку вичистили з ефірів — ця історія з «Лаша тумбай»: ситуація в Росії у Данилка була така комфортна, що вона почала впадати в очі містеру Суркову, я так розумію. Просто найпопулярніший артист України за показниками не може заробляти в Росії більше, ніж росіяни. Та сама схема, за якою працює «Газпром», за якою працює і пан Сурков, все дуже просто. Як я вже казав, щоби стати патріотом України, потрібно виїхати за кордон, а от щоби стати зятим українським націоналістом — поїхати до Росії і попрацювати. Кузня українських націоналістів — це Москва.

У.Т. У кожної людини є свої слабкості. Ви повністю незалежні від марносластва як такого, чи все ж таки?..



«BB» першого скликання. Той самий гуртожиток КПІ

ФОТО НАДАНО ПРЕСС-ЦЕНТРОМ ГРУП «BB»

«ЩОБ СТАТИ ПАТРІОТОМ УКРАЇНИ, ПОТРІБНО ВІЙХАТИ ЗА КОРДОН, А ОТ ЩОБ СТАТИ ЗАТЯТИМ УКРАЇНСЬКИМ НАЦІОНАЛІСТОМ — ПОЇХАТИ ДО РОСІЇ І ПОПРАЦЮВАТИ. КУЗНЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ — ЦЕ МОСКВА»

— Я в розумінні, так би мовити, історичному є стовідсотково совок. Я народився у Радянському Союзі, маю радянський менталітет, механізм контролю у мене не дуже розвинутий, не так, як в Європі. Я емоційна людина, мене інколи заносить. Можу сказати щось гучніше, ніж потрібно, чи взагалі зайвого, недоречного... Тобто це моя думка, але не завжди потрібно її висловлювати, а я ж все-таки публічна людина. Потім думаю: на-

віщо я це ляпнув? Радянський Союз відбиток свій наклав і на молдаван, і на татар, і на росіян, і на нас. У нас багато спільного — це можна розглядати і позитивно, і негативно. Ми в гарному розумінні дикі, ми зберегли енергію і щирість.

У.Т. Вважаєте, що зберегли?

— Так, зберегли. Коли я жив у Франції, я більше спілкувався з представниками диких країн — з мексиканцями, з бразильцями, з

якимись перуанцями. Тому що ми спілкуємося більше на емоційному рівні, задіяна нижня чакра на животі, не знаю, як вона називається, — енергетична чакра. Ми більш вітальні люди, але з іншого боку в нас вітальна мудрість. Коли я почав спілкуватися з французами — це коли ти знаєш мову настільки, що спілкуєшся між слів, — я зрозумів. От як ми спілкуємося? Ми сіли і одразу налаштуємо контакт. Нас цього не вчили, ми це робимо підсвідомо, тому що для нас це найважливіше — мати позитивний емоційний контакт. Французи цього не роблять, вони спілкуються на своїх високих ментальних енергіях, на високих обертах, і в них, мені здалося, на рівні ментального домінування відбувається змагання. А коли ми спілкуємося

мося, у нас змагання нема, у нас головне — знайти контакт, зрозуміти людину. Наша традиція кухонних розмов перейшла в наше суспільство і живе.

У.Т. Скільки років ви були у Франції?

— Загалом 7 років. Перший раз ми приїхали в 1990-му році, почали гастролювати, а в 1997-му поїхали.

У.Т. Коли ви для себе зрозуміли, що вам тут цікавіше?

— Це хтось сказав: щоб стати справжнім патріотом, потрібно виїхати з країни, пожити за кордоном кілька років і повернутися. Спочатку ти їдеш за кордон, і тобі все дуже цікаво, ти хочеш забути все минуле, ти знайомишся з культурою.

У.Т. А у вас був цей імпульс: забути все?

— Так, був. Сто відсотків... Тим більше, що ми поїхали під час руйнування Радянського Союзу, руйнування культури, і ми зі своєю інтелектуально-харизматичною рок-музикою не вписувалися в суспільство початку 1990-х років — су-

пільство тотального рекету, чорного обміну валют на Хрещатику. Потім ти на рівних спілкуєшся в іншому культурному середовищі, а років за 5 ти вже знаєш все про культуру цієї країни, Європи взагалі, і починається відторгнення: ти чужий,

ДО ПОМАРАНЧЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ УКРАЇНОМОВНОЇ МУЗИКИ В ЕФІРІ БУЛО 1,5 %, ТЕПЕР 4,5 %, ТОБТО В 3 РАЗИ БІЛЬШЕ, І ЦЕ РЕАЛЬНА ПЕРЕМОГА

ти інакший, хочеться звертатися до свого глядача. Приїздиш до України, і хочеш цілувати якийсь «пазик»... І такі милі ті бабусі, що торгували на вулиці Мальборо... Раптом хочеться приїжджати і залишатися тут.

У.Т. Що стосується того напрямку, в якому розвивається Україна зараз — трохи заспокоїлися після 2004 року, і захопилися, і розчарувалися, і знайшли свій спосіб існування — цей напрямок вас влаштовує?

— Мене особисто влаштовує. Як результат конкретний у цифрах:

до Помаранчевої революції україномовної музики в ефірі було 1,5 %, тепер 4,5 %, тобто в 3 рази більше, і це реальна перемога. У мене стало в 3 рази більше роботи в Україні, не кажучи вже про фестивалі. Але найбільший позитив у тому, що поки

йде ця битва титанів — динозаврів з бронтозаврами — там, нагорі, ми, ссавці, «млекопитаючі», робимо свою справу. Ви започатковуєте свій журнал, я започатковую свій новий проект. Ми живемо в дуже цікавий час. Я стояв на барикадах, і зі мною стояли мої друзі, ми повірили у свої сили, і ми підсвідомо користуємося результатами свого стояння. Відвоювали свободу і законно починаємо працювати, і бачимо результати, поки битва монстрів не закінчилася. І дай Боже, щоб вона не закінчилася, а ми матимемо свої проекти. ■

організатори



генеральний медіа-партнер

РАДІО МАН



Львів **17**
листопада
19:00 театр
ім. Марії Заньковецької

«KEN міжнародний джазовий мегапроект VANDERMARK "RESONANCE" PROJECT»

Krakow - Gdansk - Lviv

drums (USA) Tim DAISY
trumpet (USA) Steve SWELL
trumpet (Szwecja) Magnus BROO
tenor & soprano saxes, bass clarinet (Ukraina) Yuriy YAREMCHUK
bass (Ukraina) Mark TOKAR
tenor & alto saxes (USA) Dave REMPIS
band drums, percussion (USA) Michael ZERANG
alto sax, bass clarinet (Polska) Mikolaj TRZASKA
tuba, bass trombone (Szwecja) Per-Ake HOLMLANDER

примієс



ексклюзивна медіа підтримка

партнер проекту



медіа партнери



РАДІО ЛЬВІВСЬКА ХВИЛЯ
100,8 МГц

«Зібен-зібен-ай-лю-лю»

ПІД ЧАС ЧЕРГОВОГО ПРЕГЛЯДУ ТЕЛЕБАЧЕННЯ АНТОНА ЗІКОРУ НАВІДАЛА МУЗА. ВІН НАПИСАВ П'ЄСУ З ЦИТАТ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИКІВ

У словесних баталіях VIP-персон у хід іде все: блатна лексика і нецензурні вислови, нерідко згадуються батьки політичного суперника, приписується нестандартна сексуальна орієнтація.

Примітка:

Усі дійові особи вигадані.

Всі репліки справжні, наші герої вимовляли їх протягом двох останніх років з різних приводів*.

Отже, переповнений вагон, загуха, штовханина, сумки-кравчучки перемішані з тілами українського політичного істеблїшменту.

ШУФРИЧ (го Ющенка): Це цинік і лицемір і дуже небезпечний штимп. Є таке слово — «штимп» — то це про нього.

ЛЯПІНА (Шуфричу): Я вважаю, що міністр з питань надзвичайних ситуацій взагалі відсутній, тобто він де-юре нібито на роботі, а де-факто займається політичною балачкою.

ШУФРИЧ: А Ляпіній я порадив би не ляпати. (Ляпіна замовкає, не ляпає).

ТИМОШЕНКО (ображено): Не чула ніколи, щоб чоловіки з нашої команди хоча б одне погане слово говорили убік жінки з іншої політичної команди.

БОГОСЛОВСЬКА (го Тимошенко): Дарма вам здавалося, що на мене вплине та купа г...на, яку ваші технологи намагалися вилити через підконтрольні ЗМІ.

БОГАТИРЬОВА: Над Україною пролетіло політичне торнадо під назвою Юлія.

Раптом із телевізора, який везе Шуфрич, лунає голос КУШНАРЬОВА: Юлія Володимирівна виглядає, як природна аномалія чи учорашнє затемнення серед ясного дня...

ЧОРНОВІЛ: Я вкотре кажу, Юлія Тимошенко обкурена, нанюхана.

ТИМОШЕНКО: Я себе більше відчуваю такою, знаєте, добре налагодженою машиною... (дивлячись на своїх політичних опонентів). На жаль, в Україні чимало сучих синів.

ВІНСЬКИЙ: Ющенко — сучий син, але наш сучий син!

ШУФРИЧ: Для мене Ющенко і Тимошенко — одне ціле. Як-то кажуть — «хрін редьки не солодший».

ЛУЦЕНКО: Мені щиро шкода Президента. Він недосвідчений в інтригах, він людяний, він просто дуже довіряє людям, тому його дуже легко поранити.

БОКИЙ (показуючи убік Президентом): Ми знаємо, що у нього інтелектуальний рівень низький.

ЦУШКО: Колгоспник — трудівник і годувальник, а Луценко — синок секретаря обкому — зі спецмагазинів ікру ложками жер.

КИСЕЛЬОВ: Хто такий Луценко? Він ніхто і прізвище його ніяк. (Рагісні Цушко і Кисельов тиснуть один одному руки).

ЄХАНУРОВ: Ви знаєте, як завжди в українців — так, але трошки не так...

ШУФРИЧ: Коли країною керує मुдак, все у країні не так!

ТИМОШЕНКО: «Наша Україна» — це не Руслана, не інші достойники, а «група в смугастих купальниках» на чолі з Порошенком, Мартиненком, Третяковим, Жванією, які роблять політику партії.

ПОРОШЕНКО (розгортаючи шоколадку): Думки в Юлії Володимирівни Тимошенко далекі від здорового глузду.

Пауза.

ЗАЄЦЬ (ніби щось згадавши): Лібералізм Ющенка призведе до одностатевих шлюбів!

ЛУЦЕНКО (дивлячись на своїх опонентів): Краще бути геєм, ніж політичним підорасом.

ВОЛКОВ: Я особисто з Бродським спілкуватися більш не стану, мені цей під...р нецікавий. (Пауза).

БРОДСЬКИЙ: Якщо за словами Черновецького я кобель, то мушу вам сказати, що Черновецький — сука...



МАЛЮНОК: Володимир Казанський

ВОЛКОВ (показуючи на Бродського): Він висловлювався приблизно так: усе це х...ня, на х... нам це потрібно, ми усе це знаємо, ми маємо Бекешкіну, навіщо нам це слухати і витрачати свій час....

ЧЕРНОВЕЦЬКИЙ (Бродському): Я позбавляю вас слова згідно з регламентом за хуліганські дії та нахабну морду.

РИБАЧУК (перелякано): Я не голубий. Пріоритети не змінилися.

*Усі вислови перекладені українською мовою, хоча в оригіналі вони звучали як російською, так і відвертим суржиком

ВПРИТУЛ

ТИМОШЕНКО: Судячи з того, що пан Єхануров любить цілуватися з лідерами старих кланів, гадаю, в їхніх представників життя тепер поліпшиться. Але це буде недовго.

Поїзд проїжджає Новобогданівку: чути гуркіт, постріли, на пероні повно мертвих, однак потяг не зупиняється, їде галі.

ЄХАНУРОВ (намагаючись заперечити): Українці дуже довго думають і довго приймають рішення, важко приймають. А оскільки ми є представниками українського народу, то...

ПІХОВШЕК (з'явившись із коробки з-під телевізора замість Кушнар'ова): Що стосується Єханурова, найголовніше, що він — бурят!

ЯНУКОВИЧ: Приберіть цього козла!

ЛУЦЕНКО: Ось і напишіть, що за часів антинародного Уряду Януковича кількість крокодилів, які втекли із зоопарків, збільшилася на 200 %.

Присоромлений цим Янукович червоніє, їде у відставку за Єхануровим, тим часом з'являється Ірена Кільчицька. Вона наближається до поліції, на якій спить міністр охорони здоров'я Юрій Гайдаєв.

КІЛЬЧИЦЬКА (пестить Гайдаєва по голові): Я заявляю: він був у алкогольному сп'янінні. І це його нормальний стан.

Поїзд раптово сходить з колій, у переповненому вагоні з'являється Верка Сердючка. Усі зачаровано замовкають, усвідомлюючи свою неспроможність скласти їй конкуренцію.

СЕРДЮЧКА: Привіт, Україно! Я твоє щастя! Опачки!

Верка наспівує, наближається до ошелешеного Миколи Томенка.

ВЕРКА: Ну, Коля, по 50 і працюємо під баянчик!

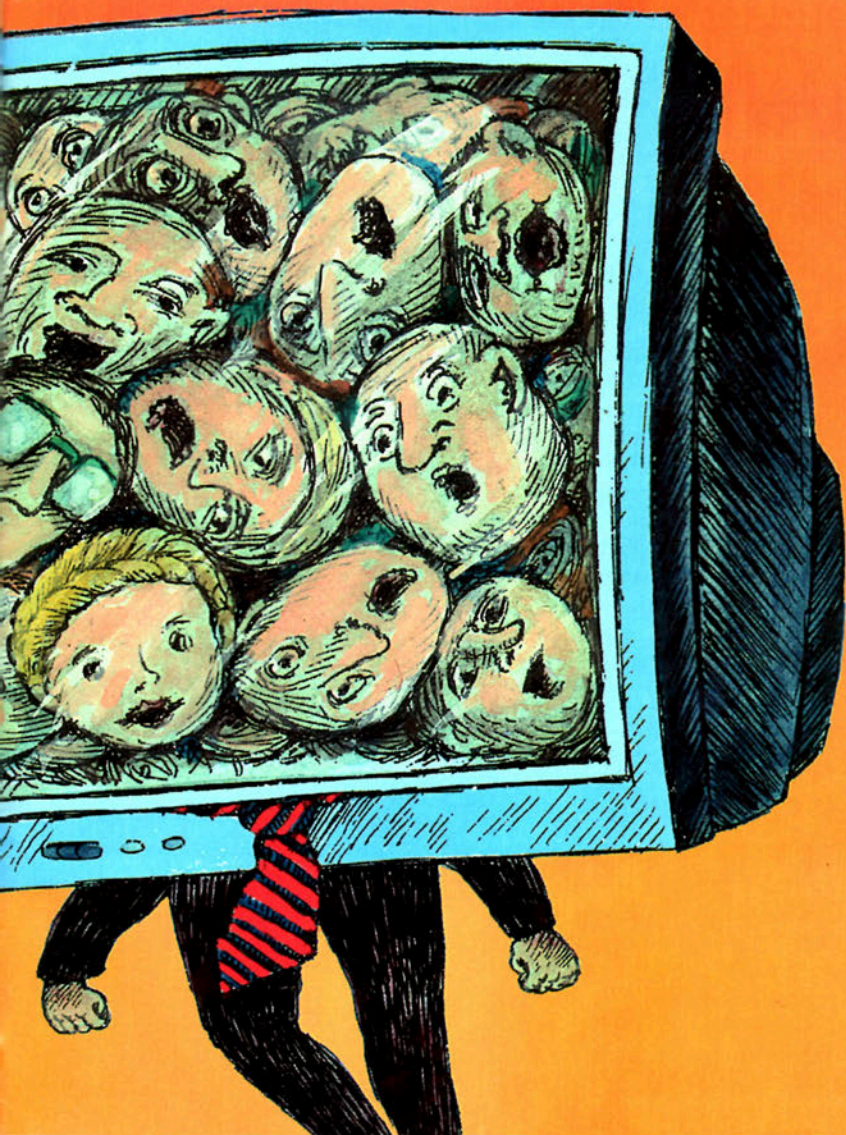
Верка гарує Томенку одну ложку, бере його під праву руку і веде. Поїзд продовжує рухатися до таємничої країни Лаші.

ВОЛКОВ (оговтавшись): Поглянь те навколо себе: вся влада в Луї Вітоні, а народ, вибачте на слові, в гондоні.

БРОДСЬКИЙ: Ви чули, я сказав Льоні: «Ти сьогодні нюхав?» Він відповів: «Я ніколи не нюхаю!». Він що, колеться? Я забув, він ковтає таблетки...

Слово за словом — лайка починається з початку.

Як ви могли помітити, діалогу не відбулося, але це і не дивно. ■



ЛУЦЕНКО (визираючи у вікно, задумливо): Протягом року свого управління Янукович вирішив лише дві споконвічні проблеми — дурнів і шляхів. Він об'єднав їх в одну — зроби Рудьковського міністром транспорту та зв'язку.

ЄХАНУРОВ: Зрештою, ну, постріляли одне одного, але ми всі українці...

ТИМОШЕНКО (перебиваючи Єханурова): Це бурятські казки. Хао-бао знаєте? Набір слів у прямому ефірі.

Засмучений Єхануров, вистрибуваючи на повному ходу з поїзда, їде у відставку, на його місці, немов із нізвідкіль, з'являється блідий Янукович.

ЮЩЕНКО (Януковичу): Відтепер ви ніколи в Україні не знайдете прем'єр-міністра, який двічі судимий, чи голову Адміністрації Президента, який сам хоч раз судимий. Криміналітет ми працювати не беремо! Оце вам даю слово!

ВІД АВТОРА

Даш дуель!

Коли шукав цитати українських політиків, згадався історичний випадок. Якийсь кадетський оратор Родічев, критикуючи з парламентської трибуни Держдуми реформи прем'єр-міністра Петра Столипіна, вимовив: «століпінські краватки». Задоволений своєю дотепністю, депутат жестом показав затягнутий навколо шиї мотузяний зашморг. Мовляв, прем'єр веде політику, від якої людям лише один шлях — у петлю. Століпін одразу викликав кадета на дуель. Родічев злякався і публічно вибачився.

Гра Ахметова

**НАЙБІЛЬШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ОЛІГАРХ
ЗАЦІКАВЛЕНИЙ У ЗМІНІ ПРЕМ'ЄРА**

Формула «широкої коаліції»: формальний союз між БЮТ і НУ-НС та неформальна співпраця з ахметівською частиною ПР. Таким чином Рінат Ахметов хоче знищити надто самостійний політичний бренд «Віктор Янукович».
Автор: **Анатодій Бондаренко**

Дивна, на перший погляд, думка насправді є цілком вірогідною. Сьогодні Президент в боргу перед мільярдером. Адже саме завдяки останньому ПР погодилася на дострокові вибори і визнала їх результати, не дивлячись на реальну перспективу відставки Януковича з поста прем'єра. Аби не втратити обличчя, в Секретаріаті Президента вигадали хитру комбінацію: «широка коаліція» буде працювати під фасадом «демократичної», тобто НУ-НС формально об'єднається з БЮТом і неформально співпрацю-

є Янукович і його бюрократичне оточення, інший — люди Ахметова. Змагання між ними вже принаймні одного разу зумовило збіг інтересів «ахметівського» крила та пропрезидентських сил. Саме Рінату Ахметову вдалося знайти остаточні аргументи, щоб переконати Віктора Януковича погодитися на дострокові вибори. Як свідчать наші джерела в Секретаріаті, він це зробив на прохання Віктора Ющенка. Президент був настільки задоволений діями донецького олігарха, що публічно похвалив його на своїй

САМЕ РІНАТУ АХМЕТОВУ ВДАЛОСЯ ЗНАЙТИ ОСТАТОЧНІ АРГУМЕНТИ, ЩОБ ПЕРЕКОНАТИ ВІКТОРА ЯНУКОВИЧА ПОГОДИТИСЯ НА ДОСТРОКОВІ ВИБОРИ

ватиме з ахметовським крилом ПР. Підтвердження цього може слугувати репліка голови РНБО Івана Плюща, яку він сказав незадовго до виборів: «Проста більшість не вирішує головної проблеми, яку окреслив Президент, а саме — впорядкування конституційного поля і прийняття нової Конституції. Для цього потрібно мати 300 голосів... Для створення такої коаліції є всі підстави».

На втілення у життя цього задуму Секретаріат працює, не покладаючи сил. Лідерка ж БЮТ розуміє цю загрозу і намагається шукати контрходи.

ВКЛАД РІНАТА

Попри запевнення в монолітності своєї партії з боку регіоналів, нині чітко окреслилися два центри впливу в середовищі ПР. Один —

прес-конференції: «Пригадуючи дискусії, які велися під час політичного врегулювання, міг би сказати, що цій людині [Ахметову — прим. ред.] належали позиції важливі і корисні щодо врегулювання політичної кризи. Я хотів би, щоб журналісти про це знали».

У політичних кулуарах часто можна почути думку: «Президент зумів домовитися з олігархом, тому що останньому начебто необхідна допомога Ющенка для виходу на світові фінансові ринки». «Якщо в найближчі роки СКМ (компанія Ахметова) не вийде на IPO (первинне розміщення акцій на західних біржах), то вона не витримає конкуренції з китайськими та індійськими виробниками сталі. Тому Ахметов зацікавлений у стабільності в країні й не налаштований на кон-

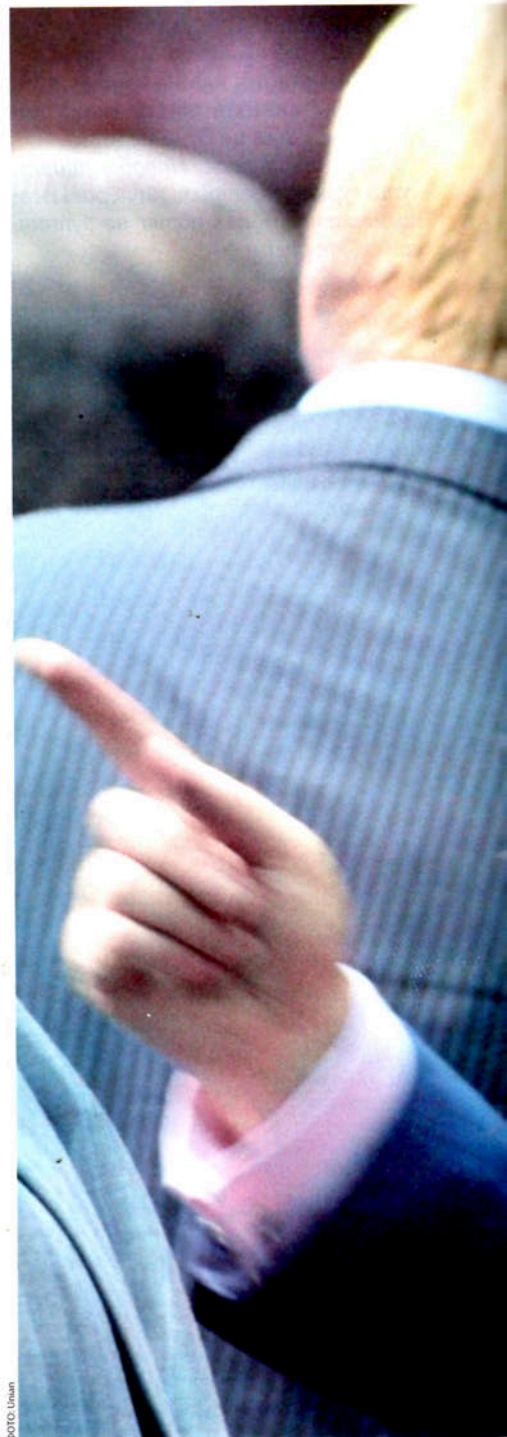


ФОТО: LINAN

флікт з Ющенком», — пояснював «Українському ТИЖНЮ» після офіційного інтерв'ю один із високопосадовців у Секретаріаті Президента. Однак ця теза є надто спрощеним поглядом на те, що відбувається.

Насправді перспективи металургійного бізнесу Ахметова, який становить близько 80 % усіх його активів і для управління яким було створено ТОВ «Метінвест Холдинг», чу-



| З Рінатом Леонідовичем жарті погані

дові. Особливо зараз, після обміну акцій з російською «Смарт-груп», коли «Метінвест» отримав в управління Макіївський металургійний завод, Інгулецький гірничо-збагачувальний комбінат і болгарський сталепрокатний завод Promet Steel. Тепер, коли за оцінками фахівців до 70 % українського залізняку та до 35 % вугілля належать «Метінвесту», їм сам чорт не брат — вони стали однією з найпотужніших,

вертикально інтегрованих металургійних компаній Європи. «Якщо говорити про металургію, то у світі передбачається експансія інтегрованих виробників. У цьому плані «Метінвест» готовий до експансії, готовий воювати за нові ринки — подивіться на карту України, і ви зрозумієте, наскільки сильним зараз є металургійний бізнес Ріната Ахметова», — говорить Євген Червяченко, аналітик компанії «Кон-

корд-капітал». З його слів, проблем з отриманням кредитів або з успішним розміщенням акцій на будь-якій біржі світу у «Метінвеста» немає і в найближчій перспективі не буде. Отже, природа зацікавленості Ахметова щодо співпраці з Ющенком є суто політичною.

РЕГІОНАЛЬНІ «РОЗКЛАДИ»

До «бюрократичного» крила ПР належать так звані старі донецькі, включаючи Звягільського і Рибака, групи віце-прем'єрів Миколи Азарова і Андрія Ключова, група Антона Пригодського — давнього особистого друга Януковича, група експомічника Кучми і керівника апарату прем'єра Сергія Льовочкіна. Останній має аж занадто тісні контакти з Кремлем, і під ним «ходять» більшість говорунів партії, які нічого не вирішують, — Кисельов, Чорновіл, Герман та інші. Для політичної боротьби Янукович також залучає свій новий ресурс — людей, яких він привів на посади в Кабмін. До цього ескадрону належать міністр Кабінету міністрів Анатолій Толстоухов, міністр юстиції Олександр Лавринович, міністр праці та соціальної політики Михайло Папієв.

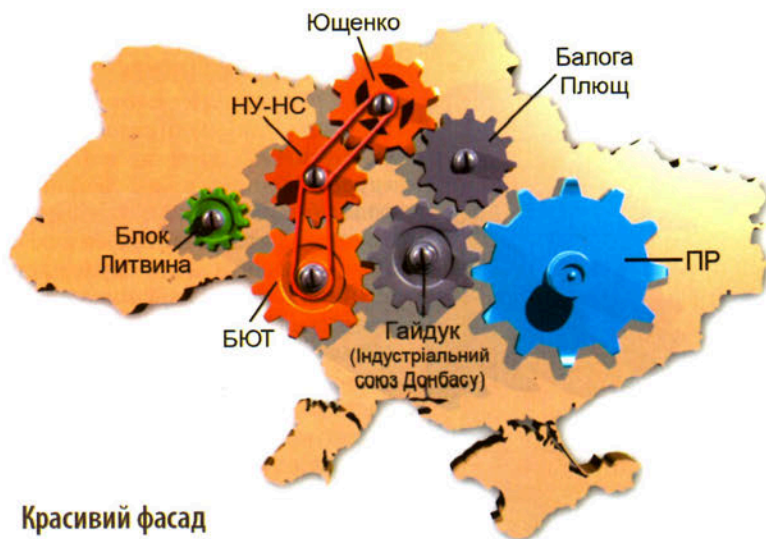
Рінат Ахметов та його права рука Борис Колесников мають в активі більшу частину депутатів фракції Партії регіонів, якими опікується Раїса Богатирьова, та одного стовідсотково відданого міністра в Уряді — Василя Джарту, котрий відповідає за видобуток надр та охорону навколишнього середовища. Виборчий штаб очолював Борис Колесников, стратегію регіоналів визначали фахівці, які працювали за запрошенням Ахметова, — проаналізувавши список депутатів ВР, чітко видно, що після дострокових виборів кількість «людей Ахметова» в Парламенті тільки збільшилася.

ВТРАТА КОНТРОЛЮ

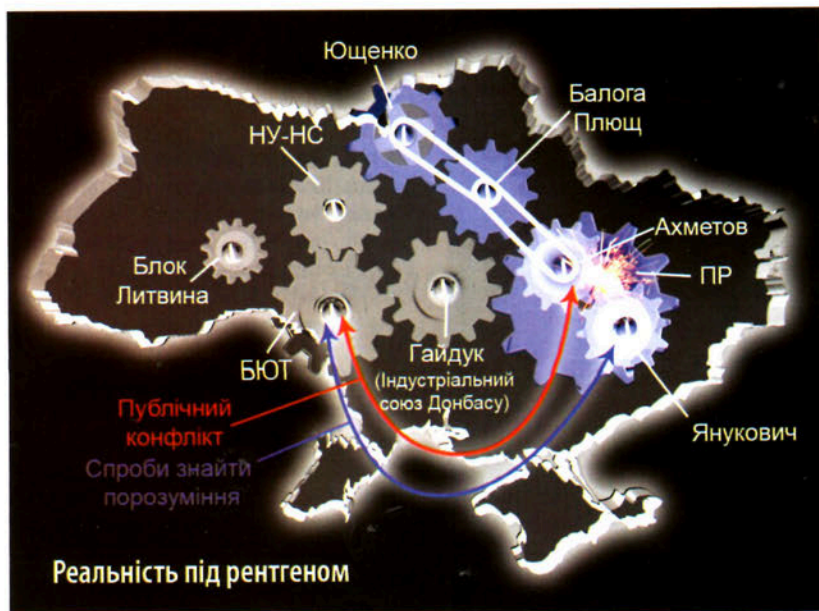
Однак сама по собі кількісна перевага у фракції, як показали 1,5 роки життя Парламенту минулого скликання, не завжди дає можливість впливати на Януковича. Останній швидко зрозумів, наскільки вагомим є політичний бренд «Віктор Янукович», і з літа 2006-го розпочав власну гру. Не дивлячись на те, що Ахметов мав більшість у фракції ПР в Раді п'ятого скликання, його люди фактично не впливали на рішення Кабміну. Протягом останнього

ПОЛІТМЕХАНІКА

Коаліційні механізми



Красивий фасад



Реальність під рентгеном

року Ахметов залишався лише головним спонсором ПР, в той час як Янукович будував свою команду і збільшував повноваження та вплив.

Зрештою, Янукович відчув себе настільки впевнено, що не тільки люди

ховуючи життєвий шлях Ахметова, можна стверджувати, що він не з тих, хто почуває себе безпечно, коли не контролює процес. Тому спонсор регіоналів відчув життєву необхідність зупинити зростання

АХМЕТОВ НЕ З ТИХ, ХТО ПОЧУВАЄ СЕБЕ БЕЗПЕЧНО, КОЛИ НЕ МОЖЕ КОНТРОЛЮВАТИ ПРОЦЕС

Ріната Леонідовича, а й він сам був відсторонений від інтелектуального супроводу діяльності Кабміну. Вра-

Януковича, відновити контроль над занадто самостійним прем'єром і над усією партією. Саме тому пропозиції

Ющенка щодо розпуску ВР п'ятого скликання відгукнулися в душі у «господаря Донбасу». Консультації між Президентом і мільярдером ведуться лінійно: голова Секретаріату Віктор Балага — керівник штабу ПР Борис Колесников. Останнього журналісти не раз бачили на вході до Секретаріату. Тому, схоже, що заява Ющенка одразу після виборів про необхідність знаходити спільну мову з Партією регіонів є свідченням, що домовленості між ним та Ахметовим передбачають не тільки згоду на підготовку та проведення дострокових виборів, але й про створення «широкої коаліції».

ЗАПАСНИЙ ГРАВЕЦЬ

Юлія Тимошенко чудово розуміє, що в разі реалізації плану Банкової вона на посаді прем'єра перетворюється на красиву ширму, і про власну гру з розмахом можна забути. І Юлія Володимирівна також не гає часу даремно. За нашою інформацією люди як із оточення Тимошенко, так і з оточення Януковича обережно, але наполегливо шукають точки дотику своїх лідерів. Про це опосередковано свідчать і заяви деяких регіоналів з табору прем'єра, які починають говорити про необхідність союзу ПР з БЮТом. Також, аби унеможливити укріплення союзу Президента і Ахметова, БЮТ розпочав публічну атаку на останнього. Причина — приватизація енергогенерувальної компанії «Дніпроенерго». До речі, ані НУ-НС, ані чиновники з Секретаріату, які завжди з готовністю критикують діяльність Кабміну, жодним чином не відреагували на звинувачення СКМ в непрозорій приватизації цього підприємства.

Але «Український ТИЖДЕНЬ» рекомендує звернути увагу на ще одного гравця, який не входить до жодної з партій, але з усіма підтримує хороші відносини. Йдеться про іншого металургійного магната — Віталія Гайдюка. Після відставки з посади голови РНБО його називали майбутнім прем'єром. Взагалі, схоже на те, що Ахметов задовільнить будь-який варіант втрати Януковичем прем'єрства. Нехай навіть ціною переходу останнього на іншу посаду, наприклад на місце голови Верховної Ради. Депутат Хара, наближений до Януковича, вже повідомив, що Партія регіонів готова щодо цього поторгуватися. ■

ПОЛІТОГЛЯД



АНДРІЙ КАПУСТІН
журналіст

Країна зіпсованих свят

Якось один рабин зробив, здавалося б, парадоксальну заяву про те, що часом необхідно псувати собі свято. На перший погляд, це нелогічно. Але за глибшого осягання розумом сказаного виявляється мудрість та глибина думки, зміст якої зводиться до того, що постійне безтурботне відчуття людиною радощів може спровокувати дуже сильний стрес за найменшої негативної зміни ситуації. Людина має завжди бути готовою до прикросів долі. А це означає, що, якщо біла смуга дуже розтягнулася, то її потрібно штучно вкоротити. І хоча українське керівництво наче далеко від причетності до тлумачів Тори і Талмуда, цього постулату дотримується із завзяттям.

Поміркуйте самі. Протягом всього передвиборчого періоду всі політичні сили присягалися, що після виборів у країні настануть так довго очікувані мир та спокій. І дійсно. Вибори відбулися досить цивілізовано. Без майданів та інших форм громадянського протистояння. Країна розслабилася і почала займатися суто буденними справами на кшталт боротьби із підвищенням цін та підготовки до опалювального сезону. Ач, ні. Свято тривало недовго. Можливо, розуміючи, що особистими прикладами надихнути народ на нові звичаї важко, політики організували свіжу забавку, у яку як можуть, так і втягують все більше і більше учасників. Латиною це новітнє дійство називається ехеді monumentum. Що у перекладі з мови Горация приблизно означає: «Я пам'ятник побудував». Суть забавки полягає у зведенні різноманітних пам'ятників, які в результаті

стають інформаційними приводами для розпалювання малих та великих форм протистоянь між різними групами населення. Це стосується, наприклад, встановлення пам'ятника Степану Бандері у Львові, що спричинило сплеск обурення представників лівих сил, які вважають лідера ОУН-УПА «фашистським прихвоснем». Це і водночас безкоштовний піар, який для будь-кого з політиків, як відомо, є надсильним наркотиком. Подібна ситуація ось вже котрий місяць спостерігається в Одесі, де зводять пам'ятник російській імператриці Катерині II. Цей раунд викликав хвилю обурення цього разу націонал-патріотів, які наголошують на великій кількості гріхів Катерини: від співжиття з тваринами до закріплення кріпосного права в Україні. І як завжди перегинають палицю, не зважаючи на те, що історичні питання — річ дуже тонка. І розглядати їх із позиції шоккової терапії досить небезпечно. (Якщо, звісно, за цим не стоїть свідомий жорсткий розрахунок).

Беручи до уваги досвіт новітньої історії України, можна прогнозувати, що пам'ятники і Бандері, і Катерині, й іншим неоднозначним особистостям просто так у спокої не залишать. Їх обливатимуть фарбою, підриватимуть і збиратимуть біля постаментів різні гнівні мітинги. Схоже, що на наших теренах йдеться не просто про політичне протистояння, а про генетичну пам'ять. Тому що традиції боротьби із монументами корінням сягають далеких часів Київської Русі, коли у вільне плавання Дніпром відправили Перуна. Адже в Україні, як і в інших сестер по СРСР,

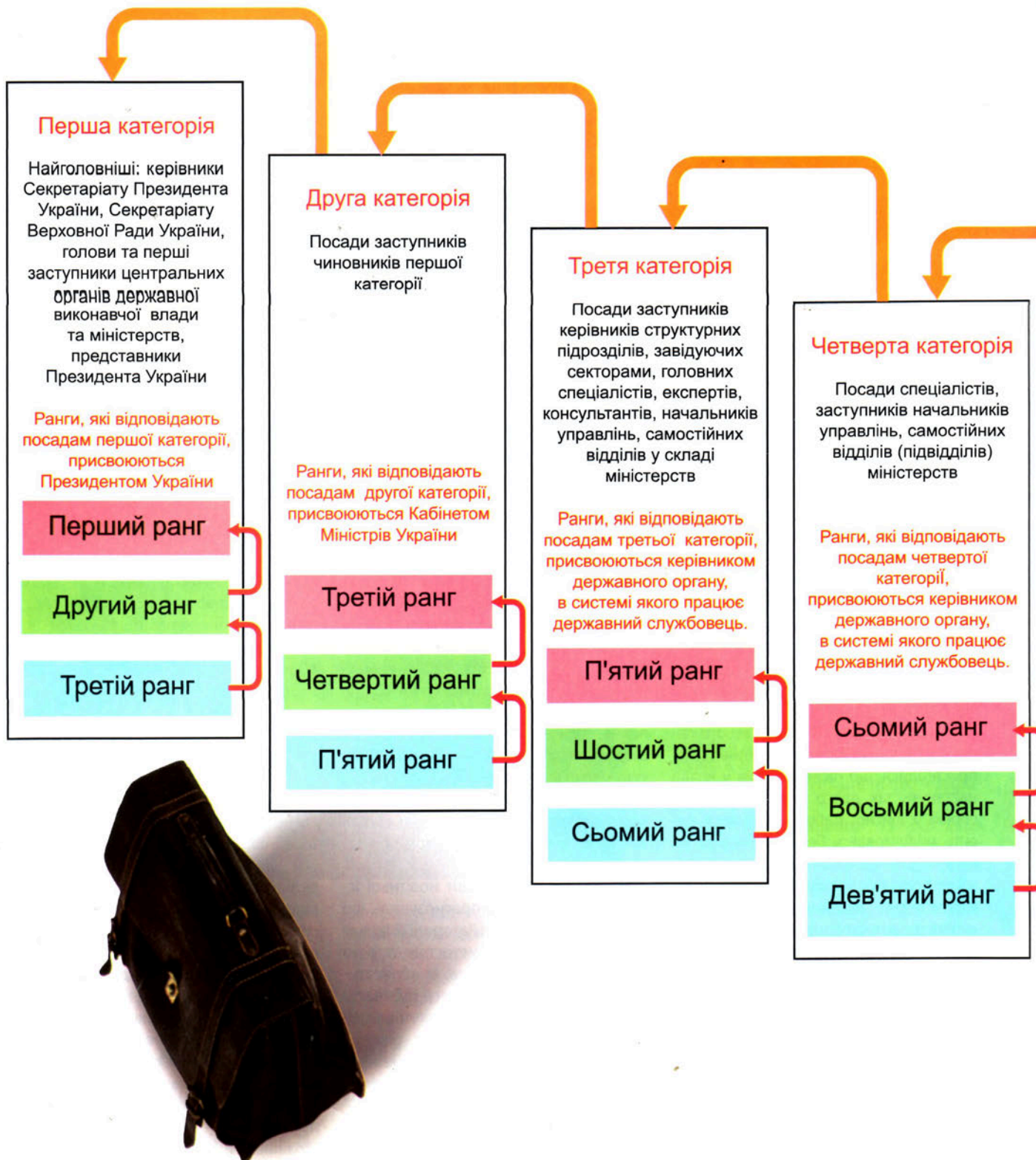
були часи комуністичного підходу до цього питання. Спочатку, відновлюючи історичну справедливість, розбивали пам'ятники царям (зокрема, той само монумент Катерині в Одесі). Потім відновлювали вже політичну справедливість — руйнували пам'ятники Сталіну. Після 1991-го настала черга зображень Леніна...

Тепер країну очікує свіженька дискусія, запущена указом Президента «Про відзначення 300-річчя подій, пов'язаних із воєнно-політичним виступом гетьмана України Івана Мазепи та укладенням українсько-шведського союзу» № 955/2007 від 9 жовтня, який якось проскочив непомітно. З-поміж іншого пункт 3 передбачає «спорудження в Україні пам'ятника Карлу XII». Зрозуміло, йдеться про 300-річчя Полтавської битви, у якій, як відомо, шведський король разом із союзниками (також і Мазепою) отримав поразку від Петра I. Що у свою чергу пришвидшило перехід Швеції до моделі капіталістичного соціалізму. Навіщо так загострювати досить спірну ситуацію, зрозуміти важко. У будь-якому випадку, правильнішим був би дипломатичніший підхід до вирішення питання.

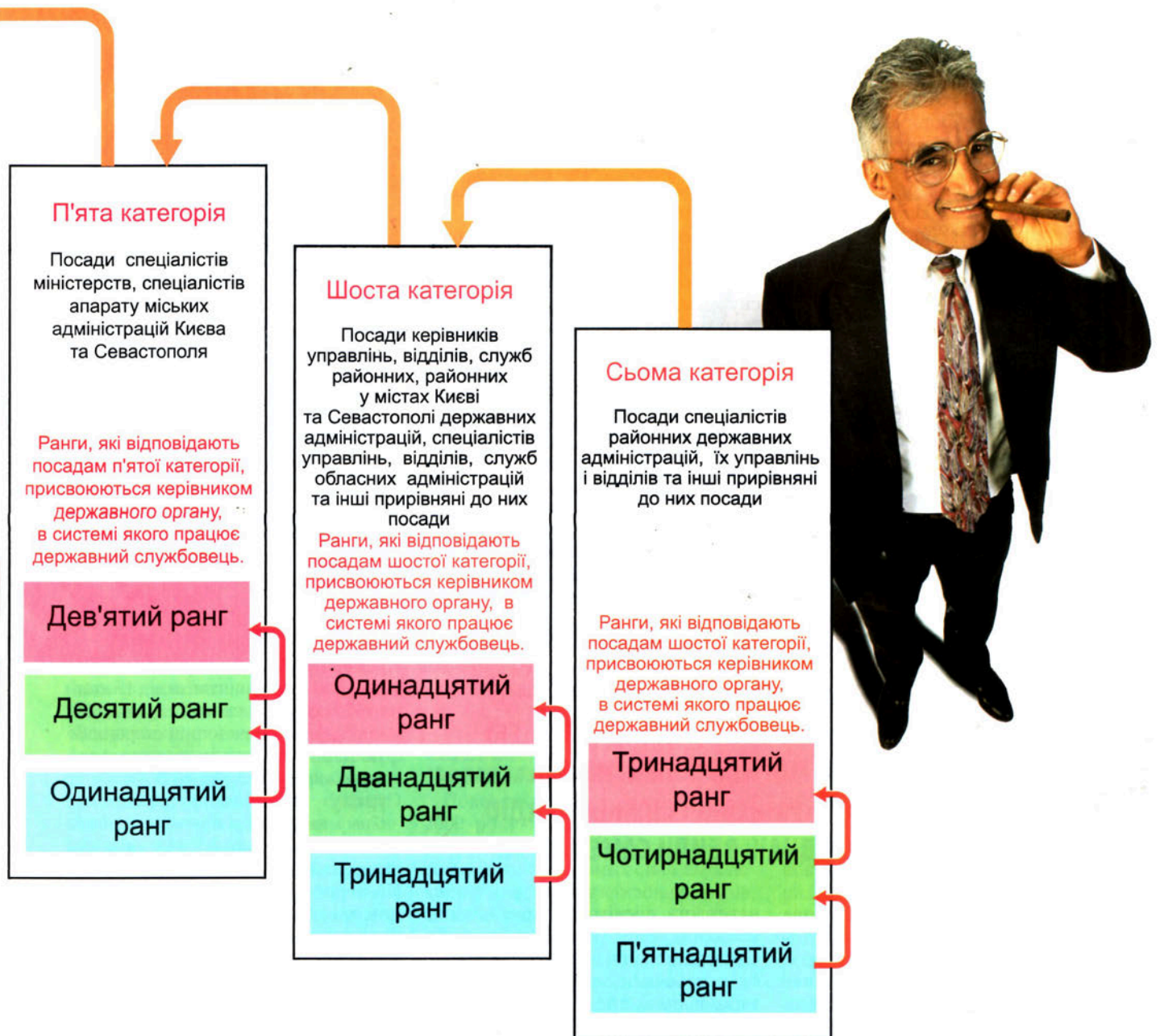
Наприклад, такий, який обрали єгиптяни, відкриваючи музей у Ель-Аламені, де у 1942 році насмерть билися німці та англійці. Біля входу в музей стоять бюсти як фельдмаршала Роммеля, так і переможця — генерала Монтгомері. Можливо, й нам логічніше було б перейняти досвід єгиптян. А там, дивись, і власний з'явиться.

Табель про ранги

ЯК УКРАЇНСЬКІ ЧИНОВНИКИ ПІДНИМАЮТЬСЯ СЛУЖБОВОЮ «ДРАБИНОЮ»



Для присвоєння чергового рангу в межах відповідної категорії посади державний службовець повинен успішно відпрацювати на займаній посаді два роки. За виконання особливо відповідальних завдань державному службовцю може бути присвоєно черговий ранг достроково в межах відповідної категорії посад.



№ 60-1241*

НАЙБІЛЬША МІСТИФІКАЦІЯ В ІСТОРІЇ КРАЇНИ

2 листопада 2000 року в лісі під Таращею було знайдено тіло журналіста Георгія Гонгадзе. Минуло 7 років, однак справжні замовники та організатори убивства досі лишаються у тіні. Схоже, у розкритті цієї справи не зацікавлений ніхто.

Автор: **Андрій Лаврик**

Я не знав Георгія Гонгадзе особисто. Спілкувався з ним лише один раз — наприкінці літа 2000 року, коли робив для «Комсомольської правди» замітку про «пригоди» Гонгадзе, який скаржився тодішньому генпрокурору Михайлу Потебеньку на міліцейське стеження. А потім Георгій зник. Наступні події для мене були таким же шоком, як і для решти суспільства, якому досить швидко підкинули відповідь на питання «Хто вбив журналіста Гонгадзе?» у вигляді «плівки Мельниченка», оприлюднених Олександром Морозом. Злочин скоїла банда «перевертнів у погонах» на замовлення Президента Кучми та його оточення — це твердження стало ледь не аксіомою. Однак, якщо розглядати «справу Гонгадзе» без емоцій, то щодо цієї версії виникає безліч сумнівів.

Вважається, що причиною викрадення і вбивства Георгія Гонгадзе стала його професійна діяльність як опозиційного журналіста. Водночас

міністра та секретаря РНБО. Також Гонгадзе тісно контактував з Олександром Морозом, працював помічником народного депутата Ігоря Пилипчука (нині — начальника УБОЗ Тернопільської області). Останній згодом згадував: «Гія був, швидше, політиком, ніж журналістом».

Слід додати, що «Українська правда», сучасний лідер вітчизняних Інтернет-видань, на момент свого заснування також була швидше політехнологічним, ніж інформаційно-аналітичним, проектом, виникнення якого експерти пов'язують із політичною реформою Леоніда Кучми, покликаною посилити владу Президента. Аналітики припускають, що «Укрправду» від початку, крім міжнародних фондів, фінансували внутрішні політичні сили, незацікавлені у збільшенні повноважень тодішнього глави держави. Як вважають політехнологи, навесні 2000-го «УП» також використовували функціонери з оточення Кучми для боротьби з іншими фаворитами Президента. Інтер-

ЯКЩО СПИРАТИСЯ НА ЛОГІКУ БОРОТЬБИ З «ВОРОЖИМИ ГОЛОСАМИ», ТО У ЛІСІ ПІД ТАРАЩЕЮ МАЛИ Б БУТИ БРАТСЬКІ МОГИЛИ КОЛЕКТИВІВ «ДЗЕРКАЛА ТИЖНЯ», УКРАЇНСЬКОЇ СЛУЖБИ «РАДІО СВОБОДА» ТА ІНШИХ. ОДНАК, ВБИЛИ САМЕ ГЕОРГІЯ

відомо, що у 2000 році Георгій не займався власне журналістикою у її кришталево чистому розумінні, а швидше політехнологіями. Його неодноразово помічали в офісі Євгена Марчука, який свого часу перебував на постах голови СБУ, прем'єр-

нет-газета послідовно критикувала Олександра Волкова та Григорія Суркіса, хоча на її сторінках можна було побачити ледь не компліментарні відгуки про Володимира Литвина, який очолював Адміністрацію Президента, та керівника МВС Юрія

Кравченка. Зокрема, у статті «Захід — Росія: всі при своїх» від 17 квітня 2000 року жорстокий і принциповий генерал Кравченко та старанний функціонер Литвин протиставлялися «знахабнілим олігархам» Волкову та Суркісу.

Тому версія, що причиною вбивства Гонгадзе була його журналістська діяльність, виглядає сумнівною. По-перше, дивно, що тодішні нововладці спрямували свій гнів саме проти Гії. Адаже тоді багато інших журналістів послідовно критикували «небожителів», причому, критика деякого з них була більш жорсткою. По-друге, в арсеналі оточення Кучми було безліч інших, менш бруталь-

ГРИГОРІЙ АНДРІЙ ЄРМОШЕНКО





них, але вельми ефективних способів заткнути рота опозиційним ЗМІ та їхнім працівникам. Як приклад — «Всеукраїнские ведомости» Павла Лазаренка, з якими розправилися за допомогою суду. І, по-третє, найдивніше те, що на випадки «Української правди», котра тоді мала вельми обмежену аудиторію, взагалі хтось звернув увагу на Банковій. Якщо спиратися на логіку боротьби з «ворожими голосами», то, даруйте за цинізм, у лісі під Таращею мали б бути братські могили колективів «Дзеркала тижня», української служби «Радіо свобода» та інших. Однак, вбили саме Георгія. Чому? Яким був справжній мотив цього

злочину? Чітких відповідей не дають ані слідство, ані неофіційні версії.

«ПІДСТАВА», АБО ПОМИЛКА ЖУРНАЛІСТА ГОНГАДЗЕ

Повертаючись до хроніки подій 2000 року, виникає враження, що Георгій Гонгадзе, піддаючись на провокації досі невідомих сил і слухаючись порад своїх впливових друзів, сам копав собі могилу.

У процесі розслідування вбивства журналіста достеменно встановлено, що керівник кримінальної розвідки МВС Олексій Пукач віддав своїм підлеглим наказ — стежити за журналістом у червні 2000 року.

Василь Туглук, прес-секретар колишнього столичного мера, детально аналізуючи цю справу в 2005 році, акцентує увагу на тому, що зафіксована на «півках Мельниченка» розмова між Кучмою та Кравченком, під час якої Президент дає вказівку розібратися з «грузином», датована липнем. Туглук цей нюанс пояснює тим, що, очевидно, генерал Пукач тоді вів подвійну гру за спиною свого шефа, працюючи на якісь інші сили. Автор цієї версії відводить керівникові міліцейської розвідки провідну роль у «підставлянні» Гонгадзе під гнів Леоніда Даниловича. Таке припущення має право на життя, втім, викликає

низку заперечень. Зокрема, маловірогідно, що Кравченко не дізнався б про зраду підлеглого. І, враховуючи крутий характер покійного генерала, важко повірити, що Пукачу вдалося б добігти аж до Ізраїлю.

Варто зазначити, що збирання досьє та оперативних справ на бізнесменів, політичних і громадських діячів, а також журналістів — звичайна практика спецслужб. Далеко не завжди законна, втім, часто, на думку силовиків, виправдана. Згадується випадок, коли журналіст працював на відомого кримінального авторитета (нині покійного). Та і вашому покірному слугі, чесно кажучи, доводилося контактувати із суб'єктами, якими цікавилися правоохоронні органи.

Тому можна припустити, що метою міліцейського стеження за Георгієм було не його подальше знищення. Можливо, хтось із високопосадовців у такий спосіб зажадав з'ясувати, хто фінансує цього журналіста, або зібрати на нього компромат задля тиску.

Важливий нюанс полягає в тому, як Гонгадзе помітив «наружку». Є різні припущення: непрофесійність «шпигунів», спеціальна демонстрація спостереження тощо. Але не виключено, що журналіста про це попередили. І, можливо, ті, на кого він працював. Саме вони порадили Гонгадзе дати цьому розголос і поскаржитися на міліцейську розвідку у Генпрокуратуру, знаючи,

що ГПУ не поставиться серйозно до такої заяви. Можливо, самому Георгію кортіло таким чином повернути увагу до свого проекту. Та, швидше за все, він тоді непокоївся про власну безпеку. Навряд чи сам факт міліцейського стеження має бути причиною побоювання за життя. Є відомості, але вельми суперечливі, що дехто із впливових друзів Гонгадзе, посилаючись на власну інформацію, буцімто з компетентних джерел, незадовго до зникнення журналіста переконував його: «Гія, тебе хочуть вбити». Нервуючи і роблячи необачні кроки, Георгій означив себе як жертву, що і було потрібно організаторам убивства.

16 вересня 2000 року Георгій Гонгадзе вийшов із помешкання головного редактора «Української правди» Олени Притули. Після цього його ніхто більше живим не бачив. 2 листопада в лісі під селищем Тараща знайшли понівечене тіло журналіста. Суспільство було збентежене. 28 листопада Олександр Мороз оприлюднив «плівки Мельниченка». Країна була приголомшена.

МОВЧАННЯ «ЯГНЯТ»

На слід імовірних убивць Георгія вийшли у 2003 році. Правоохоронні органи ліквідували банду «перевертнів у погонах» — угруповання, котре складалося з міліціонерів і займалося здирництвом, викраденнями та вбивствами. Тоді ж у пресу потрапили листи Гончарова, колишнього офіцера УБОЗ, якого вважали лідером перевертнів. У своїх листах він викривав міліцейську верхівку. Втім, підтвердити це особисто екс-міліціонер не в змозі — помер від катувань у Лук'янівському СІЗО.

Одночасно навіки замовкли інші фігуранти цієї резонансної справи — генерали МВС Едуард Фере та Юрій Дагаєв, які за неофіційними версіями були якщо не організаторами убивства Георгія Гонгадзе, то вельми поінформованими щодо цього злочину. Влітку 2003 року в обох стався інсульт. Дагаєв помер, а Фере впав у кому, з якої, на думку лікарів, ніколи вже не вийде. Восени того року було заарештовано начальника ГУ кримінальної розвідки МВС Олексія Пукача. Тоді йому інкримінували знищення документів про стеження за Гонгадзе. Сьогодні він обвинувачується у вбивстві журналіста. Нагадаємо, що наприкінці 2003 року

ВИПАДКОВОСТІ

Хронологія подій

Справа Гонгадзе відобразилася на всіх головних політичних подіях останніх років

Червень 2000 року	ГУ КР МВС розпочало стеження за керівником «Української правди»
Серпень 2000 року	Прем'єр-міністр Віктор Ющенко подав до Парламенту проект нового Закону «Про міліцію», запропонований очільником МВС Юрієм Кравченком
16 вересня 2000 року	Зник Георгій Гонгадзе
2 листопада 2000 року	Знайдено «таращанське тіло»
28 листопада 2000 року	Лідер Соцпартії Олександр Мороз оприлюднив «плівки Мельниченка», на яких Кучма і Кравченко буцімто обговорюють знищення Гонгадзе
15 грудня 2000 року	Початок масової акції «Україна без Кучми», спровокованої причетністю вищих посадових осіб до вбивства журналіста
9 березня 2001 року	Масова бійка під стінами Адміністрації Президента, що стала приводом для силового розгону «Україна без Кучми»
26 березня 2001 року	Міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка відправлено у відставку
29 травня 2001 року	Прозахідний Уряд Віктора Ющенка остаточно відправлено у відставку. Екс-прем'єр починає політичну кар'єру опозиційного політика
2003 рік	Призначений у 2002 році генпрокурор Святослав Піскун стимулює розслідування вбивства журналіста. Водночас від катувань помирає «перевертень» Ігор Гончаров, інсульт закриває вуста вірогідним свідком у «справі Гонгадзе» Юрію Дагаєву та Едуарду Фере. Проти генерала Олексія Пукача порушують кримінальну справу, однак її закриває генпрокурор Геннадій Васильєв, який займає місце Піскуна
Вересень 2004 року	Отруєно кандидата у Президенти Віктора Ющенка
10 грудня 2004 року	Суд поновлює Святослава Піскуна на посаді генпрокурора
26 грудня 2004 року	Віктор Ющенко перемагає на виборах Президента України
3 березня 2005 року	Святослав Піскун публічно викликає Юрія Кравченка на допит
4 березня 2005 року	Гине Юрій Кравченко
9 січня 2006 року	Почався суд над колишніми міліціонерами, яких звинувачують у співучасті у викраденні та вбивстві Георгія Гонгадзе
Серпень 2007 року	У «справі Гонгадзе» призначено додаткові експертизи
Вересень 2007 року	Олександр Мороз звинуватив Президента України Віктора Ющенка у гальмуванні «справи Гонгадзе»

ДІЙОВІ ОСОБИ



справу Пукача закрав генпрокурор Геннадій Васильєв, який змінив Святослава Піскуна. Незважаючи на те, що кримінальне переслідування генерала тоді було зупинено, той відразу зник. Згодом високопосадовці правоохоронці знаходили його сліди то в Ізраїлі, то в Індії. Є підстави побоюватися, що Олексій Пукач, як і решта основних фігурантів «справи Гонгадзе», постане перед судом вже не зможе з причини, яка від нього не залежить. Нині на лаві підсудних троє його підлеглих, котрі, як вони самі стверджують, допомагали генералу скоїти злочин. Наскільки вони щирі? Адже перекладати провину на відсутню (не виключено, що мертву) людину вельми зручно. І не тільки підсудним.

Не зможе відповісти в суді і Юрій Кравченко, який нібито віддав Пу-

качу злочинний наказ — він наклав на себе руки напередодні допиту в ГПУ в березні 2005-го. Офіційна версія про те, що самогубця стріляв у себе двічі, викликає лише сумну посмішку.

Незалежні спостерігачі (наприклад, із Міжнародної федерації журналістів) переконані, що пролити світло на цю справу могли свідки, які наразі живі та майже здорові. Зокрема, колишній охоронець Леоніда Кучми Микола Мельниченко. Екс-майор Держслужби охорони і досі не передав слідчим органам оригінали записів з-під дивану. І, на думку дружини загиблого журналіста Мирослави Гонгадзе, усіляко уникає плідної співпраці зі слідством. Ризикну припустити, що оригіналів записів у Мельниченка не було і бути не

може, оскільки він фізично не міг записувати бесіди Кучми (також ті, що відбувалися по телефону) за допомогою простого цифрового диктофона. Думаю, що походження скандальних «плівок» — найбільша таємниця пана Миколи. До речі, не так давно лікарі помітили у Мельниченка симптоми тієї самої хвороби, що у Дагасєва та Фере.

Стає дедалі дивнішою роль у цій справі екс-спікера Олександра Мороза. Якщо мої підозри щодо походження скандальних записів небезпідставні, то виникають питання: Від кого насправді пан Мороз отримав «компромат»? І якими мотивами керувалися ці загадкові люди? Відповіді на ці питання будуть ключем до відповіді на основне: «Хто стоїть за вбивством Гонгадзе?». ■

Чорноморські багатирі

**ПРАВО НА ВИДОБУТОК ВУГЛЕВОДНІВ НА ГЛИБОКОВОДНІЙ ДІЛЯНЦІ
ЧОРНОМОРСЬКОГО ШЕЛЬФУ ОТРИМАЛА АМЕРИКАНСЬКА НАФТОГАЗОВА КОМПАНІЯ VANCO**

Справа освоєння чорноморського шельфу України іноземцями нарешті переходить із теоретичної площини в практичну. І, якщо абстрагуватися від деталей, то це, беззаперечно, знакова подія.

Автор: **Сергій Лук'янчук**

Уперше в історії України іноземна видобувна компанія і Уряд підписали угоду про розподіл продукції (УРП). У світовій практиці підписання УРП не лише визначає пропорції розподілу майбутнього видобутку вуглеводнів між країною — власником території та нафтогазовою компанією, але й дає «зелене світло» розвідувальним та видобувним роботам.

ЦІНА ПИТАННЯ ТА ВІДПОВІДІ

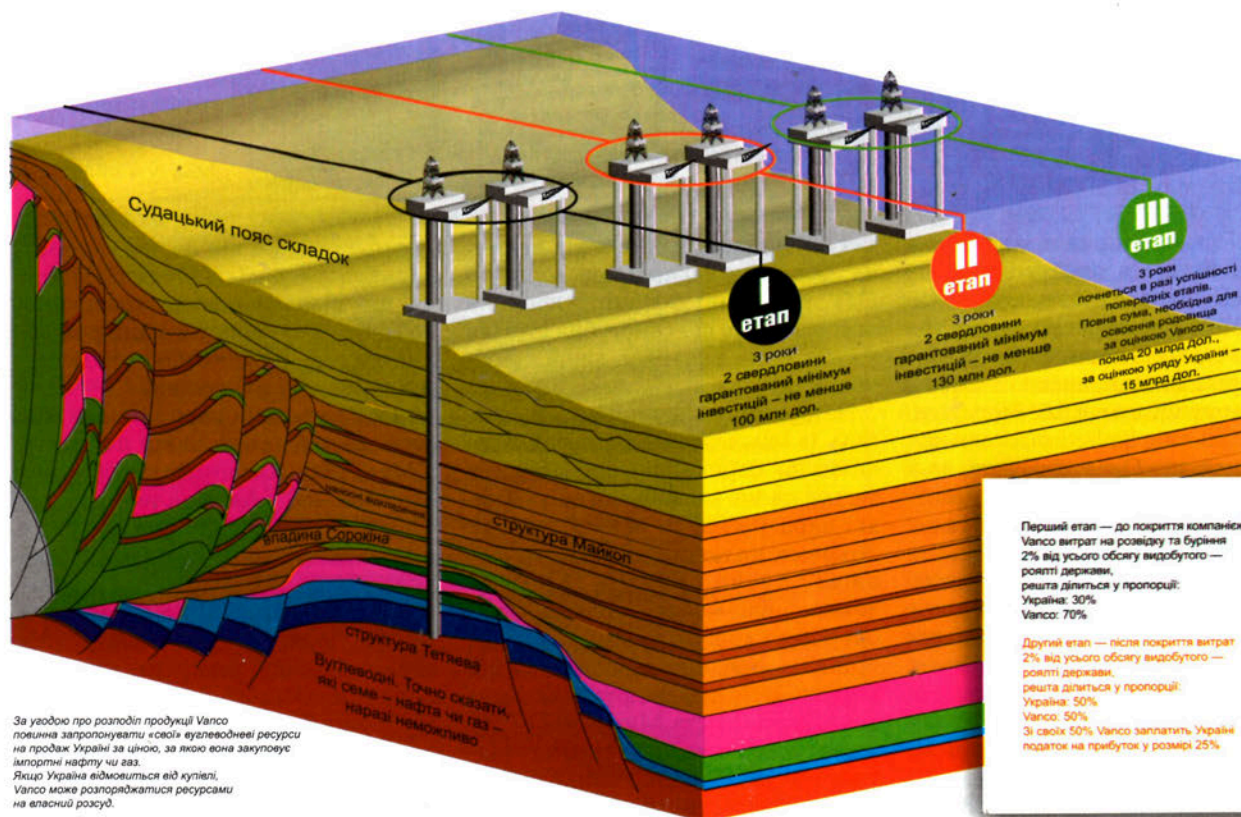
Україна постійно відчуває «дружній потиск рук на горлі» зі сторони свого північного сусіда, який звик використовувати власний нафтогазовий експорт як важіль політичного тиску. Одна з найпростіших відповідей на цей виклик — забезпечити власний видобуток на рівні, який би зводив до мінімуму залежність країни від російських енергоносіїв. В

Україні для цього достатньо власного газу і нафти, але вони знаходяться на морському шельфі. Прогнозні ресурси шельфів Чорного та Азовського морів становлять 1,5 трильйони тон умовного палива, а рівень їхнього освоєння не дотягує і до 4%.

Прикерченська ділянка, право розробляти яку отримала компанія Vanco International, як повідомив її голова Джин Ван Дайк, за прогнозами має в запасі близько 400 млн тон нафти. Для України, яка щороку видобуває близько 4 млн тон нафти за загальної потреби 28 млн тон, додатковий видобуток на шельфі дав би змогу суттєво полегшити тиск на економіку, що виникає у зв'язку із

ЕТАПИ ОСВОЄННЯ

Якщо на першому етапі компанія не виявить газу або нафти, вона має право відмовитися від подальшої роботи



постійним подорожчанням нафти у світі. Аналогічна ситуація і з газом.

Україні не варто зволікати з освоєнням шельфу ще й тому, що наші сусіди — Туреччина, Румунія, Болгарія та Грузія — активно розвідують чорноморський шельф. Особливо вирізняється Туреччина: якщо український «Чорноморнафтогаз» щороку бурить на шельфі 3—4 свердловини, то турки — 10—15. Цього місяця добовий видобуток на західних ділянках мілководного шельфу Туреччини сягне 1,5 млн м³ газу. Для порівняння, в Україні на шельфі щодоби видобувають у середньому 2 млн м³.

Однак наш видобуток у Чорному

самостійно видобуваємо нафту і газ на шельфі Чорного та Азовського морів. Цим займається дочірня компанія «Нафтогазу» — «Чорноморнафтогаз», яка видобуває щороку понад 1 млрд м³ газу. На жаль, ні. Максимальна глибина моря, яка під силу українським буровим платформам «Сиваш» та «Таврида», становить 76 м. Для більших глибин потрібно фрахтувати спеціальні бурові судна. Один день оренди коштує 320—380 тис. дол., буріння — близько 1 млн дол. щодня. Однак це ще не все — потрібні технології та знання, якими володіють спеціалізовані компанії. А вони, як правило, не по-

ПРОГНОЗНІ РЕСУРСИ ШЕЛЬФІВ ЧОРНОГО ТА АЗОВСЬКОГО МОРІВ СТАНОВЛЯТЬ 1,5 ТРИЛЬЙОНИ ТОН УМОВНОГО ПАЛИВА, А РІВЕНЬ ЇХНЬОГО ОСВОЄННЯ НЕ ДОТЯГУЄ І ДО 4 %

морі наразі проводиться на мілководді (глибина менше 200 м). Тоді як набагато перспективніші, але й набагато складніші як для розвідки, так і для видобування, ділянки знаходяться на значно більших глибинах — від 200 до 2000 м. Vanco збирається освоєвати саме глибоководний шельф.

Виникає резонне запитання: чи могла б Україна обійтися без іноземних партнерів? Адже ми давно

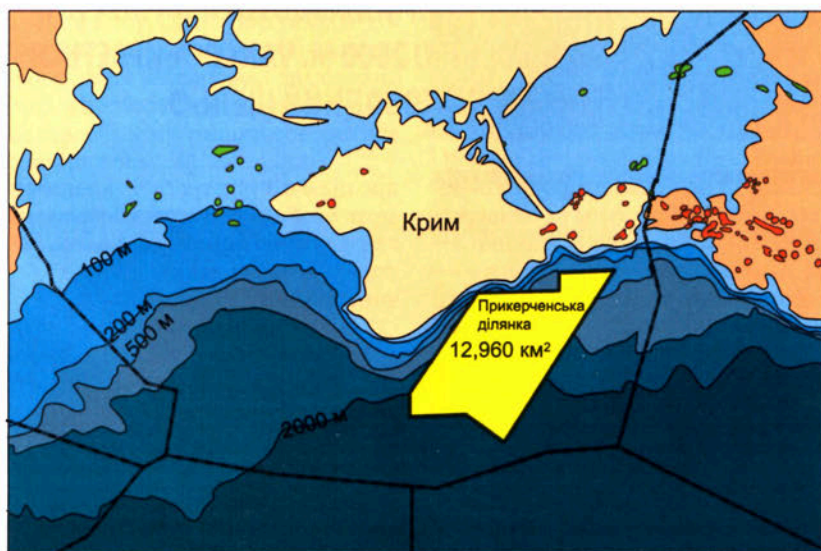
годуються працювати на інших умовах, ніж за угодою про розподіл продукції. Тобто, якщо Україна хоче мати власні вуглеводні з шельфу, вона змушена ними ділитися з видобувною компанією.

«АФРИКАНСЬКА АКУЛА» У ЧОРНОМОРСЬКІЙ ВОДІ

Переможцем тендера на освоєння Прикерченської ділянки Vanco стала ще у квітні 2006 року.

ТЕРИТОРІЯ «VANCO»

Вперше у своїй історії Україна отримуватиме енергоносії з глибини 2000 м



■ — поклади газу ■ — поклади нафти

ГІФОМА, Ангеліне Єрмаченко

ДОВІДКА

Глибоководний хижак

Спеціалізація Vanco — глибоководний шельф. До світових нафтогазових гігантів Vanco не належить, однак новачком її також не назвеш. Розпочала діяльність у 1950-х роках у Техасі, працювала над освоєнням родовищ Північного моря. На початку 1990-х компанія сфокусувалася на африканських родовищах, отримала права на шельфові ділянки Габону (1997), Марокко (1998), Кот д'Івуару (1999), Се-негалу (1999), Екваторіальної Гвінеї (2000), Намібії (2000), Мадгаскару (2001) та Гани (2002).

Vanco International посідає 2-ге місце серед компаній, що працюють на глибоководному шельфі Африки, — їй належать права на понад 40 тис. км². Йдеться про ділянки, на яких більше 50 % площі знаходяться на глибині 200 м і більше.

У 2007 році до «африканських демократій», які підписали УРП з Vanco, приєдналася демократія європейська — Україна.

Поінформовані джерела свідчать про те, що однією з ключових переваг Vanco в отриманні прав на шельф є не її значний досвід роботи на великих глибинах (хоча він справді такий), не доступ до сучасних технологій та ресурсів, а, перш за все, вміння «вирішувати питання». Адже ця компанія давно і з успіхом працює на шельфах багатьох африканських країн. У цю здатність можна повірити, якщо згадати історію просування інтересів Vanco в Україні. Незаперечним фаворитом тендера Прикерченської ділянки вважалася зовсім не вона, а компанія Hunt Oil, яка йшла на конкурс, скооперувавшись із «Чорноморнафтогазом», і мала лобістську підтримку в Уряді. Перемога Vanco стала для багатьох несподіванкою. Однак вона була ще не остаточною перемогою «африканців» — призначення прем'єром Януковича вилалося для Vanco у список претензій із 160 пунктів з боку профільного міністерства. А на горизонті з'явилися інші претенденти на шельф.

Vanco довела, що її «африканський досвід» — не порожній звук. Протягом року питання з претензіями були зняті, Уряд України схвалив угоду про розподіл, і, зрештою, підписав її. ▀



Українські платформи не придатні для буріння на глибинах понад 80 м

Слід зазначити, що нинішні умови УРП порівняно з умовами тендера 2006 року стали для України вигіднішими: якщо тоді йшлося про розподіл видобутих вуглеводнів на етапі освоєння родовища у співвідношенні 80 : 20 на користь Vanco, а на етапі видобутку — 70 : 30, то зараз, за твердженням Джина Ван Дайка, воно загалом становитиме 65 : 35 на користь України. Проте, якщо проаналізувати умови угоди, то стає зрозуміло, що озвучене Ван Дайком співвідношення обраховане дуже умовно. Насправді на етапі розвідки воно становитиме 70 : 30 на користь Vanco, на етапі видобування — 50 : 50. «Українські» 65 %, ймовірно, були отримані з урахуванням податку на прибуток, який має сплатити Vanco. Однак варто зауважити, що подібне співвідношення є справедливим для «ризикованих територій» на кшталт глибоководного шельфу Чорного моря, де видобуток ще не проводиться. У Африці, наприклад, частка копалин, які Vanco залишає собі, — 75—85 %.

ГАЗ ЧИ НАФТА?

Угода між Vanco та Україною укладена на 30 років і передбачає розвідку та буріння ділянки площею 12,96 тис. км², розташованої приблизно за 13 км від Керченського півострова. Освоєння поділятиметься на кілька етапів (див. ілюстрацію). На першому буде ви-

конано сейсмічну розвідку на площі 3 тис. км, за результатами якої визначаться найбільш перспективні ділянки для буріння двох свердловин. Якщо ці свердловини виявляться «сухими», Vanco за угодою має право відмовитися від ліцензії.

Цікаво, що рік тому Vanco планувала розпочати роботу на шельфі інакше, ніж це вирішено зараз — з порівняно мілководного шельфу. Поінформовані джерела стверджу-

ють, що українська сторона «переконана» Vanco розпочати освоєння з більш глибоководної ділянки — так званої структури «Тетяєв» — глибина моря близько 2 км. Vanco також змінила підхід. Наприкінці минулого року вона заявляла про негайний початок розвідувального буріння, а, очікуючи підписання УРП, компанія навіть зафрахтувала спеціальне бурове судно на 4-й квартал 2007 року. Однак, погодившись на «глибоководні умови», компанія вирішила спочатку виконати тривимірні сейсмічні дослідження

ділянки. Це цілком нормальна перестраховка — тривимірна сейсміка українського шельфу ще не проводилася.

Наразі точно сказати, які саме вуглеводні (нафта чи газ), і в якому обсязі будуть отримані на Прикерченській ділянці, не може ніхто. Показовим є досвід освоєння «Чорноморнафтогазом» площі «Суботіно», розташованої в цьому ж районі, але на мілководному шельфі. Фахівці розраховували на родовище газу потужністю 24 млрд м³, а буріння виявило родовище нафти у 100 млн т. Це значно прибутковіше, але й значно складніше в освоєнні. Не менш показовим є приклад болгарського родовища «Галата» — минулого року бурова установка «Південний хрест» здійснювала пошуки на перспективній, здавалося б, ділянці, однак комерційних запасів так і не виявила.

Окрім геологічних ризиків, є й політичні: чергова зміна Уряду може означати для Vanco чергові проблеми. Однак вкрай нерационально було б кидатися на Vanco «з шаблею». Адже порушення УРП з боку України може мати наслідком міжнародний скандал та, що набагато гірше, гальмування процесу освоєння шельфу. Не слід забувати і про те, що Vanco вже вигравала тендер за «помаранчевого» Уряду. Варто ретельно проаналізувати умови УРП на предмет прихованих «підводних каменів» (при цьому зовсім не обов'язково кричати

ВИДОБУТОК У ЧОРНОМУ МОРІ НАРАЗІ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ НА МІЛКОВОДНОМУ ШЕЛЬФІ. ТОДІ ЯК ПЕРСПЕКТИВНІШІ ДІЛЯНКИ ЗНАХОДЯТЬСЯ НА ЗНАЧНО БІЛЬШИХ ГЛИБИНАХ — ДО 2000 М. VANCO ЗБИРАЄТЬСЯ ОСВОЮВАТИ САМЕ ГЛИБОКОВОДНИЙ ШЕЛЬФ

про ці речі з усіх трибун), а також надати особливу увагу роботі комісії, яка визначатиме, коли Vanco перестане вкладати кошти в проект і почне отримувати прибуток.

Україні вкрай потрібні вуглеводні з шельфу, і не так важливо, яка компанія займатиметься їх видобуванням. Vanco може їх видобути, ставши піонером освоєння глибоководних ділянок Чорного моря. Якщо в Україні вона відмовиться від свого африканського досвіду співпраці з владою, то виграш обіцяє бути взаємним. ■

Підкорення Forex

ВЕЛИКИЙ РИЗИК — ВЕЛИКІ ГРОШІ

Forex (Foreign Exchange Currency Market) — міжнародний міжбанківський ринок обміну валют, на якому за гроші однієї країни купують гроші іншої. Основні гравці на ринку Forex: комерційні та центральні банки, валютні біржі, інвестиційні фонди, міжнародні компанії, брокерські контори та фізичні особи.

Автор: **Сергій Гузь**

Фізично місця, де знаходиться Forex, не існує. Всі покупки та продажі пов'язані за допомогою Інтернету та інших засобів комунікації. Тому нікуди ходити не потрібно.

Для початку роботи знадобиться комп'ютер, підключення до Інтернету й мінімум 20 дол. на рахунку (хоча в багатьох випадках мінімальний внесок становить 100 баксів). Підключає до Forex'у спеціальний оператор, який має відповідну ліцензію на дилерські послуги. Серед них є солідні українські банки, а якщо пошукаєте в Google, то знайдете й інші пропозиції від різноманітних фірм і брокерських контор.

Оператори переконують, що оформити документи на підключення можна за добу. Це не складно, але доведеться власне прийти до його представництва, наприклад, відділення банку, з паспортом та ідентифікаційним кодом і потім трішки повозитися з комп'ютером. ▀



Зрозуміти, що означають графіки легко. Важко навчитися вгадувати їх зміну

ОСОБИСТИЙ ДОСВІД



Автор: **Сергій Гузь**

«Власними грошми не ризикуй»

Для експерименту я відкрив експериментальний рахунок в АКБ «Укрсоцбанк» на 5000 віртуальних дол. Після запуску комп'ютерної програми відкрився торговий термінал. Виглядає він як звичайне віконце прикладної програми Word чи Excel, всередині якого є менші віконця зі стовпчиками валютних пар та графіками. Щоправда, спочатку всі ці графіки, відображення курсових коливань, відомості про поточні операції нагадують математичний хаос.

У перші три дні вибрав пару не надто поширених валют. Результат — збитки становили 1800 дол. Провал змусив змінити тактику: в основному зосередився на парі «євро — долар», намагався довго не тримати куплену валюту. Поступово вдалось відіграти 2000 дол. і стабілізувати ситуацію. Останній тиждень був найвдалішим. Експеримент завершився на сумі 5765 дол. Прибуток за місяць становив 765 дол. — близько 15 % від початкового капіталу. Це вдвічі більше, ніж пропонують банки за доларовими вкладками. Щоправда, реальними грошима так ризикувати я б не наважився.

ОБЕРЕЖНО — РИЗИКИ!

Солідний оператор в угоді попереджає клієнта про всі серйозні ризики. Наприклад, що оператор не відповідає за можливі розходження в курсах валют — якщо на момент купівлі або продажу валюти курс, який ви побачите на екрані монітора, не збігатиметься з реальним курсом на валютному ринку. Такі ризики списують на недосконалість систем комунікації між вами з оператором і Forex'ом.

Можуть бути і зобов'язання. Наприклад, закрити відкриті позиції перед вихідними або святковими днями. Підписуючи угоду, клієнт змушений визнати, що усвідомлює ці та інші ризики і діє лише на власний розсуд. Правда, більше грошей, ніж покладете на гарантійний внесок, втратити неможливо.

УЧИТИСЯ, УЧИТИСЯ І ЩЕ РАЗ УЧИТИСЯ!

Для початку, як мінімум, потрібно вивчити всі функції торговельного терміналу, за яким працюватимете.

У цьому і полягає єдина можлива користь від одноденних навчальних курсів, які широко пропонують банки. Щодо секретів гри на фінансових ринках, то, повірте, неможливо протягом дня вивчити те, для чого іншим доводиться закінчувати Гарвард. Якщо бракує часу на навчання, то краще найняти брокера і передати йому гроші в довірче управління. Щоправда, в такому разі ваш прибуток не сильно відрізнятиметься від відсотків депозитного вкладу.

Серйозна навчальна програма включатиме довгий перелік літератури про основи технічного та фундаментального аналізу [див. словничок]. Вивчення цих дисциплін можна замовити і заочно, деякі оператори за гроші (від 200 дол.) готові організувати дистанційне навчання. Якщо ви сумніваєтеся, що десятки тисяч гравців Forex вивчали усю складну теорію, — маєте рацію. Багато хто грає на власний розсуд. Але в основі ринку стоять високооплачувані професіонали. ■

ГРАВЕЦЬ

ДМИТРО ГОНГАЛЬСЬКИЙ, редактор журналу «Личный счет», грає на Forex'і власними грошима

Без паніки!

З роки тому уклав угоду з одним із банків, розмістив там 2000 дол., і вони грали на Forex'і моїми грошми. Але це було щось на зразок валютного депозиту: нічим не ризикуеш, але за рік прибутки десь 7—10 %. Потім через знайомих знайшов брокера, якому міг довірити в управління свої гроші, бо у мене бракує часу постійно слідкувати за інформацією та новинами. Коли він від мого імені купує чи продає валюту, я отримую відповідний звіт. У середньому за місяць виходить прибуток у 100—150 дол.

Одного разу втратив 1400 дол. Панікував, не уявляв, як можна повернути ці гроші. Але брокер заспокоїв. Сказав, що вже наступного ранку втрачене поверне, тому що очікувалася зміна ставок Федеральної резервної системи США (розмір ставок впливає на курс долара США — прим. «Українського ТИЖНЯ»). І дійсно, наступного дня заробили все, що втратили. Одна операція може бути прибутковою, а дві інші — збитковими.



МІЛЮНОК Дмитро Соколенко

ВАРТО ЗНАТИ**Принцип дії**

1. Оператор надає вам специфічний кредит (Leverage) — збільшує гарантійний внесок у 100 разів (кредитне плече). Можете торгувати на цю суму, але її не можна зняти, як звичайний кредит. У вашому розпорядженні залишається лише різниця між курсами купівлі та продажу цих валют — прибутки або збитки.
2. Приватні особи Forex'і займаються маржинальною торгівлею, хоча ви і проводите операції купівлі чи про-

дажу валют, реальні поставки не відбуваються.

3. Торги йдуть тільки по валютним парам. Спочатку ви відкриваєте позицію: заявляєте про намір купити чи продати певну кількість базової валюти, наприклад, євро, за іншу валюту, приміром, за долари. Потім таку само кількість базової валюти зобов'язані оголосити на продаж — закриваєте позицію. Також позиція закривається, коли збитки від торгівлі перевищать ваш гарантійний внесок або досягнуть установленної межі.

СЛОВНИЧОК

Технічний аналіз — аналіз графіків валютних курсів, який виявляє вплив на ринок фундаментальних чинників. Постулати технічного аналізу: графік містить абсолютно всю інформацію про ринок; ринок пам'ятає, що було в минулому, і що можна передбачити в майбутньому.

Фундаментальний аналіз — аналіз економічного та політичного стану країн, валюти яких є на Forex'і, оцінювання можливого впливу подій на зміну курсів валют.

Ліцензія НБУ №5 від 29.12.2001 року

м. Київ,
вул. Дмитрова, 3
205-45-76



УКРСОЦБАНК 
20\$ Мінімальний
депозит

Тут гроші заробляють цілодобово <http://forex.ukrsotsbank.com>



ФОТО: EPA

Польща «повертається» до Європи

ПАРТІЯ, ЯКА МАЛА БІЛЬШІСТЬ У ПОЛЬСЬКОМУ СЕЙМІ МИНУЛОГО СКЛИКАННЯ, ПРОГРАЛА ВИБОРИ. ПЕРЕМОЖЦІ НЕ МОЖУТЬ ДОМОВИТИСЯ ПРО КОАЛІЦІЮ

Для багатьох поляків ці вибори, ймовірно, найважливіші після 1989 року. Я давно не бачив таких емоцій у моїх співвітчизників. Явка виборців була, мабуть, найвища після 1989 року — сягнула 53,88 %.

Автор: **Пьотр Андрусечко, політичний оглядач (Польща)**

Попередня виборча кампанія найбільше запам'яталася компроматом, викинутим проти нинішнього прем'єр-міністра «Громадянської платформи» Дональда Туска. Політичні опоненти витягли історію про те, що його дідуся під час Другої світової війни служив у армії Вермахту. Насправді, його туди примусово мобілізували.

Цього разу таких яскравих випадів не було, можливо, тому, що вистачало реальних скандальних історій із життя коаліції. Насамперед, пов'язаних із коаліційним партнером правлячої партії «Право і спра-

ведливість» — «Самообороною». Найголосніше ж вибухнула так звана секс-афера [див. довідку].

Нинішня кампанія спиралася насамперед на теледебати лідерів партій: саме вони переконували виборців, котрі до останнього не знали, за кого голосувати. Наскільки Качинський програв усі свої дебати, настільки, на думку глядачів та експертів, Туск їх виграв. А остаточну перемогу «Громадянській платформі» принесло молоде покоління, яке, всупереч світовій практиці, активно взяло участь у виборах. На багатьох дільницях за кордоном виникали черги пе-

ред приміщеннями для голосування. І це притому, що значна частина мігрантів на час виборів поїхала до Польщі.

ПЕРСОНАЛЬНЕ ПРОТИСТОЯННЯ

Сьогодні Дональд Туск є одним із найвпливовіших політиків у Польщі. Хоча його постать досить неоднозначна. Як політик Дональд Туск народився ще під час соціалістичної Польщі. Набуваючи досвіду в опозиції, від початку він був затиєм лібералом. У політиці вже вільної Польщі створив і очолив партію «Ліберально-демократичний конгрес». За кілька років Конгрес об'єднався з Демократичною партією, однією із найважливіших сил середини 1990-х років, утворивши «Унію свободи». Туск відійшов від неї, коли у 2000 році програв боротьбу за посаду голови.

Туску пощастило: незабаром «Унія» розпалася. А він став спів-

організатором нової партії — «Громадянської платформи», яка у 2005-му вперше зіткнулася з ПіС Качинських і програла. Це була друга поразка Туска перед Качинськими. До цього він програв вибори президента. Це стало початком історії персонального протистояння, хоча нещодавно погляди двох провідних політиків Польщі багато в чому збігалися.

Інакше виглядала кар'єра головного партнера Туска по майбутній коаліції — лідера Селянської партії і коаліційного кандидата на крісло віце-прем'єра у новому уряді — Вальдемара Павляка. Разом із Туском вони з одного покоління, першу «шліфовку» Павляк також пройшов у 1980-ті, однак не в опозиції, а в Об'єднаній народній партії — одній із двох псевдопартій, які обслуговували польських комуністів. Три партії, які спільно будували у Польщі соціалізм, створювали видимість плюралізму (ОНП теоретично мала б відстоювати інтереси селянства). У 1989 році під час напіввільних виборів Павляк потрапляє до сейму.

Після розпаду ОНП він перейшов до новоствореної Польської народ-



Політиків результати виборів здивували

ФОТО: ЕРА

що Туск повинен стати прем'єром, а Павляк — віце-прем'єром із питань сільського господарства.

ПОТРІБНІ ЗМІНИ

Польське законодавство вимагає, щоб коаліція була створена до 5 листопада. Незалежно від конфігурації, перед новим урядом постануть

польських військ з Іраку та перегляд умов розміщення американських ПРО у Польщі. На думку лідерів ГП, Польща надто мало отримала за дозвіл на розміщення цих військових об'єктів.

Перед новою коаліцією та новим урядом стоїть багато проблем. Вони будуть змушені помірятися силами з досить сильною опозицією — ПіСом та президентом. У певному сенсі ця боротьба може дорого коштувати Польщі. До речі, як і Україні, адже перед нами «Євро-2012», а політичні кризи у наших державах не надто сприяють успішній організації чемпіонату. ■

ОСТАТОЧНУ ПЕРЕМОГУ «ГРОМАДЯНСЬКІЙ ПЛАТФОРМИ» ПРИНЕСЛО МОЛОДЕ ПОКОЛІННЯ, ЯКЕ, ВСУПЕРЕЧ СВІТОВІЙ ПРАКТИЦІ, АКТИВНО ВЗЯЛО УЧАСТЬ У ВИБОРАХ

ної партії. У 1993 році він отримав посаду прем'єра, на якій залишився до 1995 року. У той період Вальдемар Павляк і став відомим своєю неприхильністю до журналістів, яких вразно побоювався. У 1995 році він програв боротьбу за головування у Польській народній партії, повернувшись туди через 10 років.

Здавалося б, що Дональд Туск і Вальдемар Павляк відрізняються практично усім. Наприклад, політично діяльністю та поглядами: Туск — ліберал, Павляк — «аграрій». Однак їхні долі перетнулися вже досить давно. Під час знаменитих «33 днів» Павляк запропонував Туску посаду віце-прем'єра із соціальних питань. Говорять, що тоді ще молоді політики заприятелювали, і та приязнь збереглася дотепер.

Важко сказати, яким чином приватні стосунки між лідерами впливають на створення коаліції. Перемовини тривають дещо в «українському» стилі — за закритими дверима та подалі від телекамер. Відомо,

кілька важливих завдань. По-перше, трансформувати економічне зростання країни у покращення добробуту громадян — з цим не впорався попередній уряд Качинських (як і в Україні Кабмін Януковича). По-друге, розібратися з діяльністю ПіС, поки вона була при владі. Багато рішень попереднього уряду «Громадянська платформа» піддала критиці. Зокрема, варто докладніше поглянути на діяльність деяких інституцій, зокрема, Центрального антикорупційного комітету. По-третє, закордонна політика. Брати Качинські формували її, спираючись на історію, мовляв, ціла Європа «завинила» Польщі. Погіршення відносин із Німеччиною з одного боку та неможливість знайти інших партнерів у межах Євросоюзу з іншого позиціонували Польщу як периферію. ГП задекларувала повернення Польщі до «серця» ЄС. Також політики, які виграли вибори, декларують намір «відкоригувати» відносини із США. Насамперед йдеться про виведення

ПОЛЬСЬКІ СКАНДАЛИ

«ПАНЕ УЧИТЕЛЮ, МЕНІ Б ВАШІ ТУРБОТИ...»

У грудні 2006 року Анета К. із міста Лодзь передала «Газеті Виборчій» інформацію, що її взяли на роботу в депутатське бюро Станіслава Лижвінського («Самооборона») лише після того, як вона переспала з головою партії — Анджеєм Леппером. Під час слідства з'ясувалося, що й інші жінки таким чином потрапляли на роботу, але вже через секс із депутатом Лижвінським. За рік до того, у 2005 році, розгорівся секс-скандал навколо депутата Європарламенту від «Самооборони» Богдана Голіка, котрого звинуватили у зґвалтуванні брюссельської проститутки. Анджей Леппер тоді висловив сумнів: «Чи можна взагалі зґвалтувати проститутку?», чим викликав обурення у ліберальних та феміністичних колах.

Зрозуміти Донбас





З року в рік країна потрапляє в пастку упереджених суджень, емоційних висновків, випадкових вражень. Яким би не був «розклад» на політичному олімпі, ми постійно говоримо: «ДОНЕЦЬКІ ЙДУТЬ!» Цей клич тривоги означає не прихід мешканців регіону, а нашу недовіру до них, а точніше наш жах перед їхньою силою та приземленим прагматизмом. МИ – це звичайний київський «мідл», який не може вибачити ЇМ, що вони не стояли поруч із НАМИ на Майдані й не хочуть визнавати нашу мову рідною. МИ ж не хочемо зрозуміти, що ВОНИ не мають майже нічого спільного із реальним Донбасом – ВОНИ – наша карикатура на нас самих. На цьому ТИЖНІ предметом нашої уваги є Донбас – справжній, а не вигаданий

ЗМІСТ:

РЕГІОНАЛЬНА ГОРДИСТЬ

«Справжня любов. Ні за що. Тому що барин». Наталка Тимошенко про життєві цінності своїх земляків | СТОР. 43

«ТУТ НЕМАЄ ТРАДИЦІЇ ХАБАРНИЦТВА»

Інтерв'ю з уродженцем Донбасу Дмитром Стусом, сином поета Василя Стуса | СТОР. 42

ТОМУ ЩО НЕ ПЕРШИЙ РІК ДОНБАС

Історія формування світогляду донбасців | СТОР. 46

«КОЗАЦТВО»

Так американський історик характеризує ментальність Донбасу | СТОР. 48

ДИТЯ АРТЕМА

Донецько-Криворізька Республіка проіснувала на папері кілька днів | СТОР. 49 ►



Життя серед монстрів

ФОТО: Олександр Чеменьов

МІСЦЕВИЙ

Дмитро Стус: «Тут немає традиції хабарництва»

СИН ПОЕТА ВАСИЛЯ СТУСА РОЗПОВІДАЄ ПРО МЕНТАЛЬНІСТЬ СВОЇХ ЗЕМЛЯКІВ



ДМИТРО СТУС
письменник, видавець, головний редактор часопису «Київська Русь»

Негативний образ «донецьких» малюють ті, хто боїться конкуренції
Розмовляв **Юрій Макаров**

Регіональна гордість

МЕШКАНЦІ ДОНЕЦЬКОГО РЕГІОНУ ПРОТЯГОМ УСІХ ЦИХ РОКІВ ПІСЛЯ РОЗПАДУ РАДЯНСЬКОЇ ІМПЕРІЇ ТАК І НЕ ІДЕНТИФІКУВАЛИ СЕБЕ ОСТАТОЧНО

Припинивши бути на 100% росіянами, українцями дончани також не стали і тепер не второпають, яку власне державу їм слід любити...

Автор: **Наталія Тимошенко**

Мені було сім років, коли я дізналася, що живу в Україні. 1 вересня вчителька спитала: «Діти, хто знає, де ми з вами живемо?» Хтось сказав: «У Донецьку!» «А де знаходиться Донецьк?» «У Радянському Союзі». «Донецьк, діти, знаходиться на території України, — однієї з 15 братніх республік, які утворюють Радянський Союз», — урочисто пояснила вчителька. Не можу сказати, щоб отримана інформація надала мені тоді натхнення: читаючи російські казки і розмовляючи російською мовою, я була впевнена, що живу у Росії, яка ще якогось дідька називається Радянським Союзом. Поява України внесла розлад у цілісність картини мого сприйняття дійсності.

ОСОРУЖНА УКРАЇНЬСЬКА КРОВ

Отримуючи в шістнадцять років паспорт, я, не дивлячись на типове українське прізвисьце, у графі «національність» твердою рукою написала: «русская». Біс його знає, чому. Але це точно не був стадний інстинкт. Хоча

Я звертаюся до тебе як до людини, родом із Донецька. Чому відбулася така демонізація твоїх земляків у пресі та в масовій свідомості?

— Штучне протистояння, образ ворога — створене переважно легковажними та безвідповідальними журналістами. Для мене це очевидно. Образ донецьких як несвідомої маси, якою легко маніпулювати, або, ще гірше, як «п'ятої колони» — це проєкція власних жажів тієї частини країни, яка боїться конкуренції. Ти згоден з тим, що міста, у яких є велика промисловість, інтелектуально розвиненіші? Київ, Харків, Дніпропетровськ, Донецьк. Тому що у них потрібно мати

«русскімі» у той час в Донецьку хотіли бути всі — так склалося історично.

Українцями у нас були тільки євреї. Ми не любили євреїв, іноді надто голосно, за що на класних зборах отримали від вчительки. Вона розповіла, що всі нації у Радянському Союзі рівні, а потім спитала: «От хто може похвалитися, що він на 100 процентів рускій?» «Похвалитися» не зміг ніхто. У кожного в роду бо намішано

МАЙЖЕ У КОЖНОГО В ЖИЛАХ ТЕКЛА ОСОРУЖНА УКРАЇНЬСЬКА КРОВ... І УКРАЇНЬСКУ МОВУ МИ ВСІ ДРУЖНО ЗНЕВАЖАЛИ

всього потроху, і майже у кожного в жилах текла осоружна українська кров...

Проте в місті не було жодної української школи, і українську мову ми всі дружно зневажали. З кожним роком у класі зростала армія «звільнених від вивчення рідної мови і літератури». Для цього треба було, щоб один

інженерів, науковців та інших, я не кажу вже про гуманітаріїв. Чи просто з людей з освітою, з великим інтелектуальним рівнем зробити бидло? Візьми Маріуполь: два заводи, які дають близько 20 % експортного прибутку країни — це дебіли?

УТ. А як щодо «п'ятої колони»?

— Згадай Україну 1970-х. Коли грали команди, скажімо, «Динамо» Київ — «Спартак» Москва, за кого вболівали в Донецьку? За Київ, звісно! Русифікація відбулася фактично впродовж останніх 15 років радянської влади. Щодо сучасної ситуації. Так, вплив Росії був, але чи був він вирішальний? Вони себе ідентифікують

із батьків написав заяву на ім'я директора із проханням звільнити чадо від вивчення означеної дисципліни. Причини вигадувалися різні: проблеми зі здоров'ям, поганий зір, сімейні обставини тощо. У нас більше половини класу було звільнених. Вони сиділи на уроках, але займалися своїми справами. А найчастіше — здійснювали такий гвалт, що учитися вже не міг ніхто. Звільненими були всі мої подруги, і я страшенно їм заздрала, аж поки мати однієї з них не спитала в моєї мами: «Чому ви не звільнете дочку від української? Навіщо їй треба це додаткове навантаження?» «Нічого, не перетрудається, — відповіла мама і зауважила: — Як можна

жити в Україні і не вивчати в школі української мови?» «Ви не жалієте свою дитину», — похитала головою доброзичлива тітка.

А одного разу (ви не повірите), коли я була в піонерському таборі на узбережжі Азовського моря, в нашому загоні відпочивала дівчинка, яка говорила, як нам здавалось, ►

як українці. У них немає такого, як в одеситів: мовляв, «ми совершенно отдельная планета». Єдина проблема — мова. Але їм нема чого закидати, тому що там немає навіть підручників. «Регіони» бачив, я про них багато знаю, і я до них не те, що схилиюсь, але я їх сприймаю як своїх, тому що моя Україна — це Україна степова.

УТ. Кажуть, що донецький кримінальний бізнес (на відміну, наприклад, від київського «комсомольського») монополізує країну. Ти згоден з цим твердженням?

— Не будемо все малювати однією фарбою. Донецький бізнес розвивався частково як кримінальний, частково як комсомольський, або ►

чистісінькою українською. Але не з Донецька, а з якогось забитого села, назву якого я навіть не пам'ятаю. Подивитися на це чудо природи збігалися діти з усіх сусідніх корпусів. Ні, ми їй не цькували. Вона була для нас чимось на зразок екзотичної звірушки. Ми лише намагалися з'ясувати: чому? «У нас в селі всі так розмовляють», — ледь не плачучи, виправдовувалось нещасне дитя...

ХЛОПЬКА ЛЮБОВ

...Пройшли роки, а ситуація не змінилась. Десь у провінції процвітає суржик, а у великих містах, зокрема в Донецьку, легше перестріти на вулиці крокодила, аніж людину, яка б розмовляла українською... Це все я розповіла для того, аби мати тепер моральне право висловити власний гіркий, але, здається, правдивий умовивід: на жаль, до України Донбас на-

лежить тільки географічно. Це окрема країна, такий собі кам'яно-вугільний Ватикан. Зі своїми законами, своєю історією, своєю системою цінностей. І своїми національними героями у статусі напівбогів.

Коли електронні та інші ЗМІ облетіла фотка, де мужчина середніх літ прикладається до ручки пана прем'єра, я зрозуміла, що недооцінювала своїх земляків. Вони захоплюються політичним туризмом і стоять під блакитними прапорами не лише за гроші. Тут — справжня любов. Правда, хлопська, але любов. Нізачо. За те, що барин. І за те, що свій. І байдуже при цьому, скільки шапок він зірвав і скільком піддеглим начистив піку. Яке це має значення, якщо — свій? Тобто, щоб це мало значення, треба вміти мислити, аналізувати, співставляти. Якщо цього не вмієш — тоді на перший план виступають майже первинні інстинкти, блискуче озвучені в тематичних прислів'ях — від «Своя сорочка ближча до тіла» до «Своє не смердить».

УЯВІТЬ СОБІ: ВОНИ СПІВАЮТЬ УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ. ПРИЧОМУ НЕЗЛІЧЕННУ КІЛЬКІСТЬ. НУ, І ЗВИЧАЙНО, «СПЯТ КУРГАНИ ТЬОМНІЄ»



Повага до тяжкої праці — основа донбаського менталітету

ПРОПАГАНДА В ДІІ

Річ у тім, що в мешканців цього краю надзвичайно розвинуте почуття так званого регіонального патріотизму. Це коли своє не лише не смердить, а й дуже приємно пахне. Не плутайте регіональний патріотизм зі звичайним почуттям малої батьківщини — коли просто любиш до бестям той регіон, де народився і виріс, те запацьохане містечко під сонцем, де воно ховається за найближчий терикон, і немає видовища милішого на світі. Де вперше скуштував смак землі — коли облизувв її з розбитих губ, хряпнувшись з велосипеда обличчям в потріскану від суховію

партійний. Коли донецькі прийшли в Київ, було лише враження, що вони єдині, що вони грають свою гру. Для мене очевидно, що сьогодні вони хочуть передусім спокою — для свого бізнесу, для своїх родин. Але я думаю, що справжній український ринок може сформуватися тільки звідти за великим рахунком. Вони мають уявлення про індустрію, про технології.

УТ. Кажуть, що донецькі бізнесмени успішні, тому що вони тримають слово — хоча приклад прем'єра за останніх півроку показує зовсім інше.

— Донецькі тримають слово тільки в стосунках між собою, і статус сторін, які домовляються, має бути рівноцінний. Рівень, на якому працює закон (регулює відносини між людь-

хабарі. На Донбасі, коли йдеться про людей одного рівня в однакових умовах, то більшість до цього часу не уявляє, що з суддями можна «працювати». Поняття «справедливість»,

РУСИФІКАЦІЯ ВІДБУЛАСЯ ФАКТИЧНО ВПРОДОВЖ ОСТАННІХ 15 РОКІВ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ. ТАК, ВПЛИВ РОСІЇ БУВ, АЛЕ ВОНИ СЕБЕ ІДЕНТИФІКУЮТЬ ЯК УКРАЇНЦІ

ми), у нас кращий, ніж на Заході країни. Тому що рівень хабарництва тут завжди був нижчий та й залишається нижчим. Тут немає традиції давати

яке стоїть над законом, дівіше за рахунок відкритості — просто степової відкритості, якщо хочеш, православної. ■

стежку. Де вперше відчув себе справжньому щасливим, отримавши п'ятірку з ненависної хімії. Або вперше полюбив власні чесноти, підготовуючи бездомне кошени. Словом, де все було вперше. Почуття малої батьківщини притаманне всім. Але в Донбасі воно помножене ще на патологічну гордість усім тим, чим славиться цей суворий край — навіть якщо це кількість кримінальних елементів на душу населення. Спочатку так складалося історично. Потім про це подбала місцева влада. І треба визнати, досить вміло подбала. Якщо до 2004 року регіональний патріотизм проявлявся здебільшого в болісників футбольного клубу «Шахтар» та під час пацанських розборок, то напередодні президентських виборів все стало дуже серйозно.

Поставивши на Януковича, місцевий капітал мав спиратися на справжню підтримку народних мас. Які, в свою чергу, треба було підготувати до того, аби вони з честю виконали свою місію. Головна роль, як годиться, відводилася ЗМІ, які в умовах жорсткої інформаційної блокади розв'язали антиющенківську, а по суті — антиукраїнську кампанію, роздуваючи регіональний патріотизм до гіпертрофованих розмірів і надаючи йому зайвої агресивності. Великою мірою через антирекламу. (Згадайте бридкі листівки із поділом України на сорти.) Розрахунок був точним: людям, які щодня ризикують життям, а також їх близьким і родичам зовсім нецікаво відчувати себе третім сортом. Тим більше, коли при цьому їм масово прищеплюють почуття регіональної вищості, а на кожному розі лучезарно посміхається рятівник від бандерівської навали. Це ми у Києві посміювалися над недолугими «біг-мордами» із зображенням «тому що послидовного». А в Донецьку на ті вуличні ікони ледь не молились.

...Я не засуджую своїх земляків. Я їх майже розумію. Вони ні в чому не винні. Якби 20 років тому доля не закинула мене до Києва — не знаю, чи вистачило б сил, мужності і самодостатності опиратися цій інформаційній війні. Адже людина за своєю природою — істота слабка. Їй властиво обирати лінію найменшого спротиву.

Тоді, у 2004-му, і відбувся остаточний розкол України на 2 протилежних табори. Розкол, який поглиблювався відтоді щороку, з кожною зміною влади.



Януковича тут люблять, як батька

Попри відсутність вікових культурних традицій, всезагальну зрусифікованість і низький (майже нульовий) рівень національної (а не регіональної) самосвідомості, у Донбасу все-таки була надія ментально наблизитися до України. Якби так звана місцева еліта працювала не на розкол, а на об'єднання. Але їй — еліті — цього не треба. Їй вигідно, аби край дедалі більше маргіналізувався, бо маргіналами легко керувати — вони передбачувані.

Аби не закінчувати на такій сумній ноті, хочу поділитися оптимістичним, як на мій погляд, враженням від останньої поїздки в Донецьк. Точніше, спостереженням. Ви знаєте, що співають місцеві мешканці під час святкових посиденьок під горілочку? Ну тоді, коли настає стадія під назвою «щас спою»? Я теж раніше не знала. Не звертала уваги якось. Ні, не шансон і не «Стеньку Разіна». Уявіть собі: вони співають українські народні пісні. Причому незліченну кількість. Ну, і, звичайно, «Спят кургани тьомніє» — в якості обов'язкової програми. Але це вже, як-то кажуть, святе. ■

АНЕКДОТИ З ДОНЕЦЬКА

І воно оце вам треба?

Жителі Донбасу можуть зрозуміти, що Ющенко — Президент, але прийняти цього не можуть. Можуть прийняти ідеї сепаратизму, але зрозуміти — ніяк. А от як люди без горілки місяць простояли на вулиці, цього вони не можуть ані зрозуміти, ані прийняти...

Шахтар повертається з вечірньої зміни із забобою й бачить у себе вдома в ліжку дружину з коханцем. Втовлено проходить повз:

— І воно оце вам треба?

Повідомлення по радіо: донецькі повії вийшли на мітинг із вимогою видати платню шахтарям...

Афоризм: У Донбас порожняк не гонять!

Тому що не перший рік Донбас

ІСТОРИКИ ЗНАЮТЬ, ЧОМУ ЯНУКОВИЧУ ВДАЛОСЯ СТАТИ КОЛЕКТИВНИМ «Я» ДОНБАСУ



ФОТО: Олександр Чекмєнов

Американський історик японського походження досліджує український край, у якому зустрілися свобода і терор.

Автор: **Андрій Портнов**

Кожні результати чергових виборів наштовхують українських інтелектуалів на болючі роздуми: «Чому Донбас майже одностайно голосує за Януковича?»

Одну із найцікавіших відповідей на питання про феномен Донбасу запропонував американський історик японського походження Гіроакі Куромія, автор книги «Свобода і терор у Донбасі».

ДИКЕ ПОЛЕ

Автор захоплює обґрунтовує думку, що впродовж усієї своєї історії Донбас був втіленням і символом свободи — брутальної «свободи від», а не «свободи для», завжди був «виходом», альтернативою політичному конформізму або політичним протестам. Порівнюючи Донбас (раніше Дике поле) з російським Сибіром та американським Диким Заходом, Гіроакі Куромія наголошує, що

самі умови розвитку вугільної промисловості в Дикому степу визначили специфіку регіону.

Природні умови степу, помножені на нещадну експлуатацію робітників, відсутність мінімальної соціально-культурної інфраструктури, й, водночас, відкритість шахт для прийому всіх утікачів, незалежно від їхнього минулого, сама природа шахтарської праці (під землею постійний нагляд за робітниками просто неможливий) і створювали загальний клімат. Дослідник наводить численні свідчення кінця XIX — початку XX ст., автори яких, чи то західні інженери, чи то російські фахівці, чи то український

соціаліст Іван Майстренко розповідають про сірість та злиденність донбаського життя, розмах виробничої смертності (презирливе ставлення до якої й безтурботність були складником шахтарської культури), повсякденні бійки та пияцтво, поспідовно вороже ставлення до інтелігенції й адміністрації, до якої зараховували також лікарів, попри етнічну строкатість — часті погроми, постійна напруженість між етнічними українцями та росіянами.

КЛАСОВЕ ЖИТТЯ

Аналізуючи реакцію Донбасу на виклики ХХ ст.: Першу світову війну, революцію 1905 року, політичні партії, Куромія стверджує, що на відміну від столичних робітників, шахтарі Донбасу не виявили цікавості до самоорганізації, а в їхній самоідентифікації співіснували численні рівні: це міг, наприклад, бути донбаський робітник із Курська, російський патріот і антисеміт, побожний вірний і п'яничка, який б'є дружину, ревним захисником «вільного степу» і учасником революції 1905 року водночас. За розмитості автоідентифікації не викликали сумнівів категорії «чужих», до яких потрапляли директори, інженери, освічені люди, євреї, іноземці. Як збірне позначення «чужих» використовувався асоціальний термін «буржуй», який за радянських часів трансформувався у так само класово нейтральний термін «ворог народу».

Як доводить японський історик, у подіях 1914—1921 років більшість населення Донбасу не цікавила ані класова, ані національна ідеологія.

ТЕРИТОРІЯ СВОБОДИ

Калейдоскоп змін влади в регіоні містить і спробу проголошення Донецько-Криворізької Республіки, яка, втім, не врятувала Донбасу від німецької окупації й була негативно сприйнята Леніним. Що цікаво: головний аргумент за створення Республіки, який висунув у січні 1918 року на обласному з'їзді рад Артем, звучав приблизно так: «Насамперед економіка». А про проблематичність взаємин Донбасу з Україною у 1920-ті роки розмірковував Микола Скрипник, звинувачений на тому самому з'їзді в «націоналізмі». Втім, за рішенням Москви Донбас увійшов до української республіки, був



Тяжка робота гірників, металургів й інших донбасців дозволяє місцевій еліті жити з розмахом арабських шейхів

адміністративно відокремлений від раніше великої Катеринославської губернії, а Донецьк, за суто випадковим вибором Кагановича, став новим обласним центром.

фікацій. Регіон не лише пристосовувався сам, а й вимагав пристосування до себе. Похідні групи українських націоналістів на цих теренах змушені були спочатку перейти на російську

ВПРОДОВЖ УСІЄЇ СВОЄЇ ІСТОРІЇ ДОНБАС БУВ ВТІЛЕННЯМ І СИМВОЛОМ СВОБОДИ, ПРИЧОМУ БРУТАЛЬНОЇ «СВОБОДИ ВІД», ПОДІБНО ДО РОСІЙСЬКОГО СИБІРУ ТА АМЕРИКАНСЬКОГО ДИКОГО ЗАХОДУ

І під час революції 1917—1921 років, і під час Другої світової війни Донбас опинявся в ситуації вибору — вибору політичних сил і національних іденти-

ідеологію, а потім й піддати ревізії підвалини своєї вдасної.

У Радянському Союзі, попри все, Донбас залишався символом ►



Під горілку на Донбасі співають українські пісні

свободи і прихистком втікачів і під час репресій 1930-х років, і після закінчення війни, постійно викликаючи підозри й занепокоєння центру. Зрештою, занепокоєння цілком доречне, якщо згадати роль шахтарів у поваленні комуністичного ладу.

Характерною рисою Донбасу впродовж ХХ ст. був також постійний брак національної перспективи, який надто спрощено ототожнювати з російськістю чи проросійськістю. В українській стилістиці початку 1990-х цей феномен перетворився на зневажливе окреслення «ковбасоїди» (що не завадило 84 % мешканців Донецької та 83,9 % Луганської областей висловитися за незалежність України на референдумі 1991 року). А в порівняльному соціологічному дослідженні ідентичностей Львова і Донецька 1994 року було переважання в самоідентифікації донечан окреслень «донецькі» (55,6 %) і «радянські» (40 %). Чи не в цій особливості криється й психологічне неприйняття Донбасом формули Ющенка «моя нація» й наголошування Януковича на терміні «багатонаціональний український народ»?

Історія допомагає зрозуміти сучасність, зокрема поведінку Донбасу після помаранчевої революції. Для місцевості із вкоріненою сильною

ПОГЛЯД ЗІ СТОРОНИ

«КОЗАЦТВО»

ТАК МОЖНА ОПИСАТИ МЕНТАЛЬНІСТЬ ДОНБАСУ



ГІРОАКІ КУРОМІЯ

Гіроакі Куромія, професор Індіанського університету (США), автор книги «Свобода і терор у Донбасі» вважає, що Донбас і Запорізька Січ формувалися однаково
Розмовляв **Андрій Портнов**

Чому ви вирішили написати книгу про Донбас? Як виникла ця тематика?

— Коли я писав свою першу книгу про сталінську індустріалізацію початку 1930-х років, я зауважив, що

Донбас дуже часто з'являється в документах як «проблемний простір», тому я подумав, що цікаво глибше дослідити цей вуглеводобувний регіон. Тоді йшов 1987 або 1988 рік. Перебудова, розпад СРСР і незалежність України значно спростили доступ до архівів. Розпочавши своє дослідження, я зрозумів, що «свобода» і «терор» парадоксальним чином уособлюють історію Донбасу. Звідси й назва моєї книги.

У.Т. Як ви вважаєте, чи може існувати щось на кшталт «ментальності Донбасу»? І чому розмови про це настільки популярні в Україні?

— Відповідь залежатиме від того, що ми називаємо «ментальністю». Кожна родина, кожен регіон, кожна нація має власне тлумачення. Тому, якщо йдеться про різні способи мислення, вочевидь, можна говорити про щось таке, як «ментальність Донбасу». Описати її важко, але

У РАДЯНСЬКОМУ СОЮЗІ, ПОПРИ ВСЕ, ДОНБАС ЗАЛИШАВСЯ СИМВОЛОМ СВОБОДИ І ПРИХИСТКОМ ВТІКАЧІВ І ПІД ЧАС РЕПРЕСІЙ 1930-Х РОКІВ, І ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ ВІЙНИ, ПОСТІЙНО ВИКЛИКАЮЧИ ПІДОЗРИ Й ЗАНЕПОКОЄННЯ ЦЕНТРУ

регіональною ідентифікацією символічне ототожнення з земляком видається цілком зрозумілим. Сприяє цьому й визначений Куромією «постійний брак національної перспек-

тиви». Мотиви Помаранчевої революції набували в цьому контексті небезпечного «націоналістичного» забарвлення, що на підсвідомому рівні сприймалося як загроза самоіденти-

фікації Донбасу. А такі символічні кроки Януковича, як, зокрема, ставання на коліна перед шахтарями або масові присяги на вірність «вибору Донбасу», дуже нагадують приклади початку ХХ ст., наведені в книзі Куромії. Тому твердження про те, що головною причиною впевненої регіональної перемоги Януковича була лише інформаційна блокада, надто наївні. Раціональні аргументації протистояли і протистоять дуже потужні й історично закорінені символічні чинники. ■

ІСТОРІЯ

Дитя Артема

Донецько-Криворізька Республіка проіснувала кілька днів, і то на папері.

Проголошена як самоврядна одиниця в складі Радянської Росії з'їздом Рад робітничих депутатів Донецького і Криворізького басейнів у Харкові в лютому 1918 року. Створення республіки було реакцією на проголошення Українською Центральною Радою в Києві незалежності України (січень 1918) і наступ австро-німецьких військ на Україну. Ідею створення республіки висунули керівники частини більшовицьких організацій регіону, які вважали, що за соціалізму національне питання втрачає своє значення, тому радянська федерація

має бути союзом не національних, а економічно однорідних республік. Територія республіки мала охоплювати Донецьчину, Катеринославщину (нині Дніпропетровщину) з Олександрівськом (Запоріжжям) і Кривим Рогом, Харківщину, Сумщину, Херсонщину, Єлисаветград (нині Кіровоград) і частину Облесті Війська Донського з Таганрогом (сучасна Росія). Про те, як сприйняло населення ідею окремої республіки, не знаємо нічого. Жодних референдумів із цього питання не проводилося. Натомість, центральна більшовицька влада поставилася до ідеї Донецько-Криворізької Республіки дуже негативно. Ленін вважав, що має бути єдиний фронт війни з німецькими військами, які окупували

всю Україну, і переконав голову уряду республіки, Артема (Фьодора Сергєєва) вже у березні 1918 на II Всеукраїнському з'їзді рад в Катеринославі визнати Республіку частиною Радянської України.



БІЛЬШОВИК
АРТЕМ

одна характерна риса таки може бути пов'язана з «козацтвом» — свободою як такою, яка зокрема містить свободу укладати союз із будь-ким, хто краще забезпечить інтереси регіону — Росією, Польщею, Україною, Туреччиною. Також я вважаю, що нині Донбас змінюється. Він намагається опанувати Україну (феномен Януковича); Ахметов став депутатом, донецькі бізнесмени Серій Тарута і Віталій Гайдук придбали в Угорщині металургійні заводи. Думаю, що оцінювання західною пресою Донбасу як «проросійського» регіону глибоко помилкове. «Проросійськість» — лише одна з опцій для Донбасу, як і для інших регіонів України.

У.Т. Як ви оцінюєте тезу про дві України? Чи Донбас справді настільки винятковий, і як решта України може його зрозуміти?

— Я не думаю, що мають бути чи будуть дві України. Кожна країна

різнорідна: в Великій Британії є Англія, Шотландія, Вельс та Ірландія; в Канаді маємо поділ на англофонів і франкофонів; в Америці Нью-Йорк дуже відрізняється від Лос-Анжелеса. Я не розумію, чому Донбас і решта України (особливо, Західна Україна) не могли б бути разом. Взаємна недовіра, спричинена різним історичним досвідом, неминуча, але я гадаю, що тепер навіть Донбас усвідомив себе як частину України.

ОЦІНЮВАННЯ ЗАХІДНОЮ ПРЕСОЮ ДОНБАСУ ЯК «ПРОРОСІЙСЬКОГО» РЕГІОНУ ГЛИБОКО ПОМИЛКОВА

Тому питання не стільки про дві України, скільки про майбутнє однієї України: куди прямує Україна? Є багато бачень майбутнього України, і це частково є наслідком сучасних політичних колізій.

Звісно, варто враховувати, що іноземні потуги (Росії, США, Європи) намагаються впливати на україн-

ську політику. Вони не можуть безпосередньо втручатися, але так чи інакше вони тут є. Усі види внутрішніх і зовнішніх політичних маніпуляцій неминучі — це стосується не лише України, а й інших держав. Після 16 років незалежності ідея України практично загальноприйнята (і на Донбасі також). Битва відбувається навколо того, якої України хочуть українці. І я сподіваюся, що майбутня Україна відобража-

тиме справжні прагнення українців. Найважливіше — не демонізувати своїх опонентів. Люди з Донбасу — це такі само люди із власним баченням і власними мріями, як і люди із Західної України чи інших регіонів. Ключове питання: чи знайде Україна рішення, прийнятне для всіх, без насильства? ■

НОВІ Й СТАРІ УКРАЇНЦІ ЗІЙШЛИСЯ ПІД КИЄВОМ

Основну касу сімейного бюджету козинців наповнюють багаті кияни, які масово будують котеджі.
Автор: **Антон Зікора**

На сайті www.kozin.com.ua сказано, що Козин — «цікаве і неповторне селище міського типу, розташоване на рівнинній місцевості на берегах Дніпра та річки Козинки. Знаходиться це селище за 25 км від центру Києва та за 15 км від райцентру — Обухова. Офіційно в Козині мешкає 3,5 тис. жителів, але насправді на козинських землях проживає близько 10 тис. осіб. Дуже багато мешканців зараз проживає на території Козина в нещодавно побудованих сучасних котеджних селищах. Також у Козині тимчасово проживає більше тисячі приїжджих будівельників».

На жаль, в електронному довіднику нічого не сказано про те, що більшість дорослого населення цього селища працює фактично прислугою. Основий дохід у козинській родині приносить робота на багатіїв, серед яких чимало впливових політиків. Вчорашні селяни, забувши про своє колишнє життя, працюють будівельниками, няньками, кухарями, садівниками та покоївками. І якщо в інших містечках, у яких мешкають скоробагатки, вважається поганим смаком не мати помешкання для прислуги, то в Козині це правило не прижилося. Прислуга тут жила ще до появи господарів.

КОЗИН-НОСТРА?

Задоволені навалом на селище столичних нуворишів не всі.

— Загребли всю нашу землю, гади, — посміхаючись, говорить Наталка, кухар кафе «Грааль», розташованого в самому центрі селища. Дівчина говорить, що заможні приїжджі не гребують перекусити у «Граалі». Хоча, звичайно, основний контингент харчується у своїх будинках, кожен з яких більший ніж кафе. ►



ФОТО: Євген Козинюк

Селище для прислуги



— Ви знаєте людей, які працюють у нових українців? — запитуємо ми Наталю.

— Так, я сама була такою. Рік працювала кухарем в одного: адже у мене за спиною «калінарний технікум». Господар любив смачно поїсти, готувала я йому по 5 страв, продукти для них привозили тільки з фірмових магазинів. Але ми з ним не спрацювалися: він занадто мало платив, повернулася до кафе... Ця мафія про нас зовсім не піклується.

НА СПИНІ В ОЛІГАРХА

— Та яка там мафія? — втручається в розмову Михайло, який працює охоронцем в іншого киянина. — Я тут на заводі «Космос» працював (завод «Космос» у селищі виробляє обприскувачі — прим. ред.), то й 1000 гривень не отримував. Зараз моя зарплата — 600 доларів. Стільки мають тільки охоронці в Києві, а мені не треба їздити в місто, тільки дорогу перейшов, і я вже на роботі. Я думаю, що мій хазяїн — не бандит.

— Бандити? Ну, не знаю, може, і не бандити вони, але дуже дивний народ, — каже козинець Дмитро Шпет. — Я тут працюю у фірмі, ми телевізійне обладнання багатіям установлюємо та децю інше.

— І як?

— Ну, це, знаєте, коли розумієш,

нижче». Сперечалися ми так, поки він не став рачки й не сказав: «От сідай на мене, уяви, що я крісло». Я отетерів, сів на це «крісло», і після цього з усім вже погоджувався.

— Так хто ж це був?!?

— Не скажу. Але відомий дядько, олігарх.

— ВИ З ТАКИХ? ВИ ПРАЦЮЄТЕ ІГРАШКОЮ?!

— ДОБРЕ, ХЛОПЦІ, Я ПІШЛА...

що слова «домашній кінотеатр» — не просто рекламний трюк. Це коли дійсно маєш справу з кінотеатром, хоч і домашнім.

— Добре, розмірами нас останнім часом важко здивувати. Чому ж ваші клієнти дивні?

— Установлювали ми якось плазмовий монітор в одного з донецьких політиків. Думали, як зробити крісло так, щоб йому добре було дивитися телевизор. Приміряли: так низько, так високо. А цей тип говорить: «Давай вище встановлюй». Я йому: «Ні, треба

— Ви сиділи на спині в олігарха?

— Виходить, так. Правда, насамкінець виявилось, що я правий. Довелося все переробляти.

— Дмитро, ти цю байку вже десятий раз за сьогодні розказуєш, — каже Наталка.

ЛАНДШАФТНИЙ ДИЗАЙН

Донедавна Софія Петрова працювала вчителькою ботаніки в місцевій школі, але років за 2 тому зрозуміла, що каші з маслом на шкільну платню не зварить, і



Корінні козинці живуть по-старому



У Козині тимчасово проживає більше тисячі приїжджих будівельників

ФОТО: Євген Котенко

перекваліфікувалася в ландшафтні дизайнери. Згодом виявилось: це є тим, чим вона займалася все життя в себе біля хати, адже ландшафтний дизайнер — це, по суті, садівник, тільки діє з розмахом. Софія розповідає, що за кілька років Козин ми не впізнаємо — він буде подібним до ботанічного саду. Зараз на «фазенди» нових хазяїв у великій кількості завозяться різні кущі, дерева й квіти. Заможні жителі селища хочуть оточити свої ділянки «зеленим поясом». А от те, як це краще зробити, їм підкаже Петрова. Вона порівнює себе із шахі-

використовуються зовсім інші кущі й квіти: клімат там також інший. Порівняйте Грецію або хоча б Францію з Києвом. Адже у нас навіть не Крим. Доводиться пояснювати їм, як дітям, кожен каприз яких завжди виконується, що в наших широтах такі рослини не ростуть.

Однак Петрова загалом позитивно оцінює навалу «нових українців» на Козин.

— Ні, вони не тупі, як в анекдотах, які про них розповідають на естраді, і не хами.

— Але якщо все тут буде виглядати так, як ви кажете, то чи не ви-

АЛЕ МИ З НИМ НЕ СПРАЦЮВАЛИСЯ: ВІН НАДТО МАЛО ПЛАТИВ, ПОВЕРНУЛАСЯ ДО КАФЕ... ЦЯ МАФІЯ ПРО НАС ЗОВСІМ НЕ ПІКЛУЄТЬСЯ

стом, який розставляє фігури на дошці. Колишня вчителька ботаніки спочатку виготовляє макети майбутніх садів у розмірі 1 : 100 або 1 : 200, і пропонує це своїм замовникам. Ті або погоджуються, або ні.

— Є одна проблема, — зазначає ландшафтний дизайнер. — Багато хто хоче такий ландшафтний дизайн, як на картинках іноземних журналів, — показують пальцем на таку картинку і кажуть: «Хочу, щоб було так». А як я їм це зроблю: там

глядатиме воно штучним? — запитуємо ми.

— Сперечатися не буду: мене із самого початку бентежило те, що ландшафтний дизайн надає всьому якоїсь штучності. Але нехай буде краще таким, ніж той, що ми маємо. Огляньтесь навколо.

Оглядаємося: дійсно, кожний саджає свою зелень як хоче, безсистемно. Козин створює враження хоч і благополучного селища, але трохи хаотичного. Це підсилюється тим, що

Козин — типове селище контрастів — вілли «нових» стоять поруч зі скромними будинками пенсіонерів.

ПЛОВ ЇЛИ ДВОМА БРИГАДАМИ

Варто зазначити, що на «крутих», які тут оселилися, працюють не тільки місцеві жителі. Працівників, особливо будівельників, у Козині не вистачає, тому сюди приїжджають з усієї України. Муляр Вітя фактично місцевий — він із Плотів, сусіднього з Козином селища. Вітя вже неодноразово отримував тут замовлення, чим дуже задоволений. Від Плотів до Козина їхати 20 хвилин, до Києва вдвічі довше, але ж там потрібно діставатися містом до роботи.

Біля магазину ми зустріли двох чоловіків явно не нашої зовнішності. Еркиль й Азіз несли із собою повні сумки продуктів, але вміст не відрізнявся розмаїтістю. У раціоні бригади узбеків явно переважає хліб і консерви, однак будівельники не скаржаться:



ФОТО: Євген Котенко

Кухар Наталка: «Загребли всю нашу землю, гади»



Ціна кожної такої «хатинки» наближується до вартості обійстя на Беверлі-Хілз

ФОТО: Євген Котенко

— Добре живемо, — стверджує Азіз. — Платять нам нормально. Стільки в Узбекистані не заробиш і за 3 місяці. Тільки переліт на Батьківщину дорого коштує.

— Що ж це ви, тільки хліб із консервами їсте?

— Ні. У неділю обов'язково плов. Готуємо з м'ясом і з родзинками.

Колишній хазяїн, у якого працювали узбеки, довідавшись, що його будівельники готують смачний і автентичний узбецький плов, попросив приготувати страву для нього та його друзів. Недільний пікнік у Ко-

Я ДУМАЮ, ЩО МІЙ ХАЗЯЇН — НЕ БАНДИТ

зині мав пройти під знаком східної кухні, що припускала не тільки наявність плову на столі. Бригаді видали гроші на продукти, звільнили на день від основної роботи. Будівельники, які перекваліфікувалися на кухарів, старалися, як могли, виявили всю свою майстерність: до вечора можна було відкривати ресторани «Узбекистан». Однак у господаря плани змінилися: до Козина в

цей день він так і не приїхав, ні сам, ні з друзями... Щоб східний харч не пропав, довелося на допомогу кликати бригаду, що працювала по сусідству.

СПОГАД ПРО ФІЛЬМ «ІГРАШКА»

Освіта чергової співрозмовниці виявилася максимально затребуваною в рідному селищі: вона педагог-логопед. Таку няньку заможні батьки спеціально шукали для 5-річного Сергійка: у дитини дефекти дикції. Валентина Миколаївна — пенсіонерка, і ті 300 дол., які їй платять за місяць, для неї, як манна небесна. Працює вона тільки у вихідні, коли сюди приїжджає родина Сергійка, — корінна козинка «ставить» йому правильну вимову, потроху викладає українську та російську.

— У цілому, скаржитися не доводиться, — каже вона. — Тільки от виховують вони сина неправильно.

— Це ви говорите як педагог?

— Це я говорю як людина, яка бачила фільм «Іграшка». Пам'ятаєте таку французьку картину?

— А як же, там про журналіста.

— І ще про розбещеного хлопчика, у якого все було, окрім нор-

мального спілкування. А цей журналіст працював у нього живою іграшкою.

— Ви з таких? Ви працюєте іграшкою?!?

— Добре, хлопці, я пішла.

— А хто він, ваш хазяїн?

Валентина Миколаївна поспішає зникнути від нашої техніки — диктофона й фотокамери...

І на останок про спасіння. Перед від'їздом ми заходимо в церкву Покрови Божої Матері УПЦ Київського патріархату. Храм побудований у свій час ще козаками, при Союзі з нього зробили дискотеку, в 1992 році відродили. Настоятель храму отець Ярослав розповідає, що коли в перший раз проводив тут богослужіння, на ньому була присутня всього одна бабуся. Сьогодні в неділю тут буває до 50 прочан, у свята — ще більше.

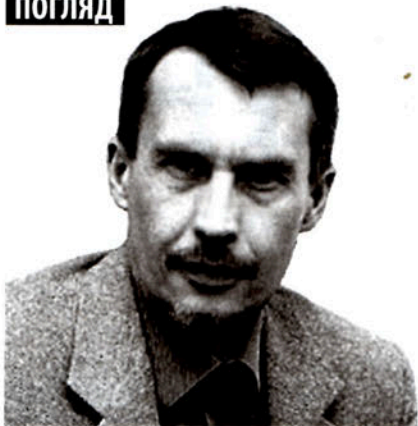
— А багаті люди до вас ходять?

— Рідко. Тільки тоді, коли потрібно освятити машину або будинок.

— Не надто вони бажають порятунку на небесах.

— Так. Але ми його бажаємо всім. ■

ПОГЛЯД



ДМІТРІЙ СКРЯБІН
журналіст, Москва

Рівняння з двома невідомими

За радянських часів люди, які не мали родичів за кордоном, вважалися умовно порядними громадянами, а ті, які мали, — вимушені були все життя виправдовуватися. Але жодні виправдання не могли зняти з бідолах підозри в таємній нелояльності до «рідної» Радянської влади і Комуністичної партії, а іноді — усіяке траплялося — навіть шпигунстві на користь якихось певних іноземних розвідок. Тому сміливіші невдахи просто писали у відповідному рядку анкети: «Немає», сподіваючись, що в органах не вистачить ні часу, ні сили перевірити кожного. (Дурні! Було б бажання.)

Нині родичі за кордоном — це ваш шанс! Мені щодо цього поталанило двічі, оскільки мої дружина і син — громадяни Російської Федерації. Їм також усміхнулася доля — їхній чоловік (батько) і донька (сестра) — громадяни України. Так і живемо у двох столицях: син вчиться в математичній школі в Москві, а донька закінчує медичний університет у Києві. Я, керуючись не лише природним батьківським хвилюванням, але і з суто наукової політологічної цікавості, спостерігаю за своїми дітьми, які дедалі більше вбирають культурний, політичний і побутовий контексти свого місця проживання. Син, на жаль, англійською говорить вже краще, ніж українською. Він визнає великі досягнення України у футболі, але вболіває і турбується за збірну Росії. Разом із однокласниками він обходив увесь центр Москви вздовж і поперек, і тепер орієнтується в цьому мегаполісі набагато краще, ніж я. І хоча до Києва син, як і раніше, їздить на канікули з великим задоволенням, рідним містом для нього стала Москва. А доньку, на-

впаки, можна заманити в гості тільки московською театральною програмою. Всі наші обережні запрошення продовжити її професійну медичну кар'єру в Москві наштотвхуються на вперте небажання залишати рідний для неї Київ. Загалом же мої діти вже повністю сформовані патріоти своїх країн і міст.

Слава Богу, ми з дружиною ще знаходимо з дітьми спільну мову, хоча переважна частина нашого життя в СРСР їм не зрозуміла. Одного разу вони з великим інтересом вислухали нашу розповідь-епопею про купівлю меблевого німецького гарнітуру. Як потрібно було чергувати вночі в черзі і відмічатися, записуючи номер на долоні. «Навіщо ж ви вибрали такий дурнуваний магазин? — Запитали вони. — Невже не можна було піти в нормальний, і купити меблі без всіх оцих проблем?»

У своєму віці і за своїх вподобань вони не дуже «заціклюються» на політиці. У сина в школі була відеоконференція з першим віце-прем'єром російського уряду Дмитрієм Медведєвим. Напередодні вчителі завбачливо поцікавилися, що учні збираються сказати високому чиновнику і можливо наступникові Путіна на посту президента РФ. Ми йому скажемо: «Превед, Медвед!» — радісно залентувало покоління Інтернету. Вчителі злякалися і проінструктували: тема конференції «Викладання програмування у школі» — і щоб жодних жартів! І ці акселерати поводитися пристойно, і поважно розмірковували перед телекамерами одразу трьох російських загальнонаціональних каналів про те, чим Linux кращий за Windows.

Донька ж взагалі, як будь-яка особа жіночої статі, інтуїтивно визначає ціну всіх обіцянок політиків і розпізнає брехню з перших слів їхніх передвиборчих виступів. Проте, під час Помаранчевої революції, що мене дуже здивувало, коли я довідався, вона з друзями вночі сиділа біля телефону і збирала відомості про порушення під час виборів. А потім брала участь у мітингах на Майдані.

Син мріє поступити в Московський університет. Власне, про це мріє весь їхній математичний клас. З ранку до ночі вони розв'язують задачі, які вже давно поза моїм розумінням. А потім по-діловому планують: після закінчення університету доведеться виїхати працювати кудись у Велику Британію. Не тому, що в Росії погано. А тому, що після випуску їх заберуть у російську армію. «Чи варто займатися п'ять років вищою математикою, щоб потім за рік все втратити?» — прагматично запитують вони.

Донька набагато ближче підійшла до самостійної професійної роботи. Вже починаючи з 4-го курсу, вона підробляла у вихідні дні медсестрою. На питання, чи подобається їй медицина, вона відповідає: «Загалом подобається, але в день зарплати — ні». Влітку за програмою міжнародного студентського обміну їй вдалося попрацювати в одній із країн Західної Європи. Її вразив не тільки рівень технічного забезпечення тамтешніх лікарень, а й рівень життя місцевих лікарів.

Діти підрастають, і не виключено, що у мене незабаром значно розшириться географія родичів за кордоном.

Провінційна

**ЖОВТНЕВА РЕВОЛЮЦІЯ ДЛЯ ПРОВІНЦІЙНИХ МІСТЕЧОК
РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ ВИБУХНУЛА НЕСПОДІВАНО**

Революція у провінції — це зміна звичного способу життя і побутових діалогів. Вона не входила в усталене і розмірене життя міст поступово. «Український ТИЖДЕНЬ» вирішив дослідити, як революція змінила життя одного із провінційних міст України. Ми взяли Херсон, але подібне можна розповісти про будь-який куточок України.

Автор: **Олександр Шумей**

**«В этом городе люди хорошо
и вкусно кушали, хорошо спали...»**
Іосіф Векслер

Херсон у 1917 році залишався малим містом на периферії. Більш ніж сторічна історія губернського центру та чорноморська каботажна торгівля творили унікальний шарм міста. Сезонні заробітки, масовий прихід наймитів тимчасово псували враження розміреності життя, але взимку Херсон знову впадав у містечкову сплячку. Формувався містечковий патріотизм, виросла власна еліта зі своєрідними культурними смаками та економічними статками. Виразною ознакою

три, телефон, кінематограф, світло, перше в Російській імперії радіомовлення.

Менш вимогливі — робітники, портовики — проводили дозвілля в так званих монополюках — державних винних магазинах. Подібний відпочинок був популярним серед херсонців. Адаже «мерзавчик», залита сургучем 100-грамова пляшка, коштувала лише 13 коп. — ціна красномовна. Власник пляшки обтирав сургуч об стіну закладу, від чого фасади «монополюк» були червоними. Найкращий у Херсоні 5-фунтовий хліб «Гейша» з пекарень відомого на той час «короля борошна» Ванштейна коштував 20 коп., найбільший

НЕ ДИВЛЯЧИСЬ НА ЗГАДАНУ ПРИВАБЛИВІСТЬ, ХЕРСОН ВІДЛЯКУВАВ ПОТЕНЦІЙНИХ ПРИБУЛЬЦІВ СВОЄЮ ТЮРЕМНОЮ АУРОЮ

життя була провінційна стабільність. Віддаленість від Санкт-Петербурга, Москви та Києва додавали консерватизму, близькість до Одеси — прагматичності, дніпровські плавні та міські паркові насадження у степах — затишку.

Ідилічна історія міста на початку ХХ ст. яскраво постає із книги спогадів «Херсон и его жители» Іосіфа Векслера, вихідця з відомої у Херсоні в ХІХ—ХХ ст. єврейської родини лікарів та музикантів. Населення Херсона — багатонаціональне, релігійне, освічене, культурне, спокійне, охайне. Доступні лазні, водогін, теа-

херсонський кавун — 5 коп., керосин — 4 коп. за літр. Лише з кінця 1916 року розпочалося суттєве зростання споживчих цін. Не дивлячись на згадану привабливість, Херсон, на відміну від інших міст Півдня, відлякував потенційних прибульців своєю тюремною аурую: чимало людей асоціювало його із містом в'язниць: каторжна, арештантська та губернська тюрми. І нині один із районів зветься Арештанткою.

Жителі міста знали владу в обличчя, а представники влади знали всіх «потрібних та небезпечних». Уособленням поліції у центральній



ФОТО: Херсонського краєзнавчого музею

частині міста протягом тривалого часу був городовий «ходалий» Мороз. До його обов'язків належало рознесення телеграм, викликів до присутніх місць. Парадоксально, але після встановлення радянської влади він єдиний зі штату поліції та жандармерії продовжував працювати, але вже на пошті як доношувач телеграм. Невдовзі перед «загальною» революцією, в кінці 1915 року в Херсоні заговорили про власну. Її організатором та натхненником був Євген Красних — головний інженер Херсонської електростанції, котрий подав до міської думи проект будівництва нової станції, будинків із 3-кімнатними квартирами для її робітників і нової трамвайної лінії. Міський голова Блажков відхилив проект, а Дума стверджувала, що Красних та Соколов, кредитор будівництва першої електростанції,

РЕВОЛЮЦІЯ

Херсонь съ высоты 600 метровъ.

Снимокъ, сдѣланный австрійцями бапрголе 1918.



хочуть здійснити революцію, — створення подібних квартирних умов для робітників спричинить наслідвання в Росії.

У своїх спогадах Іосіф Векслер життя в Херсоні чітко ділить на два періоди. Перший — до 1917 року з розміреним життям, та інший — період, межею якого стали Лютнева та Жовтнева революції. Звістка про Лютневу революцію до Херсона надійшла 2 березня, а вже 6 березня Тимчасовий уряд призначив Петра Горича комісаром уряду із правами губернатора. Горич зберіг дореволюційну посаду голови губернської земської управи. Передчасна смерть губернатора у грудні 1917 року «звільнила» його від відповідальності перед новою владою. Заснована у березні 1917 року київська Центральна Рада утворила у Херсоні губернiальну раду, діяльність якої зосере-

джувалася на питаннях національної та культурної просвіти. Осередком українського життя було товариство «Українська хата», очолюване письменником Миколою Чернявським. «Українська хата» викристалізувалася з кола української інтелігенції, пов'язаного з такими іменами, як Михайло Коцюбинський, Сергій Єфремов, Дніпрова Чайка та іншими. На зламі лютого-березня 1917 року «Хата» організувала кількатисячні мітинги під жовто-синіми прапорами, котрі, зрештою, особливого продовження не мали.

«Эх, яблочко, да куда котишься?..»

«Чай — Висоцького, цукор — Бродського, а Росія — Троцького» — така приказка ходила в післяреволюційній провінції. Масовим стало безробіття, для багатьох порятунком були славнозвісні херсонські

шлюпки — «дубки», що забезпечували міжпортову торгівлю на Півдні. Подібно до навігації та розливів Дніпра, щочотири місяці влада в Херсоні змінювалася. Чутки стали не просто супутником людського співіснування, а засобом самозаспокоєння, політичним гіпнозом. ▣

ФОЛЬКЛОР

Деникин коварный

А чего ты хочешь,
Деникин коварный?
Але же ты хочешь
завод пивоварный?
Бассейн ты добился,
а чего ты хочешь?
Знай же, ты, Деникин —
назад не воротишь!

(З пісні засуджених за кримінал жінок Херсонської в'язниці, 1919 рік)

Херсонь. Почта и Телеграфъ.
Cherson. Post- und Telegraphenamt.



На телеграфних стовпах пізніше висіли і червоні, і білі

7. Херсонь. Часть города (Мельница).



Одним із анархічних районів були Мельниці

Провінційний менталітет не підлаштовувався під режим, він прийшов із минулого та застиг у очікуванні. Провінційне місто періодично заспокоювалося: навіть відновив роботу цирк після того, як більшовики його закрили, вважаючи за розсадник політичної опозиційності. Цирк відвідували місцеві,

тому що солдати у цирк не ходять...

«Хай гірше, та інше» — гасло, яким керувалися більшість людей, щоб поліпшити своє становище, отри-

«ХАЙ ГІРШЕ, ТА ІНШЕ» — ГАСЛО, ЯКИМ КЕРУВАЛИСЯ БІЛЬШІСТЬ ЛЮДЕЙ, ЩОБ ПОЛІПШИТИ СВОЄ СТАНОВИЩЕ

ІСТОРИЧНИЙ АНЕКДОТ

Бардак у порядку

Про радянські установи один одесит висловився так влучно, що його вислів вилився у прислів'я: «Разве это порядок? Это бардак. Вот у моей тети до революции был бардак — так там был порядок!»

мати зброю, врешті вижити. Зрозуміти, що відбувається, було важко: часи настали судомні, нестабільні, сповнені хвилями періодичних переворотів. Кожна нова влада не приховувала ознак власного падіння, намагалася оголосити більше декларацій та декретів, сподіваючись, що

хоч деякі з них увійдуть у життя і залишаться там. Подібно до Києва, де у 1918 році мобілізація до гетьманської армії відбувалася за рахунок мешканців робітничих кварталів Солом'янки та Шулявки, Херсон мав свої райони проживання робітничого люду й анархічного елемента, який був основою мобілізаційної діяльності більшовицької, гетьманської, петлюрівської й білогвардійської влади — Мельниці, Воєнка, Забалка. Відповідно, першими райпарткомми в місті стали Забалківський та Воєнно-Мельничний.

Хрестоматійним прикладом політичної нестабільності Півдня за часів Директорії став поділ Одеси. Зони впливу (французька, грецька і українська) в Одесі були розмежовані так званими віденськими стільцями, — стільцями, винесеними з театрів. Ці стільці символізували кордон, який постійно змінювався. Французи та греки залишили пам'ять про себе і в Херсоні: в березні 1919 року, під час відступу військ Антанги, мешканців двох прибережних кварталів було зігнано до складських приміщень порту. Під час тісняви виникла паніка — і кілька сотень жителів були розстріляні.

До революции он был генеральской задницей. Революция его раскрепостила, и он начал самостоятельное существование.

(Ілля Ільф «Із записних книжок»)

«БУРЯ У СКЛЯНЦІ»: ЖИТТЯ ЯК ДАНИНА ПРОВІНЦІЇ

Революція у Херсоні не залишила у суспільстві чіткий хірургічний шрам: генералам ще залишалося на чому (чи пак на кому) сидіти, а вивільнені для потреб революції генеральські «частини» продовжили чекання у дніпровських плавнях і таврійських степах. Історичний калей-

доскоп швидко змінював картинки міського життя. По-різному складалася доля знаних у Херсоні людей: після революції розстріляно губернатора Миколу Бантиша, від рук грабіжників загинув предводитель дворянства Георгій Скадовський. Родина колишнього члена Державної

думи Петра Горича виїхала в Одесу, аби уникнути переслідувань. Дружина з доньками відкрили «Ательє Горич», у якому власноручно займалися пошиттям одягу. Мирний суддя Ізвєтков почав продавати морозиво; очільник губернського суду Бодрий за радянської влади влаштувався розсильним юрвідділу; голова товариства елеваторів Крос став музичним майстром, а дружина колишнього мільйонера Соколова виконувала хатню роботу, винаймаючи житло. Таких, викинутих зі свого світу людей, було чимало — вони залишалися в рідному місті серед чужих людей.

Із власністю деяких промисловців відбулися цікаві курйози: в будинку Рабіновича розмістилося Херсонське ЧК (ГПУ). Першим головою місцевої «чрезвычайки» було обрано 25-річного Івана Багненка, робітника заводу Гуревича. Херсонський учительський інститут, заснований на основі врятованого Тимчасовим урядом у жовтні 1917-го колективу Тартуського університету, назвали пізніше «ровесником революції». За радянських часів він був Інститутом народної освіти, а згодом — Педагогічним інститутом ім. Надії Крупської...

У місті з'явилися вулиці революційних «героїв» Полякова, Михайловича, Кириченка, Сорокіна, Краснощокіної, Любарської, Видригана та ін. Пізніше найближче містечко Олешки перетворять на Цюрупинськ на честь лєнінського наркома продовольства, а фактично —

ХАОС		
Часи змін		
Календар зміни влади у Херсоні в 1917—1920 роках		
Період	Встановили владу	Втратили владу
5 грудня 1917 року	Створено Воєнревком рад	Осередок Центральної Ради
18 січня 1918 року	Воєнревком захоплює владу	Осередок Центральної Ради
19 березня — 5 квітня 1918 року	Оборона більшовиків на чолі з «Радою п'ятьох»	Австро-німецькі війська, Центральна Рада
5 квітня — листопад 1918 року	Центральна Рада, Гетьманат, австро-німецькі війська у місті	Підпільний Воєнревком
28 листопада — грудень 1918 року	Страйкова боротьба більшовиків	Директорія
24 січня — 2 лютого 1919 року	Висадка англійських, французьких та грецьких військ	Більшовицький Воєнревком
27—30 січня 1919 року	Більшовицький Воєнревком	Війська Антанти
10 березня 1919 року	Вхід Червоної Армії у місто	Директорія, Денікін
25—29 травня 1919 року	Загони Григор'єва у місті	Червона Армія
13 серпня 1919 року	Денікінська армія	Червона Армія
3 лютого 1920 року	Червона Армія Уборєвича захопила місто	Директорія, Денікін

організатора голоду 1921 року Олександра Цюрупі. Постанове питання про перейменування Херсона на Владімірск іменем Мирона Владімірова (справжнє прізвище Шейнфінкель), одного із діячів більшовицького підпілля. Те, що здавалося випадковим, повернулося, щоб стати нормою;

тривале і звичне — поринало в забуття. Революція у провінційному Херсоні укорінювалася. Чи не єдиною згадкою про захищеність у містах залишалося електричне світло.

Константін Паустовський символічно описав революційний графік роботи електростанції в Одесі, монтером якої працював Ілля Ільф. Тоді, у першому радянському 1920 році, «днями мирного повстання» називали подачу світла з метою проведення вилучення майна «буржуїв». Перші експерименти із відключення світла та водогону в Херсоні запровадив наприкінці 1917 року революційний комітет депутатських рад. Голова міської думи, симпатизувальник Центральної Раді Сава Марченко намагався стабілізувати ситуацію, але отримав попередження від монтерів електростанції про нібито її замінування. Монтери були пов'язані із більшовиками, й саме вони вигадали історію з мінами, щоб заблокувати роботу станції і водогону на 3 дні. У лютому 1920 року все приховане стало явним, більшовики повернулися до Херсона, але світло з'явилося лише в 1924 році. ■



Міська дума після революції перетворилась на музей

Центр світу



СПОКІЙ, ПРИВІТНІСТЬ ТА ЩОСЕКУНДНА ГОТОВНІСТЬ ЗАРОБИТИ НА НЕОБІЗНАНОСТІ ІНОЗЕМЦІВ — ЦІ РИСИ МЕШКАНЦІВ ПІДНЕБЕСНОЇ ВПАДАЮТЬ У ВІЧІ, ЯКЩО ПОДОРОЖУВАТИ БЕЗ ТУРФІРМИ

Згідно з традиційними уявленнями китайців їхня країна — це центр світу. Самоназва Китаю — Чжун го, тобто середина держава.

Автор: Роман Кульчинський

ТЕОРІЯ

Це бачення витікає не з того, що Китай був найсильнішою імперією в регіоні, тому і «центральною». Пояснення глибше. Засадничим моментом світобудови в китайській філософії є вчення про п'ять елементів: метал, воду, дерево, вогонь, землю. З-поміж іншого, кожна стихія співвідноситься зі сторонами світу. Китай належить до стихії землі, сутність якої — бути в центрі. Центр має свої особливості: по-перше, все обертається навколо нього, по-друге, швидкість обертання центру кола буде набагато нижчою, ніж швидкість обертання на периметрі кола. Також сутністю землі є приховування, адже ми не бачимо, що в ній знаходиться. Все це нам, своїм учням, декілька років тому несподівано розповів наш учитель ушу. Отже, резюмував він, усе, що відбувається в Китаї, приховано від стороннього ока.

«Один день — одна справа», — наставляв імператора давньокитайський мудрець Тай-гун.

БЕЗ МЕТУШНІ

Перше, що вражає в столиці мільярдної країни, — повільність. Повільно їдуть авто (не більше 60 км, незалежно від завантаженості траси), повільно їдуть велосипедисти, з такою ж швидкістю — моторолери. З часом розумієш, що справи тут теж вирішуються нешвидко. Один день — одна справа. Це звичний для китайців ритм, інакше тут жити неможливо. Пекін руйнує стереотипне уявлення про мегаполіс, у якому вирує шалений ритм життя. Виявляється, так живуть «на околиці» світу, в «центрі» життя плине розмірено і тихо. Можливо, саме через це мені не траплялися люди, які кудись бігли б з виряченими очима і головою, забитою домашніми чи робочими клопатами. Коли вдивляєшся в обличчя пекінців, відчуваєш, що ці люди задоволені своїм життям (до речі, не таким легким) і собою. В рухах, поглядах, жестах водіїв, офіціантів, продавців проглядається якийсь ледь вловиме відчуття спокою, розслабленості. Власне кажучи, Пекін найбільше вразив мене саме відсутні-

стю метушні. При цьому, як і заведено на Сході, до білих туристів чіпляються і продавці сувенірів, і рікші, і таксистки.

Окрім того, що китайці нікуди не поспішають, вони ще й не будують конкретних планів. Їхнє планування приблизне, і зі зміною зовнішніх обставин моментально змінюються і плани. При цьому істинної причини, через яку все помінялося, вам ніколи не скажуть, натомість висунуть зовсім інше пояснення. Тому спланувати день із німецькою точністю тут навіть не пробуйте — будьте певні, втрутитися безліч чинників, які від вас не залежатимуть, і всі ваші плани підуть коту під хвіст. Наприклад, купити чай менше ніж за день ніяк не вийде, адже спочатку потрібно вибрати магазин, потім перенюхати безліч чаїв, а потім поспробувати ті, які вам сподобалися. А пробуються три заварки одного чаю. При цьому все робиться без зайвої метушні. До того ж, розраховуючи свій день у Пекіні, варто враховувати значні відстані, так, прогулянка з одного кінця площі Тяньаньмень в інший забирає 20 хвилин.

Як при такому підході до життя китайцям вдалося завалити увесь



ФОТО: Ольга Раушкова

ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО, АБО ГОГУН. Тут мешкав імператор, його дружина, наложниці, обслуга, також вирішувалися державні справи.

ЧАС НА ЕКСКУРСІЮ: 1 день.

ЦІНА: 60 юанів + 40 юанів — електронний гід

світ своїми товарами, для мене залишається загадкою. Очевидно, в нашому давньому прислів'ї «Тихіше їдеш — далі будеш» більше сенсу, аніж у його сучасному варіанті «Тихіше їдеш — навряд чи доїдеш».

Єдине місце, де все відбувається швидко, — ресторани. До вас відразу підбіжить офіціант, замовлену страву швидко приготують, відразу після прохання принесуть рахунок,

здачі теж довго чекати не треба. Та все ж не сподівайтесь швидко перекусити: якщо в компанії більше чотирьох чоловік, то неодмінно почнеться дискусія, що брати, страв пропонується багато, які вони, зрозуміти не спробувавши неможливо. Процес їжі розтягнеться надовше, ніж ви сподівалися, оскільки їдять тут, як відомо, паличками, а це теж уповільнює процес.

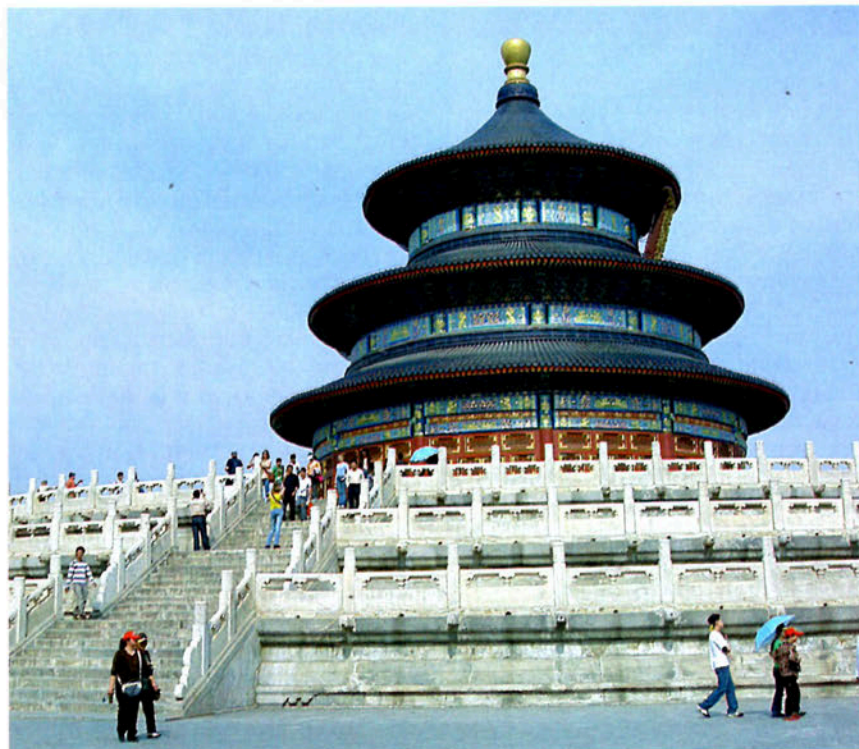


ФОТО: Ольга Раушкова

ХРАМ НЕБА. Раз на рік імператор приносив тут жертву Небу і молився за хороший урожай.

ЧАС НА ЕКСКУРСІЮ: півдня.

ЦІНА: 40 юанів

«Війна — це шлях обману», — писав знаменитий військовий теоретик давнього Китаю Сунь-цзи.

ПЕКІНСЬКІ ВИСТАВИ

Маркетологи часто намагаються адаптувати теорію Сунь-цзи до сучасної бізнес-практики. І вони праві, перефразувавши класика, можна сміливо стверджувати, що в Піднебесній (як і скрізь) «торгівля — це шлях обману». Китайці вважають, що будь-який іноземець — априорі багатий. Тому, якщо продавець бачить білу людину, він одразу називає ціну в декілька разів вищу від загальноприйнятої. Також не зрозуміло, якої якості товар вам пропонують. Причому дорогий магазин не гарантує автентичності чи якості товару. Тут підхід такий: якщо ви не розбираєтеся в товарі і в його ціні — це ваша проблема. Совість продавця, який впарив вам фабричний чайник, видаючи його за твір мистецтва і роботу великого майстра, буде абсолютно чистою.

Навіть якщо ви озброєні інформацією про те, що в Китаї дурять на кожному кроці, вас все одно обдурять. Причому зроблять це витончено. Але здачу можете не перевіряти, вам її дадуть правильно. До моменту, коли ви розстанетеся з грошми, вас підведуть заздалегідь, розіграють цілу виставу, і ви віддасте їх з дорогою душею. Ми поїхали до Великої китайської стіни. Біля неї, як біля кожного туристичного об'єкта будь-де у світі, торгують різними цікавими для туристів штуками. Продавці пропонують шовк, сувеніри, футболки (по \$1, коли покупців немає, і по \$10, коли народу стає більше). Серед усього цього продається «антикваріат», але, начитані про масові підробки під старовину, ми тут нічого не купуємо. Неподалік від торгових рядів — магазинчик з красивими вітринами, на яких теж стоїть «антикваріат», підсвічений невеличкими лампочками. Вам дозволяють помацати руками порцеляну, за яку просять більше 1500 юанів, на стінах розвішані картини місцевих художників, відразу пропонують чай. Одним словом, повний контраст із базаром: все солідно, респектабельно, дорого. Поки ви роздивляється товар, наче експонати музею, до вас підходить продавець і починає розповідати про ту чи іншу чашку або чайник. При цьому наче



Людей, які займаються чимось дивним, часто можна побачити на площах міст. Це члени різних кланів, які практикують одне з безлічі традиційних мистецтв

між іншим вставляє, що магазин державний. Під впливом усього цього я купив мисочку «епохи Мін, якій 300 років» за 200 юанів. Потім виявилось, що це підробка, хоча і якісна. Надалі під час розповідей про антикваріат я криво посміхався, і продавці моментально робили поправку, що товар зроблений «під антикваріат». Інший випадок. Ми дивимося палац принца Гуна. Підходимо до одного з павільйонів, де стоїть натовп китайців, які слухають екскурсовода, вхід перекритий стрічкою. Тільки-но ми просунули

ЯКЩО ВАС ЗАЛИШИТЬ БАЙДУЖИМ КИТАЙСЬКА АКВАРЕЛЬ, ТО ВСЕ ОДНО НЕ ВДАТЬСЯ УНИКНУТИ СПОКУСИ КУПИТИ ДЕКІЛЬКА НАДЗВИЧАЙНО ВИТОНЧЕНИХ ЧАШЕЧОК

голови, заглядаючи всередину, нас запросили зайти, посадили за стіл, запропонували чаю. Виявляється, це бібліотека принца (столу, за який ми сіли, понад 150 років). Поки за стінами бібліотеки швендали сотні туристів, ми сиділи в

тиші і насолоджувалися чаєм. Дівчина, яка нас запросила, розповідала про різні способи заварки чаю, про те, як його п'ють на Півдні і як — на Півночі. Ведучи милу бесіду, нас непомітно підвели до презентації товару, який можна купити тут. ▶

СЛОВНИЧОК ТУРИСТА

Фен-шуй — китайська наука про те, як гармонійно організувати навколишній життєвий простір.

Лаовань — зневажлива назва іноземця. Можна перекласти, як «іноземний лох».

Хутуни — старі квартали Пекіна з одноповерхових будинків, які стоять впритул один до одного. Хутуни розділені вузесенькими покрученими вуличками. Ходити там одному дещо страшно. Зараз хутуни масово зносяться.

Бодхідсатва — істота, яка досягла просвітлення, але відмовилася входити в нірвану, взявши обітницю допомагати всім, хто здатен відчувати.



ВЕЛИКА КИТАЙСЬКА СІНА. Знаходиться в межах Великого Пекіну.

ЧАС НА ЕКСКУРСІЮ: 1 день.

ЦІНА: 30 юанів — вхід на стіну, 40 юанів — спуск на санчатах по спеціальній трасі

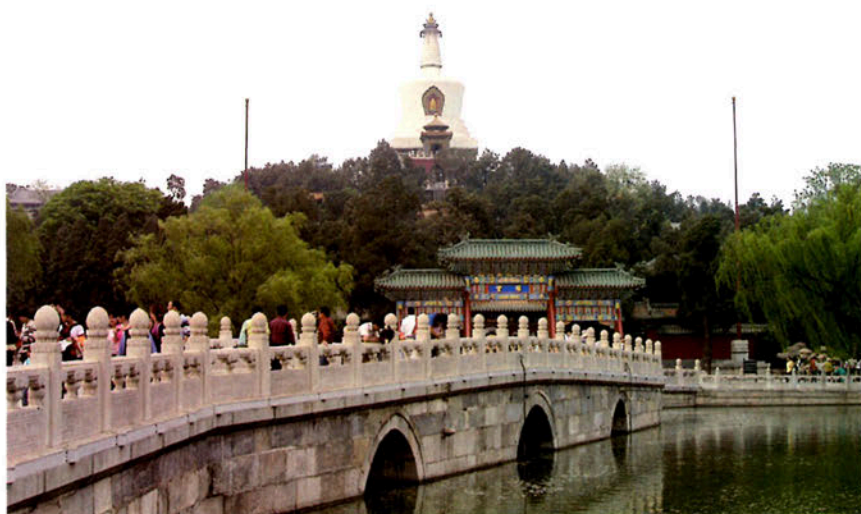
Це різні чайні набори. Дівчина так переконливо і красиво розповідала про кожен набір, що один з нас не витримав, і віддав \$100 за один з них — далеко не найдорожчий. Хоча усі прекрасно розуміли, що на базарі можна знайти такий самий у 2 рази дешевше.

Варто бути готовими і до грубих та нахабних «розводок».

Нас було двоє, і ми стомлено волочили ноги по Тяньаньмень. Тільки-но подумали, що було б непогано зняти рікшу, як він виріс наче з-під землі. На запитання про ціну показує «3».

У РУХАХ, ПОГЛЯДАХ, ЖЕСТАХ ПРОГЛЯДАЄТЬСЯ ВІДЧУТТЯ СПОКОЮ І РОЗСЛАБЛЕНОСТІ

Я знав, що до потрібного нам місця можна зторгуватися за п'ять юанів з людини. Тому ми швидко погодилися. По дорозі наш рікша театралью показував, як йому важко. На півдорозі він пересадив одного з нас до свого колеги, і ми проїхали навіпростець вузькими вуличками хутунів [див. словничок]. Зупинилися теж у хутуні метрів за сто від великої ву-



ПАРК БЕЙХАЙ. Знаходиться поруч із Гогуном, у часи імператора був відкритий лише для знаті. В парку можете побачити художників і каліграфів за роботою. Обов'язково підніміться до буддистського храму Білої пагоди, розташованого на острові посеред озера.

ЧАС НА ЕКСКУРСІЮ: півдня — день.

ЦІНА: 20 юанів — вхід до парку, 30 юанів — вхід до монастиря

лиці. І тут з'ясовується, що платити потрібно не 3 юаня, а 300 з людини, і в нього навіть є заламінований прайс. Побачивши наші круглі очі, китайці знизили ціну до 300 з двох. Після 10 хвилин дискусії і криків ми віддали такі 50 юанів і по очах побачили, що вони були задоволені. Знайомі китайці, вислухавши нашу пригоду, сказали, що можна було взагалі

не платити і звертатися до поліції. Але коли ти скандалиш у вузькій вулиці чужого міста і на тебе з цікавістю починають дивитися все більше місцевих жителів, то в такій ситуації найменше думаєш про гроші. Тим більше, що 50 юанів — це навіть не 50 гривень.

Китайці — дуже гарні психологи, і якщо вони бачать, що створили



Зображення Будди не чіпали навіть комуністи

КОШТОРИС

Віза: \$100 через турфірму.

Переліт: \$720—800.

Готель: \$30—50 — двомісний номер, \$10 — місце в хостелі.

Їжа: \$2—7 — обід без алкоголю на людину в ресторані середнього рівня.

Валюта: \$1 — 7,5 юаня, 1 юань — 66 копійок.

Таксі: 2 юаня за кілометр, до 10 кілометрів — 10 юанів.

ситуацію, в якій лаовань [див. словничок] готовий розпрощатися з грішми, то вони їх у вас таки вициганять. Причому здалося, що суму скажуть залежно від того, наскільки велика, на їх думку, ваша готовність платити. Чим менша — тим меншу суму називають.

МАНІЯ ПОКУПОК

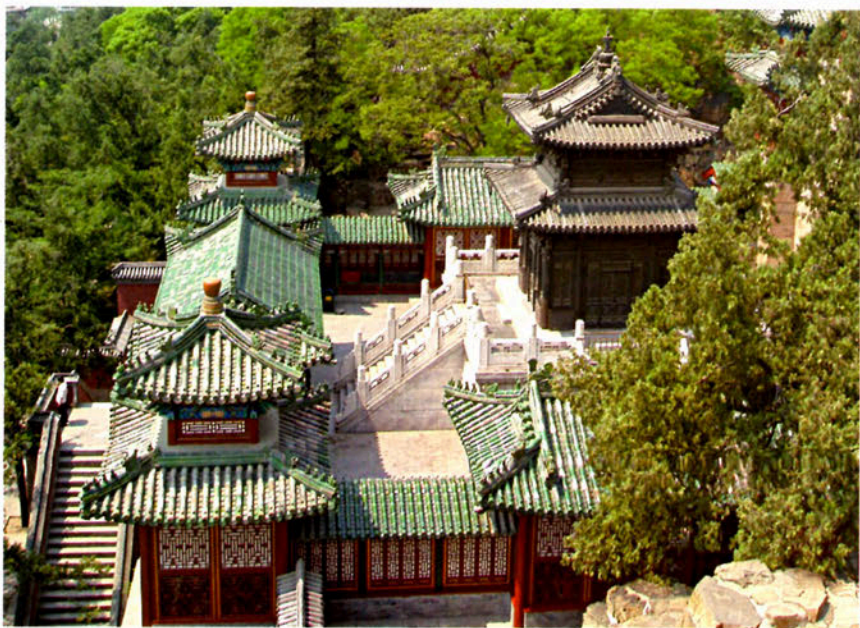
Потрапляючи в Китай, навіть на найстійкіших противників споживацького суспільства нападає страшна хвороба — манія покупок. За п'ять тисяч років китайська культура виробила неймовірну кількість стилів, напрямків і методик. І якщо вас залишить байдужим китайська акварель, то вам не вдасться уникнути спокуси купити декілька надзвичайно витончених чашечок. А потім ви побачите ще кращі, ще дешевші, і перерахувавши юані на гривні, вирішите, що треба брати декілька комплектів на подарунки друзям. Не можна повертатися додому і без чаю, а тільки ви купили пакетик, вас уже цікавить різне чайне причендалля — його тисячі видів. А як не купити старі (чи під старовину) срібні прикраси з Тибету? Або традиційну шпильку для волосся? А ще є набори для каліграфії і сама каліграфія, виконана в різних стилях. Маючи кісточки для каліграфії, можна придбати дуже стильні підставочки і шухлядки для їх зберігання. Я вже не кажу про різні буддистські та даоські амулети, фігури Будд і бодхідсатв [див. словничок]. Ви колись щось читали про фен-шуй [див. словничок]? Тут можна купити все для того, щоб ваш дім випромінював щастя і гармонію. Ви цікавитесь ушу? Розмірковувати над тим, що з ушуїстських штук купити, а що — ні, можна годинами. У вас серед знайомих є оригінал, який полюбляє грати на екзотичних інструментах? Тут вони вважаються класичними і їх теж без-



ЛАМАЇСТЬКИЙ ХРАМ. Побудований на честь візиту Далай-Лами до Пекіну, один з основних ламаїстських храмів світу. Поруч із храмом безліч магазинчиків, де продається різноманітна буддистська символіка, прикраси з Тибету, різні примочки для фен-шуй. Поруч храм Конфуція.

ЧАС НА ЕКСКУРСІЮ: півдня — день.

ЦІНА: 40 юанів — ламаїстський храм, 10 юанів — храм Конфуція



ПАРК ІХАЮАНЬ, ЛІТНЯ РЕЗИДЕНЦІЯ ІМПЕРАТРИЦІ ЦІ СІНЬ. Внесений до об'єктів загальною людської спадщини ЮНЕСКО. Для створення цього парку імператриця використала кошти, передбачені на утримання всієї армії.

ЧАС НА ЕКСКУРСІЮ: 2—3 дні.

ЦІНА: 60 юанів, можна взяти напрокат моторний човен — 60 юанів за годину

ліч. Список можна продовжувати до безкінечності. Адже Китай — це ще й батьківщина шовку, і як приїхати додому без подарунку з шовку? А прикраси? Хіба можна не купити намисто з коралів за 50 юанів, про ціну перлів я взагалі мовчу.

Якщо ви не потратили гроші на традиційні товари, то ще залишається дешева електроніка, дешевий одяг і т. д. Не варто забувати і про

делікатеси в ресторанах. Лобстери й інші морепродукти також значно дешевші, ніж у Києві. Дивлячись на різного розміру раків, креветок, кальмарів, які плавають в акваріумах біля входу до ресторану, ви обов'язково спокуситесь їх скуштувати, адже це дешевше, ніж у Києві, та й готують тут краще. Одним словом, скільки б грошей ви не взяли, вам все одно не вистачить. ■

Планета на прив'язі

**ІДЕЯ СТВОРЕННЯ КОСМІЧНОГО ЛІФТА
ДЛЯ ТРАНСПОРТУВАННЯ ВАНТАЖІВ НА ОРБІТУ
ВЖЕ ПОНАД СТОЛІТТЯ ЦІКАВИТЬ НАУКОВЦІВ**

Скептики вважають цю ідею чистою фантазією, однак Національне управління США з астронавтики та дослідження космічного простору (NASA) і приватні компанії фінансують дослідження в цьому напрямі.
Автор: **Тетяна Іващенко**

Звідправкою на орбіту перших туристів власники компаній, які займалися астронавтикою, втратили сон. Перед ними відкрився величезний ринок і безмежні можливості. Вони побачили, де приховані шалені прибутки, але ще не знають, як їх отримати. Адже подорож у космос сьогодні можуть дозволити собі тільки перенасичені враженнями мільяртери. Запуск супутника в космос, на геостаціонарну орбіту [див. **словничок**], коштує майже 20 тис. дол. за кілограм ваги. Справжні ж прибутки почнуть надходити лише тоді, коли цю мандрівку купуватимуть широкі маси простих мільйонерів. Тому кращі мізки, задіяні в космічних дослідженнях, б'ються над тим, як здешевити вояжі на орбіту. В тому

дорого й окупитись лише тоді, коли ліфт використовуватимуть для важких космічних об'єктів упродовж значного часу. Практично в усіх проектах, присвячених цій ідеї, основою ліфта є линва або кабель, який буде з'єднувати поверхню Землі з космосом.

З'єднані з космосом

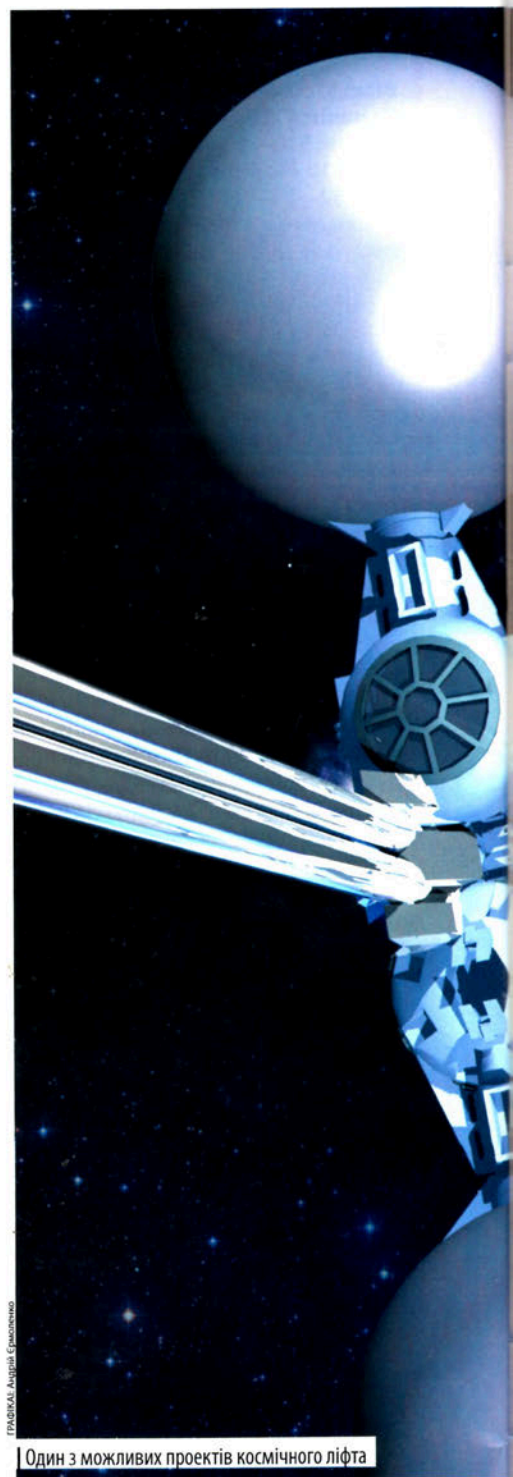
Одним кінцем линва мала б кріпитися до бази, наприклад, до плаваючої платформи в районі екватора, а іншим — до противаги, яка має знаходитися у нерухомій точці вище геостаціонарної орбіти. Конструкція не падатиме завдяки відцентровій силі обертання нашої планети. Цією линвою рухатиметься ліфт, що підніматиме су-

ЗГІДНО З ТРЕТІМ ЗАКОНОМ НЬЮТОНА ПІД ЧАС ВІДПРАВЛЕННЯ ВАНТАЖУ ЛИНВА УПОВІЛЬНИТЬ ЗЕМЛЮ НА НЕЗНАЧНУ ВЕЛИЧИНУ

числі і американське агентство з космічних досліджень NASA. Здається, що на сьогодні вони не вигадали нічого кращого, ніж повернутися до ідеї, над якою ще 1895 року розмірковував Костянтин Ціолковський. Йдеться про так званий космічний ліфт, що знижує собівартість запуску супутника до кількох сотень доларів за кілограм ваги і навіть більше. Проте реалізація такого проекту коштуватиме неймовірно

путники чи кораблі з туристами. Розробники остаточно ще не знають, де взяти противагу. Один із проектів пропонує використати для цього метеорит. Інші — продовжити линву далі у космос, аби надлишкова довжина виконувала роль противаги.

Інша проблема — вага і міцність самого каната. Він має бути надлегким, аби його можна було доставити в космос, і водночас — надміцним,



Один з можливих проектів космічного ліфта

щоб витримати свою вагу, плюс вантаж та дію зовнішніх чинників, таких як вітер. Нині вчені вже визначилися, з чого робитиметься линва — це вуглецеві нанотрубки [див. **словничок**], виробництво яких вже налагоджено в провідних лабораторіях світу. У такому випадку розрахункова вага початкової линви, з якої стартує конструкція каната — кілька десятків тонн, а один кілометр ва-



житиме близько 400 грамів. Линва з нанотрубок буде у шість разів міцнішою за алмаз і у двадцять п'ять — за найкращу сталь. Кабель має бути неоднорідної товщини (задля збереження міцності та з метою використання відцентрової сили). Ліфт підніматиметься по линві за допомогою встановленого на ньому двигуна. Слід зазначити, що конструкція згідно з третім законом Ньютона

[див. словничок] під час підйому уповільнить Землю на незначну величину, а під час спуску — прискорить.

СТАРТ У 2014 РОЦІ ВІДКЛАДАЄТЬСЯ

Компанія Liftport заявляла про запуск ліфта вже до 2014 року. Та цього літа її керівники висунули звинувачення у спробі шахрайства з акціями, і компанія припинила своє існування. Прогнози більшості

вчених є більш поміркованими: вони вірять, що ліфт побачить тільки наступне покоління, яке сьогодні навчається в школі.

Економіка космічного ліфта також викликає питання. Консервативна оцінка вартості найпростішого варіанта становить 5 млрд дол. США. Виробництво лише нанотрубок необхідної довжини — а це понад 36 тис. км — сьогодні коштуватиме близько 500 млн дол. Та незважаючи на те, що нині ринок запуску супутників занадто вузький, аби окупити створення ліфта, кардинальне зниження ціни на доставку в космос спричинить появу нових бізнесів — так, як це колись сталося із залізницею. У такому разі ліфт окупиться після виведення на геостационарну орбіту кількох тисяч тонн вантажу. Але, крім здешевлення виходу на орбіту, ліфт порівняно з нинішніми ракетами буде набагато екологічнішим видом транспорту.

У часи виникнення міфу про Ікара людство не мало й гадки, що колись літаки стануть реальністю, не кажучи про мандрівки у космос. «Дурню, впадеш — не подолаєш сили тяжіння!» — застерігали сміливців. Можливо, ентузіасти, які вперто випробовують різноманітні моделі космічного ліфта, і виглядають схожими на попередників, однак саме мрійники і фантазери за усіх часів давали поживу для філософської та наукової думки. ■

СЛОВНИЧОК

Геостационарна орбіта — колова орбіта, розташована над екватором Землі. Супутники, розміщені на ній, обертаються навколо планети з кутовою швидкістю, що дорівнює кутовій швидкості обертання Землі довкола осі; вони постійно перебувають над однією точкою земної поверхні.
Вуглецеві нанотрубки — видовжені циліндричні структури діаметром від одного до кількох десятків нанометрів (одна мільярдна частина метра) і довжиною до кількох сантиметрів, виготовлені з трубчатих плоских молекулярних структур графіту.

Третій закон Ньютона — сили, що виникають при взаємодії тіл, є рівними за модулем і протилежними за напрямом, та прикладені до різних тіл.

Шоу емоцій

VII МІЖНАРОДНИЙ ФЕСТИВАЛЬ «ЗОЛОТА ЛІЛІЯ» ДАВ ЗМОГУ ГЛЯДАЧАМ ПОКАЗАТИ НАЦІОНАЛЬНУ РИСУ — ЛАГІДНІСТЬ ВДАЧІ

«Візитівка спортивної індустрії та шоу-бізнесу України», як коротко охарактеризували організатори свій захід, більше скидався на корпоративну вечірку. Щоправда, дуже велику.
Автор: **Вікторія Поліненко**

Сучасний спорт більше схожий на іграшку-калейдоскоп. Пам'ятаєте? Дивившись в трубку, а там, залежно від того, як повернути коліщатко, складаються різні візерунки. Тут те саме — лише від кута зору залежить, у яких поєднаннях явиться нам цей багатолікий Янус.

«Золота Лілія» з самого початку апелювала не так до спортивної складової (у фестивалі вона ледь відчутна), як до емоцій глядачів. Інакше чим пояснити це «ірландське рагу», коли в одній програмі з'являються артисти класичного балету й естрадні співаки, олімпійські чемпіони і брейк-дансери, грузинські танцюристи та група акробатів.

Позаду мене сиділи три балакучі подружки. Від початку я зауважила, що вони реагують на все, що відбувається, в унісон з глядачами Палацу спорту, але їхня реакція співпадала з моєю не часто. Радісне піднесення викликала у дівчат поява винуватиці свята у складі танцювальної групи Free-Art. Мистецтво довольного пересування сценою Лілія Подкопаєва завоювала на телевізійному проєкті «Танці з зірками». Як прокоментувала одна з невгамовних щебетух: «Мені б так рухатися». Гадаю, з нею в душі погоджувалися переважна більшість присутніх. Бути яскравими й успішними хочеться всім, але нема бажання докласти до того жодних зусиль. А підглянути в мас-медію шпаринку за відомою особою — не гріх, а відпочинок.

Сплеск змішаного із захопленням подиву спричинив вихід Алексея Голобородька, який 2007 року виборов титул «Найгнучкіша дитина планети». По-материнськи зітхаючи, дівчата швиденько обговорили неймовірні можливості людського організму. А я не могла відірватися від обличчя хлопця: такий недитячий ви-

раз дотепер я зустрічала лише на світлинах із зображенням біженців Косово чи ірзських піддітків.

Свою душевність українські глядачі майже нарівно поділили між бразильцями, які демонстрували бойове мистецтво капоери, і збірною світу на акробатичній доріжці, китайським еквілібром на стільцях і виступом академічного ансамблю пісні й танцю «Донбас». Але рівна емоційна лінія, якою б позитивно вона не була, вимагала якогось вибуху — хай і не вулканічного за силою, проте відчутного. І дочекалася.

Шоу розпочалося із запізненням на 45 хвилин, що для Києва давно стало звичною практикою, але й цього виявилось недостатньо, аби підготувати спортивний реманент належним чи-



Лілія Подкопаєва. Соло зірки

ФОТО: Валентин Дірман



ФОТО: Валентин Дірман

Алексей Немов за три хвилини до падіння

НАВИГАТОР

ном. Усю принадність несподіванки мав змогу оцінити чотириразовий олімпійський чемпіон зі спортивної гімнастики Алексей Немов. Його номер складався з двох фрагментів. Перший — кумедний танець у піджаку Григорія Чапкіса (скуті одягом меншого розміру рухи компенсувалися почуттям гумору, що його аж випромінював росіянин). Другий — вправи на поперечині. У перші ж секунди, щойно гімнаст розпочав демонструвати свою фізичну культуру, відірвалися троси, що утримували поперечину. Інвентар упав в один бік, а Немов, зробивши сальто, приземлився з іншого неушкодженим — роки тренувань даремно не минають. Продовжити виступ йому не дали, тому що часу на поновлення конструкції не було, а show must go on.

Особисто я справді подивувалася лише солістам Національної опери та балету України, котрі вийшли до народу з хореографічним шедевром — Гранд па з «Дон Кіхота» Мінкуса. Вишуканість Олени Філіп'євої та її партнерів настільки стилістично відрізнялася від усього раніше продемонстрованого, що на тлі кенійського драйву та грузинської запальності виглядала якось недоречно. «Я нічого не пропустила?» (одна з подружок якраз виходила по каву для всіх під час балету). «Нічого цікавого», — відповіли їй. ■



Кенійський Шива — колектив Rasta Mombasa

ФОТО: Валентин Дігачев



Алексей Голобородько. Ндитяча робота

ФОТО: Уман

Привід опери



ФОТО: Олександр Пугач

КРИЗА ЖАНРУ В ЦИФРАХ І ФАКТАХ

Київ має достатньо приводів для того, аби цього року не відзначити три славетні дати: 400-річчя від народження опери, 140-ліття Національного театру опери та балету і 25 років Муніципальної опери.
Автор: Інна Писарська

Кожну з приємних дат у місті помітили і по-своєму відсвяткували. Що в черговий раз засвідчило: оперний жанр у більшості київських постановок виглядає радше мертвим, ніж живим.

НАУКОВИЙ ФОРМАТ

Коли письменнику бракує ідей для роману, він береться за мемуари. Коли людина переживає особисту кризу, їй потрібно про це поговорити. Коли щось негаразд у

мистецтві, можна зробити потужну конференцію, під час якої «згадати все» і погомоніти. Власне, так і сталося із київським святкуванням 400-ліття оперного жанру: його відзначали ще наприкінці весни 2000 року, мабуть, однією із найсвітліших музикознавчих конференцій останнього часу.

Насправді опера має принаймні три дні народження. Першим твором, покликаним відродити істинне обличчя античної трагедії, стала «Дафна» Якопо Пері, рукопис якої не зберігся до наших днів. Наступний витвір діячів «Флорентійської камерати» Пері та Каччіні «Еврідіка» з'явився на світ рівно на межі століть, у 1600 році. 1607-го, коли був вперше поставлений «Орфей» Монтеверді, стало зрозуміло, що опера — це всерйоз і надовго.

Столичне зібрання святкувало другий із зафіксованих історичною хро-

нікою ювілеїв. Вітчизняні дослідники ніби навмисне вибудували програму так, щоб розмова про оперу не скотилася до сірого українського сьогодні. Зрештою, насолода від доповідей про «негудешні вистави» на деякий час компенсувала неможливість задоволення від самої опери на столічних сценах.

Щодо київських постановок дали висловитися лише іноземним науковцям. Один із них щиро зізнався, що все життя займався тим, чого ніколи на власні очі не бачив — оперним мистецтвом XIX століття. Його надзвичайно тішив той факт, що на решті тут він зміг доторкнутися до збережених у первісному вигляді традицій опери позаминулого віку. А німецький режисер Міхаель Гензель (у ті дні він завершував готувати із трупою Національної опери «Ромео і Джульєтта» Шарля Гуно), навпаки, нарікав на відсутність в

українських співаків акторської підготовки та повну «заштампованість» їхніх сценічних манер. Особливо пана Гензеля спантеличила категорична відмова вітчизняних ромео і Джульєтти співати у відповідних сценах оголеними, що здалося йому вкрай дивним.

Звісно, ні про яку «київську частку» вже в цьогорічних «Європейських оперних днях» не йшлося. Так само, як і про фестиваль «внутрішнього значення», який, наприклад, ще 7 років тому влаштували для себе поляки. У Варшаві спромоглися виконати не лише найперші італійські опери й барокові партитури, але й приділити увагу своїй музиці, озвучивши як ранні польські опери, так і найсучасніші витвори молодих композиторів.

«Ромео і Джульєтта» у версії Міхаеля Гензеля, в яку вітчизняні традиції внесли свої жорсткі корективи, досі прикрашає репертуарну афішу Національної опери. З того часу, здається, ніхто з режисерів не вимагав від співаків оголення. Ані тілесного, ані емоційного.

СУВОРІ БУДНІ

Багато років поспіль сезон в Національній опері відкривав «Тарас Бульба» Миколи Лисенка в музичній редакції Ревуцького — Лятошинського. Останні 2 роки театр наполегливо урізноманітнює вітчизняну репертуарну частку, але дебютує минулорічними прем'єрами. 139-й сезон відкривав «Мойсей» Мирослава Скорика, нинішній, 140-й, — «Ярослав Мудрий» Георгія Майбороди.

Якщо не заглядати за лаштунки, а лише проглянути списки прем'єр останніх років, вимальовується показово оптимістична картина. Тільки лінивий не писав про занепад вітчизняного репертуару на головній музичній сцені та відсутність молодих, активно діючих оперних режисерів. І от відповідь театру — тепер все на місці. Половина партитур (йдеться водночас про опери і балети), поставлених минулого сезону і запланованих на нинішній, створені українськими композиторами. Причому деякі — прямо на замовлення театру. З'явився і постійно задіяний у підготовці нових вистав молодий режисер, за штатним розкладом — асистент режисера, Анатолій Солов'яненко (його «призначено» відповідати за вітчизняну складову репертуару Націо-



«ТУРАНДОТ»

ФОТО: Олександр Турко

нальної опери). Але чи став театр від того не формально, а дійсно живішим та цікавішим глядачеві?

Фактично, «Мойсей», що дав початок черговому витку старих звичаїв, своєю статичністю на сцені більше

Паганіні в оркестровій версії Скорика. Із оперних новинок запропонують «Норму» Белліні (постановник Солов'яненко-молодший) та «Руслана і Людмилу» Глінки (ім'я режисера буде оголошене додатково,

ОСТАННІ ДВА РОКИ НАЦІОНАЛЬНА ОПЕРА УРІЗНОМАНІТНЮЄ УКРАЇНСЬКУ РЕПЕРТУАРНУ ЧАСТКУ, АЛЕ ДЕБЮТУЄ МИНУЛОРІЧНИМИ ПРЕМ'ЄРАМИ

схожий на ораторію, ніж на оперу. За постановкою «Ярослава Мудрого» можна вивчати кліше так званого великого радянського стилю із його монументальністю та доведеною до абсурду умовністю дії. На цей рік «українську квоту» доберуть балетами. Крім щойно поставленого «Буратіно» Юрія Шевченка, запланована «Весна» на музику 24 каприсів

але відомо, що театр планує запросити російського фахівця).

Насправді ж у Національній опері кожного року відбувається одне й те саме. З осені до весни публіці доводиться тішитися традиційним італійсько-російським асортиментом із кількох десятків повторюваних назв. А на тих, хто стійко тримався, насамкінець сезону чекатиме



«МАКБЕТ»

ФОТО: Олександр Пугач

заохочувальний бонус — яскрава (або, принаймні, природна) прем'єра від італійського режисера на гроші Італійського інституту культури, з якою оперна труппа Національної опери вже наступної осені вирушить у тривалі гастролі і яка наприкінці року отримає від столичних театральних експертів «Київську Пектораль» у номінації «Музична вистава».

Цих вистав хоч і небагато, та й виглядають вони не надто революційно, але все ж варто відвідувати саме їх. Запам'ятовуйте: «Макбет» Верді, «Манон Леско» Пуччіні (обидві поставив Італо Нунціата), «Турандот» Пуччіні, «Джоконда» Понкіеллі, «Фауст» Гуно — «режисерський триптих» Маріо Корраді.

ДОРΟΣЛИМ І ДІТЯМ

Про Муніципальну оперу преса згадує вкрай рідко. Можливо, тому що цей театр (на щастя!) так і не подолав дитинність власної «ментальності». Парадокс у тому, що фундаментальне мистецтво, принаймні формально, робиться в Національній опері, а на Муніципальну залишене «вжиткове», пристосоване до потреб цільової аудиторії.

Опера порівняно з балетом (наполегливо раджу не пропустити «Білосніжку і семеро гномів» Павловського в постановці Литвинова) і тут пасе задніх, але музичні казки слід шукати саме в цьому театрі — від злегка анемічної та дещо вторинної за музичним матеріалом «Історії Кая та Герди» петербуржця корсаківської школи Сергія Баневича до дитячого «замінника» «Тараса Бульби», мюзиклу «Як козаки змія приборкували» Ігоря Поклада.

Прем'єрні плани Муніципальної опери не певні, тому що залежать від гастрольних замовлень закордонних антрепренерів і «театрів-побратимів», які можуть допомогти із костюмами. Втім, розраховуватимемо на головівську «Ніч перед Різдом» Римського-Корсакова (ставитиме Лариса Моспан-Шульга), на «Снігуроньку» Римського-Корсакова та очікуватимемо ще однієї версії «Травіати» Верді. Навіщо вона нам втретє (цей твір уже є в репертуарі Національної опери та Оперної студії Національної музичної академії України), та ще й в театрі, головна аудиторія якого — діти, — це, все ж таки, останнє з питань, які хочеться поставити київським оперним театрам. ■

ПОГЛЯД



МАРИНА ЧЕРКАШИНА-ГУБАРЕНКО
доктор мистецтвознавства, професор

Проблемна елітарність

Світова опера існує як величезна імперія, що живиться широкими міжнародними контактами. Наше оперне мистецтво виявляється в цьому відношенні ізолюваним, звідси й певний провінціалізм. Сьогодні ми живемо лише за рахунок власних ресурсів, взаємовигідного обміну між вітчизняними та іноземними театрами практично немає. Навіть наші співаки, які виступають за кордоном, на Батьківщині бувають зрідка. Коли ми чули востаннє Анатолія Кочергу?

Нам не вистачає живого «кровообігнута»: і виставами, й ідеями. Яким би видатним не був диригент Зубен Метта, який очолював Баварську національну оперу, але після завершення контракту він поступився місцем іншому. А в Києві — єдиний головний режисер Дмитро Гнатюк. Та й диригент у нас один. Володимир Кожухар справді талановитий, але він замкнений у своєму середовищі. Якби його запрошували до інших театрів, Національна опера могла би навзаєм закликати інших фахівців. Проблема пов'язана не в останню чергу з грошима. Але насамперед — з неусвідомленням значення опери в культурній політиці країни.

Крім того, давно розроблено методи популяризації цього елітарного мистецтва в масах. На мюнхенському оперному фестивалі, наприклад, є обов'язковою так звана опера для всіх: 2—3 вечори транслюють спектакль з театру прямо на площу. Збирається колосальний натовп, і люди не полишають своїх місць навіть у негоду. Думаю, така практика була би цікавою і для нас.

ДОВІДКА

Свій перший сезон у Києві стаціонарний оперний театр розпочав 8 листопада 1867 року постановкою опери «Аскольдова могила» Верстовського. Згодом на прем'єри своїх творів до Києва приїжджали Чайковський, Римський-Корсаков, Рахманінов. 1896-го театр згорів, а за 5 років був відбудований німецьким архітектором Віктором Шретером.

Після націоналізації 1919 року отримав назву Державного оперного театру імені Лібкнехта, з 1926-го іменується Київська державна академічна українська опера (всі вистави йшли виключно українською). З 1934 року — Київський державний академічний театр опери і балету, з 1939 року — ім. Тараса Шевченка.

Зала на 1628 місць. До 1934 року фасад прикрашали бюсти Михайла Глінки і Александра Серова. Тепер замість них — Тарас Шевченко, а також праворуч будівлі — пам'ятник Миколі Лисенку. У 1983—1988 роках здійснено капітальну реконструкцію споруди.

«Молодість» дозріла

ПРОТЕ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКИХ ДЕБЮТАНТІВ ПОКИ НЕ ВИРІШЕНІ

Фестиваль справді подорослішав. Це помітно і з насиченої програми, і з низки поважних гостей, і навіть з церемонії «відкриття-закриття», яка принаймні наблизилася до міжнародного рівня.

Автор: **Леся Коверзнева**



Фільм Єви Нейман «Біла ріка» призів не отримав, але тримався достойно

Головні герої «Молодості», звісно, не шоумени чи знані візитери, а переможці. Гран-прі фестивалю — статуетку «Скіфський олень» і 10 000 доларів за кращу стрічку всієї конкурсної програми отримав фільм Ерана Коліріна «Мандри оркестру» (Ізраїль — Франція). Показово, що приз режисеру вручав голова журі — іранець Мохсен Мохмальбаф. Стрічка оповідає про поліцейських-музикантів, які, приїхавши на Святу землю брати участь в урочистостях, загубилися в занедбаному містечку посеред пустелі.

Прагнення творці стрічки «Каліфорнійська мрія» (режисер Крістіан Немеску) до миру в усьому світі відзначили спеціальним призом міжнародної федерації FIPRESCI. Події в картині розгортаються під час війни у Косово. Прибуття до невеличкої румунської станції потяга НАТО перетворює найближче селище на місце, де збуваються бажання.

Режисер «Холтрейна» — захоплюючої драми про чотирьох друзів, які у прагненні лишити звичайне життя щонаочі тікають на станції метро, де вивчають правила та коди культури графіті — Флоріан Гаага повів до рідної Німеччини приз за кращий повнометражний ігровий фільм, 2500 доларів і 1000 євро за «глядацькі симпатії».

Щодо українців, у категорії ігрових короткометражок особливу прихильність здобула анімаційна стрічка «На

межі» Артема Сухарєва й Микити Ратнікова про фігуриста, який падає на тренуванні, і за кілька неприємних секунд перед його очима пролітає страшна картина — він більше не спортсмен, а водій-дальнобійник. Дітище В'ячеслава Кателевського (він виступив як режисер, сценарист, оператор і монтажер) — 10-хвилинну картину «Вільний Сашко» — визнало

важте, не бюлетень!) — питання залишається відкритим. Також вона надаватиме промоутерські послуги на кінофестивалях та кіно-й телеринках і реставруватиме класику для подальшого розповсюдження на цифрових носіях. Все це добре, щоправда, у нас вже існує Асоціація кінопродюсерів (теж покликана допомагати стрічкам та їхнім творцям представляти себе

НА ФЕСТИВАЛІ ПРЕДСТАВЛЕНО КІЛЬКА ОРГАНІЗАЦІЙ, ЯКІ ДІЛИТИМУТЬ ШКУРУ НЕВБИТОГО ВЕДМЕДЯ

найкращим журі програми «Панорама українського кіно 2006-2007».

Якщо ж абстрагуватися від сильної конкурсної і насиченої позаконкурсної програм та трішечки побуркотіти, можна помітити цікаву тенденцію. Цього року у межах фестивалю було репрезентовано кілька організацій, які опікуватимуться нашим багатостраждальним кінематографом. Але не прямо, а так, трохи збоку. Кінокомісія перейматиметься продажем права кінозйомок на території України і сприятиме іноземним режисерам, які приїжджатимуть на зйомки до України. Українська Кінофундація — дочірнє підприємство добродійного фонду «Україна 3000» — сприятиме популяризації українських фільмів за кордоном, а також буде видавати щорічний каталог вітчизняного кіно. Звідки набиратимуться фільми на повноцінний каталог (зау-

на кіноринках). Виникнення профільних організацій, у будь-якому випадку, — позитивне явище. Дратує інше: ділитимуть вони шкуру невбитого ведмедя. І це замість того, щоб організувати потужну медіа і лобістську кампанію, спрямовану на впровадження податкових пільг для кіновиробників, вирішити нарешті фінансові й технічні проблеми принаймні тих само дебютантів, від яких залежить майбутнє українського кіно, і створити сприятливу атмосферу для вітчизняних фільмів, що заслуговують на повноцінне представлення як конкурентного продукту на світових кіноринках. А поки що імениті гості в один голос співають про український кінематограф, який уже раз і назавжди ввійшов до скарбниці світового кіно завдяки фільмам Олександра Довженка і Сергія Параджанова. Можемо розслабитися. ■

Ясний Цісар



ФОТО з права: С. Стуруа

ЗА ПАСПОРТОМ — ПЕТРО СТАРУХ, ЗА ПОКЛИКАННЯМ — ІМПЕРАТОР ВЛАСНОГО КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ

Його карколомні об'єкти лякають щирістю почуттів, які випромінюються із невблаганністю радіації й тішать іронічним ставленням до буття — і свого, і авторового
Автор: **Іда Ворс**

ПЕТРО СТАРУХ
генератор химерних ідей

Заслужений художник України. Львів'янин. Ідейний жар-твітник. Звідтіля й усі його концептуальні витребеньки. Митці — люди непрості. А Старух взагалі складний, тому що одночасно є дизайнером інтер'єрів, скульптором, графіком і знаним діячем contemporary art.

«А нам по цимбалах, шановне панство, бо все — екзистенція» — з цього кредо виростає потяг майстра до хеппенінгів на кшталт театрално-музичного дійства під час фестивалю «Рок-Альтернатива» 1994 року, на якому він виступив у ролі музиканта у складі гурту «Неборок». Його найгучніший, суто галицький проект, «Земля Франца-Йосипа. Краса неземна» передбачав створення «тіньового» уряду, міністерств, амбасад та експедицію до цього архіпелагу в

Північно-Льодовитому океані. Звіддала велике бачиться якось краще. І Старух цілком логічно припустив, що його заселена митцями віртуальна монархія, у якій він особисто посяде імператорське місце, зробить більше для культурної політики України, ніж реальні функціонери.

І про головне: він малює, ліпить і об'єктує завжди себе — це притаманно будь-якому талановитому художнику. Тому й «продається» недешево. Старухові «автопортрети» мешкають в Європі у приватних колекціях, слугують окрасами мистецьких зібрань вітчизняних банків і прикрашають рідний топос у вигляді ландшафтної скульптури. А ще кажуть, що немає пророка у рідних палестинах. Потрібно лише поглянути навкруги. І прекрасне — ось воно. ■



«Лілі Марлен», метал, полімери, акрил

18.11: Київ

БУДИНОК ОФІЦЕРІВ
Грушевського 30/1

20.11: Донецьк

музично-драматичний
театр вул.Артема, 74-А

21.11: Харків

КЗК (центр культури
київського району)

Скрипника 7

початок концертів о 19:00



Генеральні інформаційні спонсори

Тиждень
www.tyzhden.com.ua

Стратегічні медіа партнери

maxximum | ADV

MAXXIMUM
CONSULTING

Олексій КОЗЛОВ

“Від класики до джазу через дворові пісні”

Пригощає Поселяє Організатор

Партнери



квитки та довідки за тел. (098) 933.5796 ; (044) 493.5715

КНИГА

Просто книга

Тільки перегорнувши останню сторінку «Говорити» Тані Малярчук, усвідомлюєш, чому ці тексти від початку позбавлені жанрової визначеності. Тому що позірно перед нами — збірка малої прози з усіма відповідними атрибутами: невеликі за обсягом твори, згруповані за циклами і об'єднані стилістично. Проте за внутрішньою логікою — це розписаний на десяток голосів роман. Різних за віком, статтю, соціальною приналежністю персонажів, які в окремий спосіб (тихенько, істерично, інтелігентно або по-народному щиро, ба, навіть грубо) переповідають фактично одну історію — не сім'ї, але цілого роду.

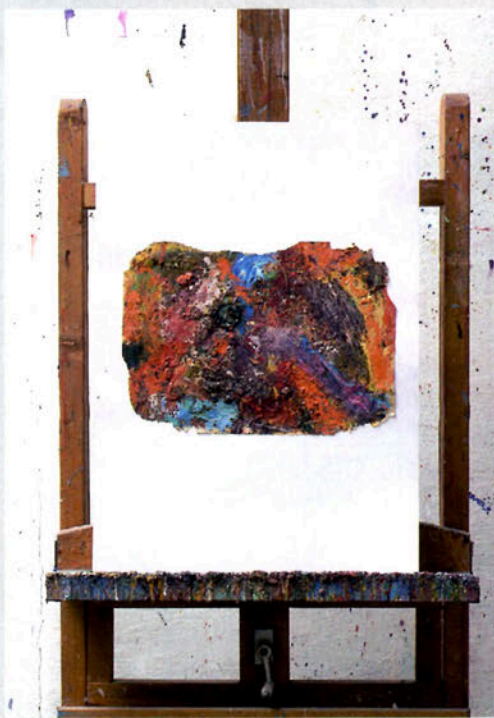
Весь текст, наче кулетметним пунктиром, прошито реаліями того, що ми називаємо спільним досвідом. Друга світова війна, советські війська встановлюють новий лад на Західній Україні, перший телевізор у хаті в 1960-х, Афганістан, підпільне виробництво оцту в домашніх умовах, «Поле чудес» із Владом Листьевим. Голоси великої Історії, чим ближче до сьогодення, стають усе дрібнішими. Примушуючи своїх фантомів до висловлювання, авторка майстерно камуфлює власну пристрасть до обговорення вічних тем. Кохання або його відсутність, байдужість до себе або жорстокість до інших, нарешті, страх як такий. У сучасній українській літературі слово Малярчук напрочуд виразне — як голос професійного метафізика в хорі блазнів.

Вікторія Поліненко



ВИСТАВКА

Колір, як він є



Якщо вас запитують, хто такий Тіберій Сільваші, не вагаючись відповідайте: найкращий український колорист. Таке визначення не буде ні помилкою, ні перебільшенням. Абстрактні полотна художника давно стали класикою українського нефігуративу, а сам митець — патріархом українського живопису. На початку 1990-х Сільваші заснував угруповання «Живописний заповідник», яке об'єднало кращих українських абстракціоністів і, незважаючи на своє нетривале існування, суттєво вплинуло на подальший розвиток вітчизняного малярства.

Виставка «Кольорові об'єкти» представляє роботи художника, які все менше нагадують картини у звичному

КІНО

Міфічна реальність

Коли на закритті «Молодості» відбувається світова прем'єра стрічки, зробленої на держзамовлення Росії, а отже, напевно знятої із певним підтекстом, виглядає це доволі симпатично. Особливо враховуючи, що у себе на Батьківщині фільм потрапляє до прокату на День народного єднання. «Історичної правди не існує — є лише історичний міф», — зауважує режисер «1612» Владімір Хотіненко.

Події в картині розгортаються 400 років тому в Смутні часи, коли престол посідає Лжедмитрій. Кілька років хаосу та голоду загрожують існуванню країни. Втім, спасіння держави приходить 1613-го, після того, як самозванця з трону посуває цар Міхаїл — перший із династії Романових. Ось тоді все в Росії й налагоджується. Паралелі шукайте самі. Хоча не забувайте — це лише тло, на якому розгортається пригодницька історія. Режисер стрічки зізнається, що про таке кіно мріяв давно, але раніше знімав би у дусі «Ан-

дрія Рубльова». Наразі ж обрав легший жанр тому, що хоче, аби фільм подивилася молодь. Щоправда, замість пригодницької картини на кшталт «Гардемаринів» режисер зробив «продукт», який критики майже одноставно вже охрестили «російським трешем». Лубочні картинки XVII ст. перемижуються із яскравими та жорстокими сценами насилля. Крові у стрічці так багато, а сцени вбивств показані так бридко й натуралістично, що пригоди якось відходять на другий план.

В кінотеатрах України з 1 листопада

Леся Коверзнева



ТЕАТР

Солодкий гріх

для нас розумінні. Сільваші пише колір у чистому вигляді. На його полотна фарба лягає густо, створюючи своєрідний рельєф, а саме полотно іноді зминається. «Кольорові об'єкти, — пояснює майстер, — це живопис, який виходить зі стіни». Митцеві явно не подобається площинність малярства. Долаючи її, він барвами з порожнечі вичаковує форму. Також експонуватиметься живопис на папері, котрий донині майже не виставлявся. Можна буде на власні очі переконатися, який творчий шлях пройшов лідер українського нефігуративу за останні 15 років. Від паперу — до «об'єктів», від яскравої двовимірності — до різнокольорового простору.

1—13 листопада

«Я Галерея» (Київ, вул. Волоська, 55/57)

Анна Шабeko

Навіть нескінченна реклама не могла змусити піти спати по 3-й ночі, коли демонструвався фільм Жозе Дайан «Небезпечні зв'язки» з Катрін Денюв, Рупертом Еверетом і Анастасією Кінскі у головних ролях. Однойменна вистава Андрія Білоуса за романом Шодерло де Лакло про еротичні заботи французької аристократії у XVIII ст. набагато коротша, хоча теж має свої переваги. За сюжетом багаті та змучені світом віконт де Вальмон (Микола Боклан) і маркіза де Мертей (Оксана Архангельська) ведуть гривуазну гру, щоб



якось пожвавити собі життя. Вони укладають парі, головними жертвами якого стають добропорядна мадам де Турвель (Наталья Озірська) і наївна юнка на виданні Сесіль (Анастасія Баша), зваблені віконтом. Київський режисер на морально-дидактичних акцентах твору не заціклюється, смакуючи аморальні. Це й зрозуміло — гріх сценічно виразніший. Втім, театральності рідко вдається конкурувати з кіно-стилістикою у передачі психологічних і чуттєвих нюансів. Тому доводиться зловживати дещо неврастенічними групами танцями й вишуканими позами героїв, матеріалізуючи комічно-демонічних персонажів, які неймовірно дотепно займаються коханням. І хоча у фіналі негідники таки одержать за підступність, сучасного глядача навряд чи злякати небесною відплатою. Відтак, автори вистави пропонують нам розслабитися та одержати принаймні естетичне задоволення.

Театр драми і комедії на Лівому березі Дніпра (Київ, Броварський просп., 25)

Наталія Шевченко

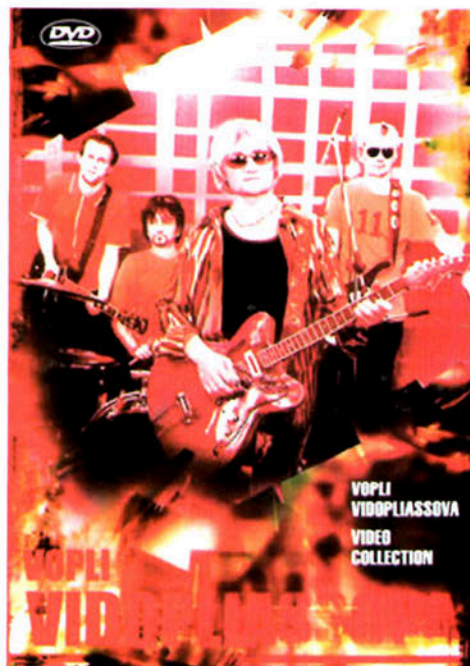
DVD

Відео-Воплі

На тлі солідної дискографії перша офіційна відеозбірка, присвячена 20-річчю «ВВ», є вельми своєрідним історичним літописом музичного буття рок-гурту. Її поява лише тепер до круглої дати свідчить не так про брак зафільмованого матеріалу, як про те, що «Воплі Відоплясова» — постійно концертуючий організм, зосереджений більше на задоволенні від живого спілкування зі своїми шанувальниками. До основної частини збірки включено 15 програмних кліпів, спеціально відзнятих за останні 10 років для промоції альбомів. Архівна секція складається із матеріалів, що збереглися у приватних колекціях та телевізійних архівах України, Франції й Росії, і дає уявлення про класичний склад «ВВ» періоду золотого рок-підпілля. Більша її половина — записи живих концертів, коли, зокрема, гурт виступав

у франко-українському складі. Передивляючись, наприклад, 2 записи мегахіта «Танці» (один датовано 1988-м, інший — 1993-м) розумієш, з якою силою працювала тоді очолювана Олегом Скрипкою і Юрієм Здоренком «вешна» турбомашина. Скільки в тих сирих і дещо кострубатих відео свіжої і життєдайної енергії! Інші принади містять кліпи початку вже XXI століття. Там панує високотехнологічна постмодерністська естетика, приправлена національним колоритом і фірмовим панк-башлабайством. «День народження», «Весна», «Були на селі», «Горіла сосна», «Любов» — усі вони викликають цілий фонтан різнокольорових рефлексій, без яких, чесно кажучи, неможливо уявити портрет новітньої української епохи.

Олександр Євтушенко



«ВВ»: ВІДЕОКОЛЕКЦІЯ. — «Країна мрій», 2007.



ФЕСТИВАЛЬ



ДЖАЗ



КІНО



ВИСТАВКА

КУРБАС І ЗАЄЦЬ

ДЕБЮТИ «Тернопільські театральні вечори» — перший стаціонарний театр у місті, заснований Лесем Курбасом. Однойменний сучасний театральний фестиваль молоді режисури оселився тут 8 років тому. Цьогоріч імпреза професійного й аматорського мистецтва особлива — її присвячено 120-літтю від дня народження Курбаса. Загалом, шанувальники мистецтва перевтілення зможуть оцінити майстерність 14 українських і закордонних труп, зокрема, Театру російської драми імені Лесі Українки та академічного театру ім. Івана Франка. Також плануються виступи Львівського академічного театру імені Марії Заньковецької, Кримсько-татарського театру із Сімферополя та колективів Івано-Франківська, Коломиї, Чернівців та Северодонецька. Родзинкою фестивалю будуть статистичні спектаклі польських акторів і театру з Шотландії, продюсером, режисером і актором якого є виходець із Тернопільщини Метью Заєць.

3—9 листопада

Драматичний театр ім. Тараса Шевченка (Тернопіль, б-р Т. Шевченка, 6)

ЗМАГАННЯ ПОЧАТКІВЦІВ

Фестиваль театрального аматорського мистецтва «Драбина» — сходинка до світу прекрасного для 20 молодіжних колективів із України, Чехії, Росії, Польщі, Румунії та Німеччини. Він дивуватиме не лише виставами, але й фотоінсталяцією «Фотоп'єса», літературними читаннями «Пожедна Драбина» і конкурсом п'єс «Драма на Драбині».

7—11 листопада

Міський палац культури ім. Гната Хоткевича (Львів, вул. Кушевича, 1)

ЧЕТВІРКА СМІЛИВИХ

ІМПРОВІЗАЦІЯ Якоюсь у 1980-ті у Східному Берліні під час професійного запису одного духового пасажу познайомилися четверо музик. Випадкова зустріч увінчалася створенням невеличкого камерного гурту під назвою Fun Horns, який після падіння Берлінської стіни став першим об'єднаним духовим квартетом Німеччини. Головна «фішка» колективу в тому, що музиканти грають виключно на профільних інструментах: саксофоні, тромбоні, флейті, трубі та флюгельгорні. А їх присутність на численних міжнародних конкурсах підтверджує, що у хлопців не лише сильні легені, а й не менш потужна музика. Окрім класичного джазу квартет виконує різноманітні імпровізації та аранжування здебільшого у фольклорному дусі. Розмаїття технік виконання та автономна віртуозність кожного з учасників — запорука приємних вражень від концерту Fun Horns, який наразі святкує 20-річний ювілей.

6 листопада

Львівська обласна філармонія (Львів, вул. П. Чайковського, 7)

ГАРЯЧА ЕКЗОТИКА

Куїка, тамборні, берімбау — це неповний перелік бразильських інструментів, якими володіють учасники київського гурту A Banda Brasil. Вони, як самі стверджують, грають не класичний джаз, а тяжіють до його латиноамериканських різновидів: босанови та самби (до речі, вокаліст співає португальською). Та з погляду відпочинку музика колективу — універсальна.

7 листопада

Клуб «Арена» (Київ, вул. Басейна 2а)

ГУМАННЕ МИСТЕЦТВО

РЕТРОСПЕКТИВА Програма фільмів класика сучасного кіно Александра Сокурова розпочалася прем'єрою його нової стрічки «Александра». Режисер, який у Києві особисто представляв картину, розповів про безпрецедентний для ігрового кіно випадок — зйомки повністю проходили в Чечні, але попри це, у фільмі про війну війни як такої немає. «Ми повинні повернутися один до одного, взаємно поважаючи жертви», — говорить він. Творчість цього митця побудована на протистоянні пропаганді насилля та агресії у мистецтві. Сокуров переконаний, що багато в чому тотальній дегуманізації суспільство завдячує саме кінематографу. Глядачі побачать ігрові картини початку 1990-х років «Коло друге» і «Каміння» (2 і 3 листопада, відповідно). 4 листопада на киян чекатиме зустріч з документальними стрічками «Східна елегія» (1996) і «Дольче...» (1999).

Ретроспектива триватиме до 2 грудня

Мультиплекс «Комод» (Київ, вул. А. Луначарського, 4)

ВЕСЕЛІ ПОХОРОНИ

Геній комедії Френк Оз повернувся з новим фільмом. І хоча сюжет його стрічки «Смерть на похоронах» не надто оригінальний, їй пророкують неабиякий успіх. Англійська родина проводить в останню путь померлого родича. З цього моменту все йде шкереберть. Плутанина з домовинами, поява гея-шантажиста та юнака, котрий перебуває під впливом галюциногенів, — неповний перелік проявів специфічного гумору режисера.

У кінотеатрах України з 2 листопада

УТОПІЧНА ЕПОПЕЯ

ГРАФІКА Один із небагатьох вітчизняних митців світового рівня — художник Павло Маков — присвятив себе графіці. Українцям до вподоби великі живописні полотна та насичені кольори. Харків'янин, натомість, пише невеликі за розміром деталізовані роботи. Йому імпонує творити не просто окремі картини чи серії — він започатковує мистецькі світи. Кожен його витвір вписано в концепцію певного проекту: «Мишені», «Книга днів», «Сади». Але найулюбленішою художник називає свою масштабну Utopia, над якою він працював протягом тривалого часу, наповнюючи її новими подіями й персонажами та пропускуючи карти місцевості. Кілька років тому було опубліковано книгу «Utopia» — як підсумок проекту. На виставці, що нині експонується у столиці, представлено малюнки, офорти та акварелі 1986—1989 років — своєрідний початок Уторічної подорожі крізь плин часу, якого майже не існує.

До 13 листопада

Галерея «Цех» (Київ, вул. Ільїнська, 16)

МОНОХРОМНИЙ РЕАЛІЗМ

Два місяці сільського життя під Сорочинцями надихнули художника Станіслава Гедзевича на картини у стилі кантрі. За допомогою техніки з обмеженням кольору автор написав серію полотен у дусі класичного живопису. Як стверджує митець, виставка «Чорно-Біле» — не безбарвне світосприйняття, а можливість передати красу життя через образ.

До 8 листопада

Художня муніципальна галерея (Харків, вул. М. Чернишевського, 15)



РОК



ТЕАТР



ЛІТЕРАТУРА

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

«АМЕРИКАНСЬКИЙ ГАНГСТЕР»

Новий «екшн» Рідлі Скота про американського наркобарона 1970-х років Френка Лукаса.

У кінотеатрах України з 2 листопада

«МЕДОВА ЗМОВА»

Анімаційна стрічка про освічену бджилку, яка дізнавшись, що люди їдять мед, подає на людство до суду.

У кінотеатрах України з 2 листопада

«УКРАЇНСЬКІ ВЕЧОРНИЦІ»

Традиційна фольклорна вечірка в етно-хаус з бендом «Даха Браха».

3 листопада. Бар «Майдан»

(Луцьк, вул. Бойка, 2)

«ВОПЛИ ВІДОПЛЯSOВА»

Акустичний концерт з нагоди святкування 20-річчя гурту.

3 листопада. МЦКІМ «Жовтневий»

(Київ, вул. Інститутська, 1)

«КУРБАС. РЕКОНСТРУКЦІЯ»

Прем'єра перформансу до дня вшанування пам'яті Леся Курбаса.

3—4 листопада. Центр театраль-

ного мистецтва ім. Леся Курбаса (Київ, вул. Володимирська, 23в)

БИТВА МУЗИКАНТІВ

Фінал фестивалю The Global Battle of the Bands — 2007 — гурти «АННА», «Мерва», «АтмАсфера», Tango Tempo, «Бес Головы», Hunting Ground, МайбєPара, Buzzmonster, «Контрабанда. com.ua».

4 листопада. Клуб «Вінго»

(Київ, просп. Перемоги, 112)

«ЛЕНІНГРАД»

Пітерські хулігани в межах святкування 10-річчя фестивалю «Чайка».

7 листопада. Палац спорту

(Київ, пл. Спортивна, 1)

SUZI QUATRO

Експресивний важкий рок, чуттєвий хрипкий голос, епатажна поведінка яскравої представниці глем-року.

8 листопада. Національний палац «Україна»

(Київ, вул. В. Васильківська, 103)

«ЛЯЛЬКОВИЙ ХОРОВОД»

Виставка ексклюзивних текстильних ляльок від молодих майстринь сестер Гаєвих.

До 18 листопада. Кав'ярня «Паралелі» (Дніпропетровськ, вул. В. Короленка, 3а)

МІСТ У МИНУЛЕ

РОК-ЛІРИКА «Калінов мост» — містичне місце, де боролися добро зі злом та відбувалися вирішальні битви героїв із темними силами. Наразі музиканти, які запозицили цю назву зі слов'янських міфів, пропонують розуміти її як «міст від безбожності до Бога». Звідси — тяжіння рок-колективу до поетичності й тихе тужіння за чимось непізнаним або втраченим. За абстрактним терміном «фолк-рок», яким гурт нагородили критики, приховано безліч вражень: безмежжя холодних лісів, монументальність природи, язичницьке сприйняття єдності усього живого. Деякі композиції сибіряків нагадують тужливі народні думи і загалом позбавлені соціального спрямування, характерного для їхніх російських колег. З часів утворення «Калінов мост» регулярно випускає студійні альбоми і не полишає концертну діяльність, хоча в Україні гастролює нечасто. У Києві музиканти презентують пісні з нового альбому «Льодяний похід».

3 листопада

Будинок офіцерів (Київ, вул. М. Грушевського, 30/1)

БУТУСОВ-МІКС

«Ю-Пітер» і Вячеслав Бутусов представляють стару-нову програму. «Тіхіє ігри» складено з хітів періоду «Наутілуca Помпіліуса» («Крилья», «Я хочу бить с тобой», «Одінокая птіца») і свіжих композицій. Участь у складі гурту екс-гітариста культової групи «Кіно» Георгія Каспаряна забезпечить виконання пісень із репертуару Віктора Цоя.

2 листопада

МЦКІМ «Жовтневий» (Київ, вул. Інститутська, 1)

ВІДЗНАКА ЗІРКИ

ЮВІЛЕЙ Блискуча українська актриса Ада Роговцева вже увійшла в той поважний вік, коли режисери пропонують грати лише матерів і бабусь. Улітку цього року Ада Миколаївна відзначила 70-річчя, проте язик не повернеться назвати її бабцею. Краса й душевна молодість акторки, помножені на жіночність і високу майстерність, роблять її талант просто гіпнотичним. І не випадково для бенефісної вистави Роговцевої режисер Олексій Лісовець обрав п'єсу англійця Ноела Каварда «Якість зірки». Європейська драматургія якнайкраще пасує до справді високої, але, на жаль, не надто шанованої в Україні, якості ювілярки. У тексті йдеться про зіткане з інтриги та натхнення театральне закулісса, а Роговцева зіграє Примадонну. Її партнерами цього разу будуть актори з різних труп: Влад Задніпровський, Олексій Вертинський, Остап Ступка і донька актриси, Катерина Степанкова.

2, 3, 7 листопада

Національний театр ім. Івана Франка (Київ, пл. І. Франка, 3)

КАЗКА ПРО ВІДВАГУ

Білоруський ТЮГ привіз найуспішнішу прем'єру минулого сезону. Вистава «Пригоди Бібігона» за казкою Корнея Чуковського оповідає про сміливого хлопчика, який переміг злого індику Брундуляка. Режисер Тетяна Наумова запевняє, що на сцені буде доволі пісень, танців та ігор, які забезпечать безпосередній контакт із маленькими глядачами.

3—4 листопада

Київський академічний театр юного глядача на Липках (Київ, вул. Липська, 15/17)

КРАСИВЕ ТА КОРИСНЕ

ЯРМАРОК За 10 років свого існування міжнародний ярмарок «Книжковий світ», традиційно приурочений до Дня української писемності та мови, став якщо не Меккою вітчизняних бібліофілів, то принаймні величезним книжковим «супермаркетом», асортимент якого складається на 99 % із надрукованих у нас книжок. Масштаби ярмарку чималі: цієї осені на 200 виставкових стендах свою продукцію найрізноманітніших видів та тематики представлять близько 300 видавництв із різних країн світу. 4-денна програма дійства обіцяє цікаві зустрічі, прес-конференції, творчі вечори та автограф-сесії відомих українських письменників, діячів культури і гостей, серед яких Валерій Шевчук, Марія Матіос, Таня Малярчук, Юрко Вінничук, Світлана Поваляєва. Також плануються «круглі столи» з актуальних проблем видавничої справи та книготорговельної галузі, поетичні читання і художні виставки.

8—11 листопада

Експоцентр «Спортивний» (Київ, вул. Фізкультури, 1)

БЛАЗНІ VS ЯНГОЛИ

Марія Штельмах вирішила розпочати літературну діяльність із гучної піар-кампанії. Письменниця стверджує, що 8 років тому була чоловіком на ім'я Михайло. Вочевидь, Марія епатажна не лише в житті, але й у творчості. Її жанр — «персоналізовані комікси в епізодах». На книжковому ярмарку вона презентує книги «Блазні», «Чотири ночі з Богом» та «Янголи вигадують сни».

8 листопада

Експоцентр «Спортивний» (Київ, вул. Фізкультури, 1)

СЛОНЕНЯ «Кісо, скажіть мені як художник художнику — ви малювати вмієте?»

Отже, в задачі дано: дитяча гірка у вигляді слоненяти, фарба, неділя та десяток «великовікових малюків», тобто нас. Що з цього вийшло? СЛОНЕННЯ!

Мені випала важка доля — ґрунтувати. Чомусь білою фарбою. Іншої в такій великій кількості не було. Ще й не встиг доґрунтувати, як всі накинулися розфарбовувати. За півгодини, всі у фарбі, ми милувалися цим чудом: з одного боку африканське слоненя з сумним оком, з іншого — індійське роззяцьковане з великим радісним оком. Запрошуємо всіх помилуватися цим дивом під вікнами нашої редакції. ■

**ЮРІЙ
КОЛОМИЦЕВ**



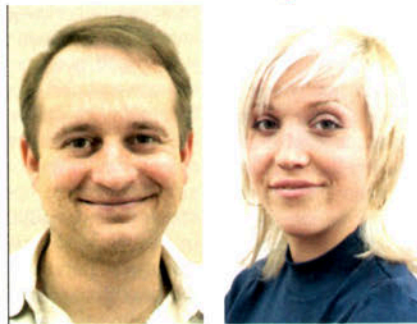
**ВІКТОРІЯ
ПОЛІНЕНКО**



ІРАНЕЦЬ І ВИНО Хто відпочивав у Карпатах у приватному секторі, знає, як гарно тепло літнім вечором сісти десь під грушкою (варіант — смєрека), відкоркувати пляшку доброго вина і балакати про різні дурниці. Двоє моїх подруг саме так збиралися якось вчинити, аж у найвідповідальніший момент зрозуміли, що живильної вологи вони дістатися не можуть — за відсутності відповідного інструмента й господарів садиби. За допомогою лопатки для вирівнювання нігтів (ставиться вертикально до корку) і плоского предмету, яким лопатка заганяється всередину, перепону вони розколували. Працювали, наче єгипетські раби, та що не зробиш, коли хочеться вишити. За «плаский предмет» послужила єдина книжка у твердій палітурці, котру вони прихопили з дому — повість «Очамимря» Олександра Ірванця. Дотепер автор про цю пригоду не знає. А вино, як сказали дівчата, було варте тих зусиль. ■

ВІДКРИЛА ЛЬВІВ Я не відкрила Америки. Я відкрила для себе Львів. Соромно зізнатися, але на 25 році життя це таки сталося. Два дні багато чи мало? Безперечно, у Львові цього надто мало. Що таке 48 годин для тотальної арт-терапії? У кожному кроці, подиху, погляді. І грець із тими підборами, для яких два дні по львівській бруківці стали останніми. Зрештою, на цьому полі бою вони «помирали» красиво. Від Цукерні до пам'ятника Міцкевичу, від Пивного дому Роберта Домса до Вірменської церкви, від Стрийського ринку до вже легендарної «Кривки» і жовтогогарчого листа на Високому Замку. Побачивши таке, не гріх і справді померти. Та все ж краще жити і повертатися до Львова знову. На нових, міцніших підборах... ■

**АНТОНІНА
ЦИМБАЛЮК**



**РОМАН
КУЛЬЧИНСЬКИЙ**



ШЛІФУВАТИ ЦЕГЛИНУ Десять років тому в мене був шеф, фанат Японії, який місяцями жив у цій країні. Ми всі, хто в нього працювали, тількино закінчивши університет, вважали себе суперталановитими і мегапрофесійними. А шеф з будь-якого приводу повторював: «Шліфувати цеглину». Ми цей вислів теж повторювали, але над змістом не замислювалися. Нещодавно в наш журнал кілька матеріалів написав талановитий молодий журналіст, чи швидше літератор. Наступну статтю потрібно було переробити. Коли я йому про це сказав, то почув безліч аргументів, чому він цього робити не хоче. Хлопець пішов, очевидно, задоволений тим, як він врятував свою творчу душу від світу і рутини. Він пішов, а мені згадався мій перший шеф з його «шліфувати цеглину». І в цей момент я зрозумів, що означає цей дзен-буддистський вислів. ■

«МОЛОДОСТЬ» Зіткнулася з привабливою перспективою широкого-кранного початку та абсурдною системою візуальних перешкод. Втиснувши тіла в карликові крісла балкону, втомлена передмовами публіка зімкнулася у щільний глядацький ланцюг, щоб, врешті, з початку сеансу і до кінця складати до купи фрагменти екранізації, розшитовані на дві несиметричні частини вчасно не прибраними софітами, що в'їдалися у очі, ніби ломака — остаточно заважаючи віднайти хоч яку-небудь цілісність картинки на полотні схованого у глибинах сцени екрану, що відтворював зображення знизу і до пупа — надто сміливий жарт з боку організаторів, бо не думаю, що на «дерева» у очах хтось би спромігся придбати квіток. ■

**ВІКТОРІЯ
БУЯНОВА**



**АНДРІЙ
ЛАВРИК**



ПРИНЦИПОВО ВИННІ Статистика свідчить: лише 0,52 % вироків, винесених вітчизняними судами в минулому році, є виправдувальними.

У Сполучених Штатах приблизно 23 % судових процесів закінчуються виправданням. Це свідчить про те, що одна з найбільш відлагоджених правоохоронних систем щорічно притягує до відповідальності десятки тисяч людей безпідставно. І, пересвідчившись у власній помилці, відпускає.

За всієї поваги до МВС, прокуратури та судів, важко повірити, що похибка нашої правоохоронної системи становить якихось 0,52 %. Вона не менша за 50 %, вважають деякі експерти. Та навіть якщо до місцевих реалій застосувати американський «коефіцієнт», то зі 160 000 засуджених у минулому році, щонайменше 32 000 — не винні. ■

До 100-річчя з дня народження Олега Ольжича

Х КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ КНИЖКОВИЙ
ЯРМАРОК

КНИЖКОВИЙ СВІТ

2007

8-11

ЛИСТОПАДА

КИЇВ

М «РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ СТАДІОН»
ЕКСПОЦЕНТР «СПОРТИВНИЙ»
ВУЛ. ФІЗКУЛЬТУРИ, 1
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ

ОФІЦІЙНИЙ ПАРТНЕР
ВИСТАВКИ:

місто ЗАПОРІЖЖЯ

УПОРЯДНИК:
ВИСТАВКОВА КОМПАНІЯ
"МЕДВІН"

Тел./факс:

+380 44 501-03-42,

+380 44 501-03-44,

+380 44 501-03-66,

8 050 358-75-92.

E-mail: mail@medvin.kiev.ua

www.medvin.kiev.ua



ЗА ПІДТРИМКУ:
ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ ТЕЛЕБАЧЕННЯ ТА РАДІОМОВЛЕННЯ УКРАЇНИ;
МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ;
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ;
КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ;
НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ ПИСЬМЕННИКІВ;
УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ АСОЦІАЦІЇ;
АСОЦІАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ.

ОРГАНІЗАТОРИ:
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ВИДАВЦІВ ТА КНИГОРОЗПОВСЮДЖУВАЧІВ;
АСОЦІАЦІЯ "НАВЧАЛЬНА КНИГА";
ГОСПОДАРЧА АСОЦІАЦІЯ КНИГОРОЗПОВСЮДЖУВАЧІВ УКРАЇНИ;
УКРАЇНСЬКА ВИСТАВКОВА КОМПАНІЯ "МЕДВІН"

- В ПРОГРАМІ ЯРМАРКУ:
- Зустрічі, прес-конференції, творчі вечори та автограф-сесії відомих українських письменників та діячів культури і гостей ярмарку.
 - Круглі столи з актуальних проблем видавничої та книготоргівельної галузі.
 - Поетичні читання.
 - Художні виставки.
 - Конкурс на кращі книги виставки.
 - Всеукраїнський конкурс карикатур «МОЄ НАВЧАННЯ...» та багато-багато іншого.

9 листопада

- ДЕНЬ НАВЧАЛЬНОЇ КНИГИ
- ДЕНЬ ДІЛОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ
- ДЕНЬ МОЛОДІ ТА СТУДЕНТІВ

10 листопада

- ДЕНЬ ДИТЯЧОЇ КНИГИ (конкурси, концерти, ігри, подарунки для дітлахів)
- ДЕНЬ ФАНТАСТИКИ (Організатор - "Реальність фантастики")

Генеральний спонсор
ІВЧЕНКО
ПРОГРЕС

ІНФОРМАЦІЙНИ СПОНСОРИ:

ЩОДЕННИЙ ПАРТНЕР:
газета
по-києвски

день
ЩОДЕННИЙ ВИСІВНИК

ВЕЩОВНИК
КИЇВ 2000

ЖУРНАЛ
СТЕНА

К
www.kyivkabin.com

КРИТИКА - КРИТУКА
Виданнямство • Часопис

ДЛЯ ПІДТРИМКИ
ДРУГІ КОМП'ЮТЕР

ДРУГІ
ЧИТАЧА

МОЇ
КОМП'ЮТЕР

радіо

ВІСНИК

ВИСТАВКИ
МЕДВІН

УВАГА! ПРИЙМАЮТЬСЯ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО НАПОВНЕННЯ ПРОГРАМИ ВИСТАВКИ,
ЗАЯВКИ НА ПРОВЕДЕННЯ ЗУСТРІЧЕЙ З ПИСЬМЕННИКАМИ, ПРЕЗЕНТАЦІЙ
ВИДАВНИЦТВ ТА ВИДАНЬ, ІНШИХ ЦІКАВИХ ЗАХОДІВ.

13 листопада 16⁰⁰



В
И
Д
А
В
Н
И
Ц
Т
В
О



**Махаон
Україна**

FRÉDÉRIC BEIGBEDER

ФРЕДЕРИК БЕГБЕДЕР

Идеаль



Бегбедер ищет в России
своего ангела красоты

THE BEST OF **ИНОСТРАНКА**

мережа
книгарень



ТА

**ВИГРАЙ ЗАПРОШЕННЯ НА ВЕЧІРКУ
З ФРЕДЕРІКОМ БЕГБЕДЕРОМ!**

«Будинок книги та медіа» Київ, м. Петрівка, пр. Московський, 6. тел. (044) 464-49-70